

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Geografie házené: Prostorová analýza rozmístění
házenkářských aktivit v ČR v letech 2009 - 2012**

**Geography of handball: Spatial analysis of handball activities
in the Czech Republic in 2009/2012**

Jan MISAŘ

Plzeň 2015

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Geografie házené: Prostorová analýza rozmístění házenkářských aktivit v ČR v letech 2009-2012* vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucího práce RNDr. Jiřího Preise, PhD. za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Plzni dne 14.12.2015

.....

Poděkování

Děkuji RNDr. Jiřímu Preisovi, Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce a za cenné rady a připomínky, které mi poskytl. Dále bych rád poděkoval Mgr. Davidu Opatrnému z České unie sportu za poskytnutí dat a spolupráci.

Obsah

Úvod.....	6
1. Cíle práce.....	7
2. Metodika.....	8
3. Rozbor literatury.....	10
4. Rozbor použitých dat.....	14
5. Teoretická část.....	15
5.1 Národní (česká) házená	15
5.2 Handball	16
5.3 Házená	17
5.4 Mezinárodní organizace	18
5.5 Český svaz házené.....	22
5.6 Hierarchie lig házené mužů hrajících se v ČR	22
5.7 Hierarchie lig házené žen hrajících se v ČR.....	23
6. Analytická část	24
6.1. Klubové ukazatele	24
6.1.1. Prostorové rozmístění házenkářských klubů v ČR.....	24
6.1.2. Změny v počtu klubů v jednotlivých okresech	32
Faktory rozvoje	34
6.1.3. Analýza konečných umístění klubů v sezónách.....	35
6.1.4. Hodnocení vlivu výše rozpočtu na konečné umístění klubů mužů a žen	39
6.1.5. Analýza diváckých návštěvností	41
6.1.6. Analýza televizní sledovanosti utkání házené	45
6.2 Hráčské ukazatele.....	49
6.2.1. Členská základna	49
Problematika mládeže - diskuse.....	52
6.2.2 Počty reprezentantů a rozmístění jejich mateřských klubů	59
Závěr.....	70
Summary	71
Seznam tabulek.....	72
Seznam obrázků	72
7. Seznam použitých zdrojů.....	75
7.1. Tištěné dokumenty.....	75
7.2. Elektronické dokumenty.....	76

7.3. Speciální zdroje.....	77
8. Seznam příloh.....	78
Přílohy	78
Abstrakt	83
Abstract	84

Úvod

Házená - pro někoho podřadný možná až nedůležitý sport, pro někoho však celý život. Sport celkově se stal nedílnou součástí života téměř každého z nás. Denně se s ním setkáváme v médiích, na internetu, ale velká většina z nás ho i ať už rekreačně nebo závodně provozuje. Podle studie Van Bottenburga z roku 2005 alespoň jednou za čas sportuje 60% obyvatel EU. V severských zemích je to pak ještě častěji - ve Švédsku 73% a ve Finsku dokonce téměř 80% obyvatel starších patnácti let. Podle něj jsou také sportovní aktivity nejčastější projevem občanských aktivit.

Sportovní aktivity jsou i nejpoblábnější respektive nejsledovanější lidskou aktivitou. Jako příklad lze určitě uvést celkovou sledovanost mistrovství světa ve fotbale v Německu 2006, která přesáhla 26 miliard diváků. Velkou oblibu má sport také na sociálních sítích. Například mistrovství světa ve fotbale v Brazílii 2014 zaznamenalo asi miliardu interakcí¹ na sociálních sítích Facebook a Twitter, což je pro srovnání více než při olympijských hrách v Soči, udělování Oscarů a finálovém zápasu NFL² dohromady. (Žák 2014)

Podíl sportu na celkovém HDP států se pohybuje ve vyspělých zemích okolo 1,5-2%, výjimečně až okolo 4%, což je srovnatelné například se zemědělstvím. (Pavlík 2012) Z těchto důvodů se začal ve světě zkoumat sport v prostoru a čase. Z toho později vykristalizovala nová vědní disciplína - geografie sportu. Většina odborných prací se však snažila zachytit ekonomické, společenské či zdravotní dopady sportu. Nejvíce prací pocházelo od sociologů. Jen málo se však zabývalo prostorovými aspekty sportu, a tak příspěvky a poznatky z geografie sportu jsou vzácné a omezené. Ani v dnešní době se situace příliš nezměnila a obor sportovní geografie není příliš rozšířený a ani skutečně uznávaný vědní obor.

---

¹ interakce = dosah příspěvků na sociálních sítích

² NFL = národní fotbalová liga, nejprestižnější liga amerického fotbalu na světě hraná v USA

1. Cíle práce

Hlavním motivem této práce bylo přispět dalším dílem do tvorby a obohacování oboru sportovní geografie, neboť by tento obor měl mít jistě ve společnosti své místo. Hlavním rámcovým cílem je prostorová analýza házenkářských aktivit na území ČR v letech 2009-2012, zejména pak pomocí vybraných metod identifikace regionů s nejvyšší intenzitou provozování těchto aktivit a jejich vývoj v čase. Na základě zjištěných rozdílů v teritoriální distribuci pak bude cílem práce zjistit a objasnit důvody a souvislosti, které tyto rozdíly a proměny regionálního obrazu házené ovlivňují.

Dalším cílem bylo zjistit jaké zastoupení v tomto rozmístění mají regiony s přítomností velkých měst jako Praha, Brno, Ostrava či Plzeň. V neposlední řadě dílčím cílem bylo zařadit sportovní geografii do vědních disciplín a krátce popsat její historii a vývoj.

2. Metodika

Vzhledem k rozmanitosti a širokému rozpětí možností studia sportu nebyla dosud vytvořena jednotná a specifická metodologie studia sportu, stejně tak je tomu i u geografie sportu. Odborné publikace a články se věnovaly celé řadě různých problematik sportu, ale většinou byly dílčí studie bez významnější generalizace.

Tradičním problémem při tvorbě odborných publikací na tato témata je nedostatek potřebných dat na úrovni měst či obcí. Stejně tak tomu bylo i v případě této práce, kde jsou použita data za ukazatele vysvětlujících proměnných na úrovni okresů.

Základem práce je hodnocení prostorových aspektů distribuce házenkářských aktivit na území ČR na bázi využití grafických metod a elementární statistické analýzy, pomocí které by mělo být možné určit regiony v ČR, které jsou nejvíce aktivní v provozování těchto činností.

V první části práce jsou vysvětleny některé důležité pojmy a zmapování historie toho sportu ve světě a na našem území, vyjmenování organizací zajišťujících provozování házené v ČR i ve světě a jejich úkoly a nakonec objasnění hierarchie lig házené hrajících se v ČR.

V druhé části práce je zmapováno rozmístění klubů nejvyšších soutěží jednotlivých kategorií v házené mužů i žen pomocí mapových výstupů vytvořených v programu ArcGIS. Další část je věnována reprezentační složce házené. V práci je v grafech znázorněno jaký region se zasloužil o největší distribuci hráčů a hráček do reprezentace. V této části bylo také zjišťováno jaké kluby vychovávaly reprezentační hráče působící v zahraničních oddílech. Tyto výsledky byly zobrazeny pomocí kartodiagramů tvořených taktéž v programu ArcGIS.

Dále práce obsahuje analýzu umístění jednotlivých klubů na konci sezóny, podle čehož byly určeny nejúspěšnější české házenkářské kluby mužů a žen. Jedna z kapitol byla věnována také rozboru diváckých návštěvností na házenkářská utkání a sledovanosti televizních utkání nejvyšší soutěže mužů a žen. V neposlední řadě byl v práci proveden rozbor členské základny házené v ČR, její struktura a vývoj v čase.

Pro relevantní zhodnocení prostorových aspektů distribuce házenkářských aktivit byla z důvodu nedostatku potřebných dat v práci zvolena úroveň pouze nejvyšších lig mužů, žen, starších dorostenců a dorostenek a mladších dorostenců a dorostenek. Vysvětlení hierarchie lig hrajících se na území ČR byla věnována jedna celá kapitola v další části práce. V první části práce byly vytvořeny mapové výstupy pomocí programu ArcGIS a příslušných mapových podkladů. Dále byly pomocí grafických metod v programu MS Excel znázorněny

počty týmů působících v jednotlivých okresech a poté byla vytvořena analýza konečných umístění týmů nejvyšší ligy mužů a žen pomocí bodového hodnocení a vytvořena časová přímka pro znázornění jejich kvalitativního vývoje za období sezón 2002/2003 až 2012/2013.

V další části byly pomocí aritmetických průměrů spočítány průměrné divácké návštěvnosti házenkářských zápasů nejvyšších soutěží mužů a žen ze sezón 2009/2010 až 2011/2012 a spočítány průměrné procentuální naplněnosti hal. Při zobrazení vývoje členské základny házené v čase byla použita lineární trendová linie pomocí grafických metod v programu MS Excel. Pro relevantnější ukazatele registrovaných hráčů a hráček házené v jednotlivých okresech, byl tento ukazatel přepočten na 1000 obyvatel. Pro přesnější zobrazení distribuce mužské a ženské házené byl ukazatel rozdělen na hráče házené přepočtené na 1000 mužů a počet hráček házené na 1000 žen v okresech. Tyto ukazatele byly zobrazeny také pomocí mapových výstupů v programu ArcMap 10.2.

Analýza televizní sledovanosti utkání extraligy a interligy házené byla jedna z posledních kapitol této práce. Tzv. ratingy sledovanosti byly zobrazeny tabelárně a graficky. Jedná se o aritmetické průměry ratingů těch utkání vysílaných veřejnoprávní televizí, kterých se jednotlivé týmy zúčastnily.

Další část práce byla věnována reprezentační složce, kde pomocí grafických metod a mapových výstupů byly určeny regiony, které se nejvíce podílejí na zásobování reprezentačních mužstev svými hráči. Počty reprezentantů pak byly přepočteny na 1000 obyvatel v jednotlivých okresech pro objektivnější posouzení vlivu určitých okresů na výchovu hráčů pro reprezentaci.

3. Rozbor literatury

Geografie sportu nebo sportovní geografie jako vědní disciplína je ve světě poměrně mladá. První odborné práce začaly vznikat ve 30. letech minulého století. Nebyly to však čistě geografické práce zaměřené na sport, ale zkoumal se spíše vliv provozování určitých společenských her na prostředí, kde jsou provozovány.

Ještě předtím byl však sport zmíněn v několika geografických publikacích. Úplně poprvé byl podle Balea (2008) zmíněn sport v geografické publikaci z roku 1879, kdy se francouzský geograf Elisée Réclus v jeho knize *Géographie Universelle* pokoušel objasnit teorii vzniku kriketu. V roce 1919 J.R. Hildebrand publikoval v 36. díle časopisu *National Geographic Magazine* článek „Geografie her“, ve kterém zkoumal vliv klima na oblíbené národní hry a sporty USA. V roce 1940 pak publikoval americký geograf H. Lehrman v časopise *American Journal of Educational Research* článek o zeměpisném původu profesionálních hráčů basebalu, kde zkoumal velké rozdíly mezi státy v produkci nejlepších basebalistů, které mapově znázornil pomocí kartogramů.

Na Lehrmana navázal finský geograf Jokl, který se svými kolegy v roce 1956 představil výsledky jejich výzkumu, ve kterém se věnovali geografickým změnám v národnostním složení účastníků OH 1952. Jejich metodika však byla více sofistikovanější než u Lehrmana, ale základním přístupem opět bylo hledání regionálních rozdílů, které ilustrovali pomocí grafů, tabulek a statistik. O deset let později J. Burley upozornil v časopise *The Professional Geographer* na to, že by se geografie sportu měla více věnovat amatérskému sportu, který má větší sociologické dopady na společnost. Tento příspěvek mimojiné také ukázal, že sport a geografie mají silné vazby také s ostatními disciplínami jako jsou ekonomie, historie či sociologie. (Bale 2008)

První čistě geografické práce zaměřené na sport se začaly objevovat až od 60. let 20. století a na svědomí je měl především John F. Rooney z univerzity v Oklahomě. Jedna z jeho prvních prací byla zaměřena na analýzu výchovy a produkce vysokoškolských atletů na školách v USA, kde se snažil pomocí map a indexů zobrazit regionální rozdíly. V roce 1969 vydal Rooney práci považovanou za průkopnickou. Věnoval se v ní teritoriálním rozdílům v produkci špičkových fotbalistů v USA a migračním vzorům od střední až po vysokou školu. Použil přitom podobný přístup jako Lehrman (1940).

McConnell navázal na práci Rooneyho, ale do svých publikací zakomponoval v kvantitativní geografii často používaný gravitační model migrace, který se používá k predikci stupně

integrace mezi dvěma místy a mohl tak vytvořit předpověď migrace za sportem z jednoho regionu do druhého. Rooney se touto metodou inspiroval a publikoval práce na podobné bázi za použití map, tabulek a statistik. Důsledkem těchto snažení je obrovský atlas zvaný „Atlas of American Sport“ (Rooney & Pillsbury 1992).

Ačkoliv byl Rooney často za svůj postoj a názory kritizován, jeden z hlavních průkopníků sportovní geografie v Evropě potažmo na celém světě John Bale modifikoval jeho metody a použil je ve své analýze produkce anglických prvoligových fotbalistů v letech 1950 až 1980. (Bale 2003)

John Bale je anglický profesor působící na univerzitě ve Staffordshiru. Vydal již nespočet publikací na téma sportovní geografie. Ve svých pracích se například věnoval rozboru těla keňských běžců ve 20. století, proměně fotbalu ve světě s důrazem na fotbalové stadiony a komunity nebo třeba parkům a zahradám jako moderním prostorům pro sportování. Jeho stěžejní publikací, která je považována za „bibli“ sportovní geografie, je Sports geography. První vydání knihy bylo vydáno v roce 1989 a druhé v roce 2003. V knihách se autor zabývá hlavně výzkumem vztahů mezi sportem, místem a prostředím. (Bale 2003) Bale se mimo jiné snaží najít spojitost a provázanost sportu a jeho dopad na hospodářský rozvoj zemí nebo regionů.

V Evropě se vyskytuje několik dalších geografů, kteří své odborné práce zaměřují na stále významnější fenomén, kterým se sport bezpochyby stává. Ve Švédsku se H. Aldskogius v roce 1993 například zajímal o švédský hokejový klub Leksands a jeho vliv na obyvatele tohoto města. V Belgii se pro změnu T. Dejonghe věnoval restrukturalizaci nejvyšší belgické fotbalové ligy z ekonomických důvodů a návrhu zvýšení konkurenceschopnosti klubů. V nizozemsku se Roosjen a Van Dam zabývali otázkou rozmístění profesionálních fotbalových klubů v Nizozemsku (1996) nebo také zkoumaly měnící se fotbalové stadiony a jejich rozmístění v Nizozemsku v návaznosti na územní plánování (2000).

Rozmístěním sportovních zařízení se věnoval také John Rooney, který zkoumal změny v rozmístění golfových hřišť v USA. Dalšími typy publikací byly regionální studie zabývající se možnostmi a předpoklady k založení sportovního klubu či výstavbě sportovních zařízení v určitých regionech. Známa studie na toto téma je třeba od Geddert & Semple z roku 1985,

kde se autoři zabývají studií předpokladů kanadského města Saskatoon pro založení nového hokejového klubu, který by mohl hrát NHL³.

Další vhodnou oblastí pro geografický výzkum pak může být sportovní migrace. Mohou to být například odborné práce na téma odlivu talentovaných sportovců z ekonomicky méně vyspělých zemí či soutěží do vyspělejších. Právě toto téma zkoumal Van De Moortele v roce 2003, který se zaměřil na stěhování profesionálních hráčů ve fotbalovém světě. V roce 2006 na něj navázal Raffaele Poli, který zkoumal migraci afrických fotbalistů a její historické, geografické a kulturní aspekty.

Do roku 2000 existoval tzv. Mezinárodní žurnál sportovní geografie, který shromažďoval odborné práce na téma sportovní geografie. Bohužel však tento časopis musel po 12 letech fungování ukončit svoji činnost z důvodu nedostatku zveřejnitelných odborných prací, ale také nedostatku financí na jeho provoz. Od té doby neexistuje žádné sdružení, které by ho nahradilo. Dílčí odborné články na téma sportovní geografie se však uvěřňují v různých geografických časopisech po celém světě.

Příklady můžeme nalézt i u nás v časopise Geografické rozhledy, který byl vydaný ve školním roce 2011/2012. V časopise publikovali své příspěvky například Slepíčka a Slepíčková na téma: „Kde hledat počátky moderního sportu“. (Slepíčka, Slepíčková 2012) Tomeš se svým příspěvkem „Sport a geografie I a II“, kde se autor soustřeďuje na několik problémů. Například se zabývá rozborem zastoupení nejlepších sprinterů podle zemí, ale také běžců na střední a dlouhé vzdálenosti, dále nejlepších vrhačů a skokanů do dálky. Dále znázorňuje nejbohatší kluby světa, návštěvnost některých světových lig, ale také rozběr počtu získaných olympijských medailí s ohledem na HDP jednotlivých zemí atd. (Tomeš 2012) Gelná přidala příspěvek na téma: „Sportovní aktivity a veřejná podpora sportu“ (Gelná, 2012), Žitný: „Olympijské hry očima geografa - filatelisty“ (Žitný 2012), ale také Jáč s příspěvkem „Gis ve výuce zeměpisu: analýza zimních sportů“. (Jáč 2013)

V poslední době se také začaly objevovat kvalifikační práce na téma geografie a sportu. Především pak na Přírodovědecké fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Jsou to například M. Čermák: „Sport a město Olomouc: příspěvek ke geografii sportu“, ve které autor popisuje historii a vývoj sportů v Olomouci, sportovní infrastrukturu, financování, ale také na základě dotazníkového šetření přístup obyvatel Olomouce ke sportu. Další práce od M. Haladyho: „Příspěvek ke geografii sportu: analýza úspěšnosti evropských států

---

³ NHL = národní hokejová liga, nejprestižnější hokejová liga světa hraná v USA a Kanadě

v profesionálním fotbale“ se zabývá hlavně úspěšností jednotlivých evropských států ve vybraných fotbalových soutěžích na klubové i reprezentační úrovni. Dále také J. Šichan: „Územní diferenciacie kolektivních sportů v České republice“ a „Časoprostorový vývoj kolektivních sportů v České republice“. V první jmenované práci autor analyzoval prostorové rozložení nejdůležitější kolektivních sportů provozovaných profesionálně na území ČR. Na tuto práci stejný autor v roce 2011 navázal druhou jmenovanou prací, kde stejnou problematiku analyzoval pomocí kvantitativních metod v různých časových průřezech za období posledních 50 let. V neposlední řadě také stojí za zmínku práce P. Rochovanského: „Florbal v České republice: geografické aspekty“, kde se autor zabýval studiem problematiky florbalu v ČR s důrazem na geografické aspekty, hlavně pak příčinami masového rozšíření florbalu na našem území.

V poslední době se sportovně geografické studie soustředí na kombinování již dříve uveřejněných poznatků a modifikují je pro své účely. Bale ovšem poukazuje na to, že by bylo chybné předpokládat, že sportovní geografie nepracuje na vědeckém základu. (Bale, 2003) Například používání moderních technologií jako je software GIS je v poslední době hojně využívaným prostředkem ke kartografickému zobrazení ukazatelů ve sportovně geografických pracích.

Dle výše zmíněných titulů lze usoudit, že jak v České republice, tak i ve světě si sportovní geografie postupně nachází své místo a začíná být stále více objektem zájmu širokého spektra nejen geografů, ale také ekonomů či sociologů a stává se tak syntetickou vědní disciplínou.

4. Rozbor použitých dat

Vzhledem k nedostatku knižních zdrojů k tématu rozložení házenkářských aktivit v ČR byly v práci použity téměř výhradně zdroje internetové. V teoretické části při zkoumání členských základů největších házenkářských velmocí Evropy byly použity soukromé zdroje p. Elodie Vitalise, což je generální sekretář IHF - mezinárodní házenkářské federace.

K zobrazení prosotorového rozložení klubů hrajících nejvyšší soutěže v ČR byly použity zdroje Českého svazu házené (www.chf.cz, dříve www.old.chf.cz). Stejný zdroj spolu s portálem pro sportovní fanoušky a sázející www.liga.cz byl použit také u analýzy konečných umístění klubů v jednotlivých sezónách a u bodového hodnocení těchto umístění. Data k rozboru diváckých návštěvností extraligy a interligy házené byla čerpána z házenkářského portálu www.hazena.pb.cz, který spolupracuje s Českým svazem házené, a který slouží také jako statistické centrum házenkářských aktivit v ČR i v Evropě.

Jako zdroj pro zpracování členské základny házené v ČR byl použit soukromý zdroj pana Mgr. Davida Opatrného z České unie sportu, který má na starosti mj. i Informační systém ČUS, který poskytl data registrovaných členů ČUS hrajících házenou. K relevantnějšímu posouzení počtu aktivních hráčů v okresech byla data přepočítána na 1000 obyvatel, tato data byla převzata od Českého statistického úřadu (www.czso.cz).

Analýza sledovanosti televizních utkání házené byla tvořena na základě dat poskytnutých analytikem České televize p. Vojtěchem Nykodýmem.

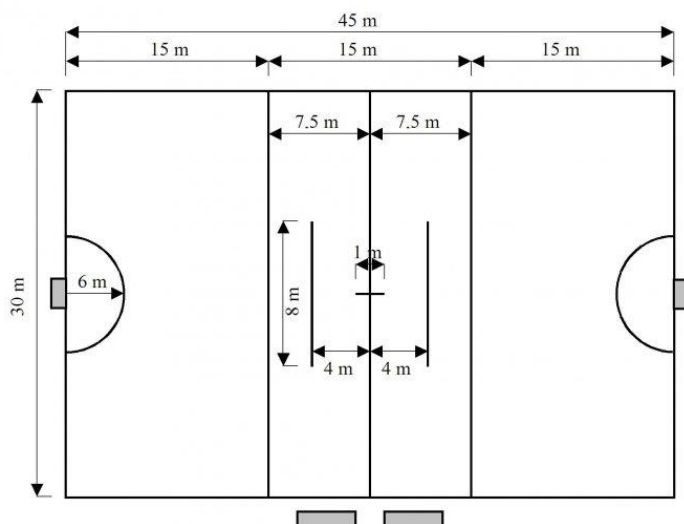
Jako zdroj k vypracování počtu reprezentantů a rozmístění jejich mateřských klubů byl použit soukromý zdroj Mgr. Jiřího Tkadlece, který má na Českém svazu házené na starosti koordinaci činností reprezentačních družstev, spolupráci při zajištění akcí reprezentačních celků na území České republiky i v zahraničí, koordinaci a kontrolu činnosti sportovních center.

5. Teoretická část

5.1 Národní (česká) házená⁴

Pravidla

Obr.č.1: Schéma hřiště na národní házenou

Zdroj: Svaz národní házené, 2013 [online]

Rozměry hřiště na národní házenou jsou 45x30m. V každém týmu hraje 7 hráčů + náhradníci. V poli jsou tři útočníci, dva záložníci, jeden obránce a jeden brankář. Hraje se se speciálním míčem, kterého se hráči mohou dotknout pouze rukou a mohou ho nést maximálně 2 sekundy, poté musí balonem klepnout o zem nebo ho nadhodit. To mohou provést však maximálně dvakrát. Útočník se může pohybovat pouze v útočné, střední třetině a může vstoupit do brankoviště soupeře. Při střelbě však v brankovišti stát nesmí. Jeho hlavním úkolem je vstřelit branku. Záložník se smí pohybovat ve střední a obranné třetině, přičemž nesmí vstoupit do brankoviště. Jeho hlavním úkolem tak je bránit soupeři ve střelbě. Obránce má stejný úkol s tím, že může vstupovat i do brankoviště. Brankář nesmí vstoupit do útočné třetiny. Míč může při chytání zasáhnout i nohou. Rozměry branky jsou 2x2,40m, přičmež 2m je vzdálenost tyčí a 2,40m je výška břevna. Při porušení pravidel při bránění soupeře může být rozhodčím nařízen tzv. pokutový hod, ze kterého může být přímo dosaženo branky. (Svaz národní házené 2013) [online]

⁴ Národní házená = sport vynalezený v ČR hraný většinou na venkovních hřištích, postupně se rozšiřoval do celé Evropy, dnes se hraje již pouze převážně na venkově

Historie a vývoj

První hra podobná házené se u nás začla hrát kolem roku 1894. V roce 1905 zveřejnil učitel tělocviku Václav Karas první pravidla tzv. vrhané s přenášením. Z této hry se později vyvinula tzv. cílová (terčová) házená, přičemž pravidla této hry byla inspirována americkou košíkovou a anglickou kopanou. Přibližně ve stejné době další učitel tělocviku Antonín Křištof vymyslel pravidla tzv. házené cílové, později národní házené. Tato hra brzy získala sportovní charakter. Později se učitelé tělocviku snažili tuto hru rozšířit do škol. (Jančálek a kol. 1989)

Národní házená se rozšířila postupně přes Ukrajinu až do Ruska. Ale právě na Ukrajině se házená těšila velké oblibě. První světová válka však rozvoj tohoto sportu pozastavila. Po válce se pak házená začla opět rozšiřovat do celé Evropy, hlavně pak na Slovensko, Polsko, Jugoslávie, Švýcarska, Rakouska, Francie, Německa,... Československá svaz házené, později česká svaz házené, registroval rok od roku více a více hráčů a hráček. V roce 1939 registroval svaz 1787 hráčů a hráček, v roce 1944 jich už bylo 22 156. Poté postupně začala ve světě nahrazovat národní házenou tzv. handball, vzniknuvší v Německu. Dnes se národní (dnes už zvaná česká) házená hraje pouze na území Čech a Moravy. V dnešní době stále klesá zájem o tento sport, který je rozšířen hlavně na venkově. (Jančálek a kol. 1989)

5.2 Handball⁵

Pravidla

Pravidla handballu vznikla v Německu. Pravidla handballu se v určitých ohledech podobala pravidlům kopané. Hrál se o 11 hráčích - 10 hráčů + 1 brankář, a to na hřištích na kopanou. S tím rozdílem, že rozměry branky byly 2x2,50m, přičemž 2,50m byla vzdálenost tyčí a 2m byla výška břevna. A samozřejmě největší rozdíl mezi kopanou a handballem byl v tom, že v handballu není povolen dotyk míče nohou, v kopané naopak rukou. (Jančálek a kol. 1989)

Historie a vývoj

Různých variant handballu existovala celá řádka. (raffball, torball, ballvertreiben, stossball, ...) Základy pravidel položil berlínský učitel Carl Schelenz v roce 1919. Hrál se stejně jako ve fotbale v počtu 11 hráčů a na fotbalovém hřišti. Tento sport se rozvíjel nejprve hlavně v Německu a německy mluvících zemích. První MS v handballu mužů bylo pořádáno v roce

---

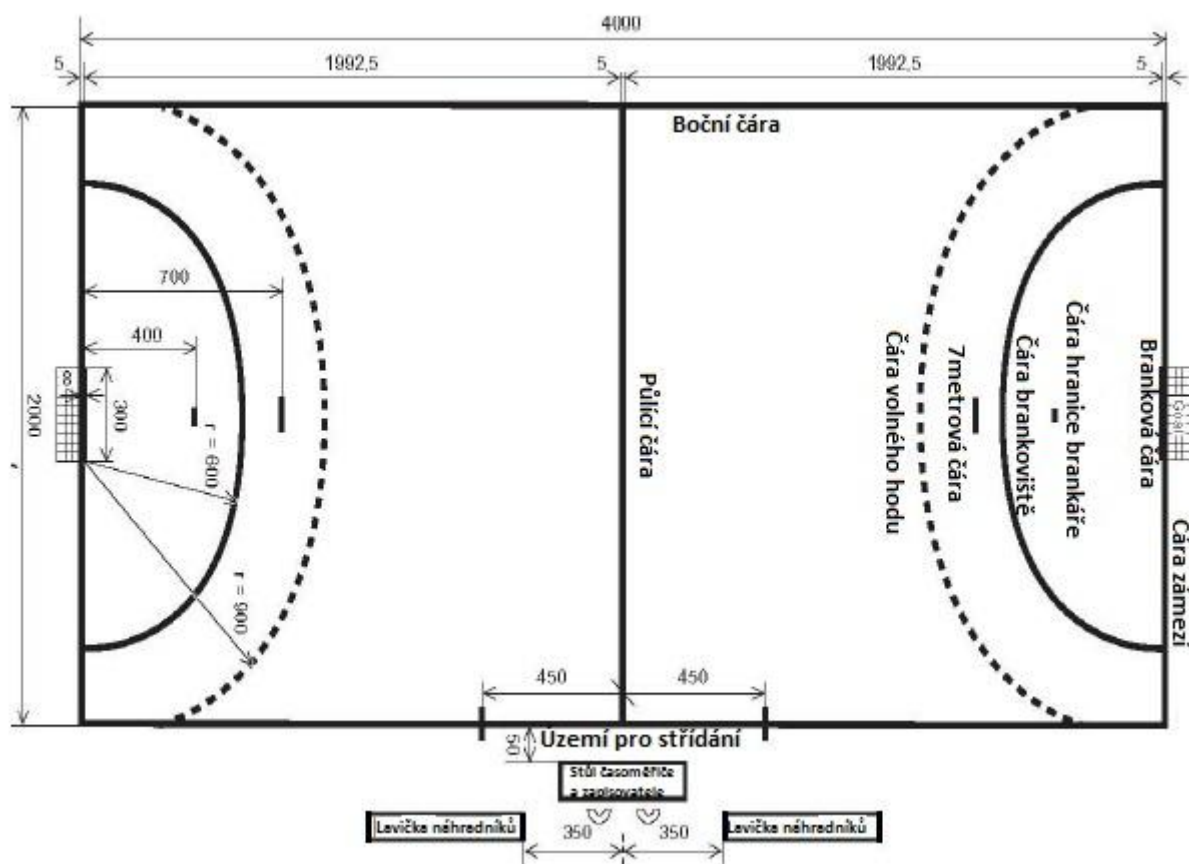
⁵ Handball = sport počtem hráčů a prostředím, kde se hraje, podobný fotbalu, ale hraný rukou; již téměř vymizel, hraje se jen v některých částech Německa

1938 v Německu. Po 2. světové válce zájem o handball opadal jak přirozenou cestou, tak i po administrativních opatřeních v některých zemích. V ČSR se handball, díky „naší“ národní hánené, nikdy moc neprosadil. V současnosti se konají již jen regionální soutěže pouze v Německu. (Táborský 1998)

5.3 Házaná⁶ Pravidla

Obr.č.2: Schéma hřiště na házenou

Zdroj obr.: International Handball Federation, 2010

Hrací plocha má rozměry 20x40m, přičemž obsahuje čáru volného hodu, která se nachází 9 metrů od středu branky a je vyznačena přerušovanou čarou, čáru sedmimetrového hodu, dále čáru vyznačující brankoviště, která je ve vzdálenosti 6 metrů od středu branky, čáru brankáře ve vzdálenosti 4m od brankové čáry a půlící čáru. Z čáry volného hodu se rozehrávají volné hody, které následují při běžném obranném zákroku obránce proti útočníkovi. Sedmimetrový hod rozhodčí nařizuje při faulu při střelbě z brankoviště nebo při bránění obránce

⁶ Házaná = nejrozšířenější forma házené, hraje se téměř výhradně v hale o sedmi hráčích na každé straně

v brankovišti, do kterého nesmí žádný z hráčů mimo brankáře vstoupit. Hrací doba je 2x30 minut. Hráči v poli nejsou rozděleni jako v národní házené, ale každý z hráčů má roli obránců i útočníků a mohou se pohybovat po celém hřišti (mimo brankoviště). Rozměry branky jsou 2x3m, přičemž 3m je vzdálenost bočních tyčí a 2m je výška břevna. Házená se hraje v 7 hráčích - 6 hráčů v poli + 1 brankář. Brankářům je stejně jako v národní házené povoleno v brankovišti míč zasáhnout i nohou, mimo brankoviště již pro něj platí stejná pravidla jako pro hráče, přičemž se může pohybovat oproti národní házené po celém hřišti. Velikost míče se liší podle věku hráčů. Zápas házené se hraje zpravidla v halách, zatímco národní házená se provozuje především na venkovních hřištích, která jsou pokryta umělým povrchem, umělou trávou, antukou a vyjimečně ještě škvárou. (Český svaz házené 2010) [online]

Historie a vývoj

První formy házené začaly vznikat okolo roku 1900 na dánských školách. Do České republiky se házené dostala díky Janu Radotínskému z Francie. První oddílové utkání se konalo 30.11.1947, a to mezi ZJŠ Sparta Bratrství a Sokolem Úvaly. V 50. a 60. letech jsme jako národ patřili mezi absolutní světovou házenkářskou špičku. V roce 1968 vznikl Český svaz házené, který byl společně se Slovenským svazem, zastřešen Československým svazem házené. Po vzniku ČR se oba svazy osamostatnily. V roce 1987 měla házená v ČSR členskou základnu přes 42 tisíc členů a řadila se tak na osmé místo mezi tehdejšími sporty. V roce 1990 jsme se také významně podíleli na vzniku EHF (Evropská házenkářská federace). K 31.12.2012 registroval ČSTV celkem ve 151 oddílech 19 665 aktivních házenkářů. (Táborský 1998)

Dalšími formami házené, které se v poslední době rozvíjí jsou miniházená a plážová házená. Miniházená je určena pro děti od 6 do 10 let. Rozměry hřišť, branek a míče jsou proto k tomuto uzpůsobeny. Plážovou házenou od roku 1996 zastřešuje jak IHF, tak EHF. Rozvíjela se začátkem 90. let hlavně v přímorských regionech. U nás byl první turnaj uspořádán v roce 1997. (Táborský 1998)

5.4 Mezinárodní organizace

V případě, že se chtějí družstva mezinárodně utkávat v určitém odvětví, je zapotřebí vznik určitých mezinárodních institucí, které zajistí spravedlivé soutěžení podle předem daných a všemi účastníky známých pravidel. V mezinárodním měřítku se o toto stará IHF, na kontinentální úrovni pak jednotlivé federace. Pro Evropu je to EHF.

IAAF

International Association of Athletics Federations (Mezinárodní asociace atletických federací) vytvořila při svém VIII. kongresu v Haagu v srpnu 1926 zvláštní komisi, jejíž úkolem bylo vedení míčových her hraných rukama. Mezi tyto míčové hry v té době patřily: handball, národní házená, basketball, tzv. courtball⁷, volleyball a tzv. faustball⁸, aj. Tato komise poté o rok později přijala opatření, ve kterém se míčové hry rozdělily pouze do 3 skupin: handball, courtball a basketball. Pro tento handball však byla uznána německá pravidla házené o 11-ti hráčích, což se nelíbilo příznivcům házené o 7-mi hráčích, kteří se snažili o odtržení. (Táborský, Šafaříková 1982)

IAHF

Internationale Amateur Handball Federation (Mezinárodní amatérská házenkářská federace) vznikla odtržení od IAAF v srpnu 1928 při příležitosti olympijských her v Amsterdamu. Hlavními představiteli se stali Němci, jedním ze čtyřčlenné rady byl i Čechoslovák Trantina. V roce 1930 sdružovala federace již 20 členských zemí, v roce 1934 již 25. Ve stejném roce pak při 3. kongresu federace byla schválena skandinávská pravidla házené o 7 hráčích. Do programu olympijských her v Berlíně byl však ve stejném roce zařazen ještě handball (11 hráčů). Házenkářského turnaje se zúčastnilo 6 států. Činnost IAHF byla během 2. světové války pozastavena a po válce už nebyla obnovena. (Táborský, Šafaříková 1982)

IHF

International Handball Federation (Mezinárodní házenkářská federace) byla ustanovena po 2. světové válce v roce 1946 v Kodani jako nový řídicí orgán. Na založení se podílelo 8 národních federací mezi nimiž byly 4 skandinávské země. IHF až do roku 1950 sídlila ve Švédsku. Ve stejné roce byl přijato do IHF Německo, jeden z dnešních nejvýznamnějších členů. Podobně jak u IAHF byla touto federací řízena házená (7 hráčů) i handball (11 hráčů), postupně však výrazně dominovala házená. Od roku 1966, kdy se konalo poslední MS v handballu, se hraje už pouze házená o 7-mi hráčích. Od roku 1972 je mužská házená na programu OH, ženská až o 4 roky déle. Mistrovství světa se konala nejprve v 3-4letých periodách, od roku 1993 se hrají pouze každé liché roky. V dnešní době IHF sídlí v Basileji ve Švýcarsku. (Jančálek a kol. 1989)

---

⁷ Courtball = sportovní hra založená na odražení míče rukou o jednu nebo o čtyři stěny

⁸ Faustball = sport o pěti hráčích na každé straně, kdy je míč odbíjen pěstí přes síť na soupeřovo stranu

EHF

Do roku 1991 se o organizaci házené v Evropě starala IHF. Tohoto roku vznikla EHF - European Handball Federation, která reprezentuje zájmy momentálně 49 členů (viz příloha A). Pod záštitou má mimojiné i evropské klubové soutěže, a sice hlavně ligu mistrů, ale také různé poháry (pohár EHF, pohár vítězů pohárů a tzv. vyzývací pohár). (Táborský 1998) (EHF, [online])

Tab. č. 1 : Členská základna házené dvaceti největších evropských členů IHF k 31.12.2012

Země	Počet házenkářů 20 a více let	Koeficient házenkářů na 100 tis. mužů	Počet házenkářů do 19 let	Koeficient házenkářů na 100 tis. chlapců do 19 let	Počet házenkářek 20-64	Koeficient házenkářek na 100 tis. žen	Počet házenkářek do 19 let	Koeficient házenkářek na 100 tis. dívek
Francie	176 381	945	121 815	1 971	107 136	556	65 258	1 106
Německo	143 568	565	191 729	3 277	93 918	379	140 747	2 537
Portugalsko	23 657	768	22 067	2 661	16 797	513	16 096	2 034
Dánsko	17 000	1 035	37 000	7 063	17 000	1 046	41 000	8 216
Španělsko	15 868	108	51 810	1 473	4 829	33	22 233	671
V. Británie	10 012	53	240	4	440	2	134	2
Švédsko	8 104	288	30 330	3 681	6 885	252	34 410	4 418
Chorvatsko	7 994	615	6 164	1 795	4 782	366	4 087	1 251
Česko	6 999	207	9 290	1 216	1 177	36	3 897	538
Švýcarsko	5 841	232	5 782	910	1 970	79	2 967	492
Nizozemsko	5 458	108	15 193	1 004	20 981	418	-	
Norsko	5 202	338	9 530	1 977	7 788	531	23 763	5 187
Gruzie	4 860		4 740		1 800		1 800	
Itálie	4 270	24	8 638	199	1 500	8	3 761	92
Maďarsko	3 700	121	5 800	736	3 500	111	5 500	736
Slovinsko	3 566	530	7 376	5 027	2 122	333	5 216	3 766
Belgie	2 800	84	4 200	437	1 800	54	1 200	131
Polsko	2 502	20	9 619	318	1 138	9	6 736	234
Řecko	2 019	61	5 851	708	1 056	32	4 354	550
Litva	1 340	155	243	100	850	90	-	

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ze soukromé korespondence s p. Elodie Vitalisem (generální sekretář IHF) a EUROSTAT 2015

Tab. č. 2 : Počty všech (profesionálních i amatérských) klubů⁹ a týmů¹⁰ dle kategorií dvaceti největších evropských členů IHF k 31.12.2012

Země	Počet klubů	Týmy			
		Muži	Chlapci (do 19 let)	Ženy	Dívky (do 19 let)
Španělsko	6 992	1 012	3 540	220	2 070
Německo	4 500	6 464	8 604	3 747	6 240
Francie	2 390	4 044	12 671	2 464	5 689
Dánsko	870	1 700	3 700	1 700	4 100
Norsko	712	300	1 845	588	4 284
Švédsko	486	376	1 222	346	1 494
Itálie	464	150	435	70	165
Maďarsko	450	240	680	260	720
Polsko	400	125	513	51	377
Nizozemsko	392	1 159	-	2 402	-
Chorvatsko	317	151	166	113	95
Švýcarsko	248	419	321	171	156
Portugalsko	201	156	83	108	35
Česko	173	220	485	42	196
Makedonie	161	88	39	79	45
Řecko	150	83	179	49	132
Belgie	100	150	250	100	80
Slovinsko	99	38	19	24	18
Turecko	90	-	-	-	-
V. Británie	66	80	20	28	14

Zdroj: Soukromá korespondence s p. Elodie Vitalisem (generální sekretář IHF)

⁹ Klub = základní jednotka, na jejíž úrovni dochází k provozování sportu (házené)

¹⁰ Tým = podkategorie klubu, v jednom klubu může působit více týmů (např. mužské, dorostenecké, žákovské,...)

5.5 Český svaz házené

Vznikl v roce 1991 po rozpadu ČSR. Skládá se z několika částí: prezident, rada a exekutiva.

Prezident je statutární orgán celého svazu, zastupuje ho a jedná jeho jménem. Volen je vždy na období 4 let. Prezident zároveň zasedá v radě i exekutivě ČSH, svolává jejich jednání, která pak zpravidla řídí.

Rada ČSH je složena z prezidenta, který jí předsedá, zástupců jednotlivých krajských svazů a zástupců extraligy mužů a interligy žen. Rada je nejvyšším orgánem ČSH mezi jednotlivými jednáními.

Exekutiva ČSH je výkonným orgánem, majícím 9 členů volených na 4leté období. Skládá se opět z prezidenta a osmi předsedů odborných komisí. (např. disciplinární komise, reprezentační komise, komise pro mládež, ...) Je oprávněna rozhodovat o všech otázkách, nejsou-li výlučně vyhrazeny Radě ČSH nebo jinému orgánu. Řídí činnost svazu mezi jednotlivými zasedáními Rady ČSH a Konferencemi ČSH.

5.6 Hierarchie lig házené mužů hrajících se v ČR

Nejvyšší liga mladší dorostenců¹¹ se od první sledované sezóny 2002/2003 hrála vždy rozdělena na Čechy a Moravu, ve kterých bylo vždy po dvanácti týmech. První dva týmy z obou regionů se pak utkaly na jednom turnaji - tzv. Mistrovství ČR mladších dorostenců, kde sehráli systémem každý s každým zápasy, z nichž vzešel celkový Mistr ČR mladších dorostenců. Od sezóny 2011/2012 se hraje I. liga mladších dorostenců celostátně vždy v počtu dvanácti týmů, kdy každé mužstvo sehraje celkem 22 utkání (11 doma a 11 venku), v nichž se rozhodne o mistrovi ČR.

2. liga mladšího dorostu se začala hrát až od sezóny 2009/2010 a figurovaly v ní pouze týmy z Čech. Od sezóny 2011/2012 se začala hrát také 2. liga mladšího dorostu na Moravě.

Starší dorostenci¹² hrají již od první sledované sezóny celostátní ligu také ve dvanácti týmech, kde se systémem každý s každým určí vítěz ligy. 2. liga staršího dorostu se od začátku hraje rozdělena na Čechy a Moravu.

Systém nejvyšší soutěže mužů¹³ se u nás často měnil. Nejprve se soutěž hrála společně s našimi slovenskými sousedy - tzv. interliga¹⁴. Poměr zastoupení českých a slovenských

---

¹¹ Mladší dorostenci = věková kategorie hráčů házené do 17 let

¹² Starší dorostenci = věková kategorie hráčů házené do 19 let

týmů v této interlize byl různý, zástupci Českého a Slovenského svazu házené se vždy snažili, aby byl poměr týmů z obou zemí stejný. Ne vždy to však bylo realizovatelné většinou z finančních důvodů. Náklady na cestování českých týmů na Slovensko a naopak byly vysoké.

Od sezóny 2006/2007 se výrazně změnil systém nejvyšší soutěže mužů, protože se oba svazy dohodly na rozdělení soutěží. Z tohoto důvodu se změnil i název celé soutěže na extraligu. Tato extraliga se hrála v počtu dvanácti týmů, kdy po odehrání zápasů každý s každým se soutěž rozdělila na osm prvních týmů, které hrály tzv. „play-off“¹⁵ a zbylé čtyři týmy hrály tzv. „o udržení“.

Z důvodu námitek klubů o nespravedlivém hodnocení soutěže (play-off) se rozhodl ČSH od sezóny 2010/2011 ke změně systému hodnocení. Od této sezóny se po odehrání tradičních 22 zápasů tabulka rozdělila na dvě části. Prvních šest mužstev spolu sehrálo opět zápasy každý s každým (jednou doma a jednou venku), přičemž si s sebou do této „nadstavby“ braly týmy body získané v základní části a nově získané body z nadstavby se tak započítávaly k již získaným bodům ze základní části.

V mužské složce se dále hraje také I. a II. liga. Druhá nejvyšší liga mužů (I. liga) se hraje již dlouhou dobu celostátně, přičemž vítěz této první ligy se utká v baráži s posledním celkem extraligy o postup do nejvyšší soutěže mužů.

II. liga mužů se již opět rozdělila, tentokrát celkem na čtyři regiony - Jihozápadní Čechy, Severozápadní Čechy, Severní a Jižní Moravu. Vítězové z českých a moravských částí lig se pak utkají o postup do I. ligy mužů. Vždy tedy do I. ligy postoupí jeden český a jeden moravský tým, naopak nejhorsí dva celky z I. ligy spadnou o soutěž níže.

5.7 Hierarchie lig házené žen hrajících se v ČR

Mladší dorostenky mají od počátku soutěž rozdělenou na Čechy a Moravu, přičemž stejně jako v mužské složce se dvě nejlepší mužstva z obou regionů po odehrání základní části utkají na Mistrovství ČR mladších dorostenek, kde se určí celkový vítěz dané sezóny. II. liga mladších dorostenek nebyla pro dostatek týmů nikdy hrána.

---

¹³ Muži = věková kategorie hráčů házené starších 19 let, v této kategorii však mohou hrát také hráči mladší (18 či 19 let, ve vyjimečných případech i hráči kategorie mladší dorostenci v případě ostaršení hráče - v tomto případě nesmí hráč za kategorií mladší dorostenci již nastupovat)

¹⁴ Interliga = mezinárodní soutěž házené hraná v ČR a na Slovensku, působily v ní kluby z obou zemí

¹⁵ Play-off = systém soutěže, kdy po odehrání základní části „každý s každým“ následovala vyřazovací část, do které postoupilo většinou osm družstev - první umístěný hrál s osmým, druhý se sedmým,...

Starší dorostenky mají stejný systém a hierarchii soutěže jako jejich mužští kolegové. Tedy I. liga starších dorostenek hranou celostátně a podle počtu týmů se před sezónou určí, zda-li se bude tu danou sezónu hrát i II. liga starších dorostenek. Když se v dané sezóně hrála II. liga starších dorostenek nebylo v ní nikdy více než šest týmů. Z důvodu zvyšujícího se zájmu dívek o házenou se od sezóny 2012/2013 začala II. liga starších dorostenek hrát rozdělena na Čechy a Moravu, kdy v každém regionu bylo přihlášeno pět či šest týmů.

Nejvyšší soutěž žen se hraje od první sledované sezóny formou interligy - tedy společně ČR a Slovensko. Poměr českých a slovenských týmů byl většinou stejný - tedy šest a šest. Počet českých týmů se od sezóny 2011/2012 oproti slovenským zvýšil ze šesti na sedm a v sezóně 2012/2013 dokonce na osm oproti pouze šesti respektive pěti slovenským.

Po odehrání základní části každý s každým se soutěž rozdělí na českou a slovenkou část. Čtyři nejlepší české a čtyři nejlepší slovenské týmy mezi sebou odehrají zápasy formou play-off. Vítězové české a slovenské části pak mezi sebou ještě odehrají zápas formou play-off, které určí vítěze české a slovenské části. Poté se ještě odehraje zápas mezi vítězi obou zemí, který určí celkového vítěze interligy. (ČHF 2012)

6. Analytická část

6.1. Klubové ukazatele

6.1.1. Prostorové rozmístění házenkářských klubů v ČR

Pro tuto analýzu bylo zvoleno období 11 let, aby byly výsledky více vypovídající. Analyzovány tedy byly - extraliga (dříve interliga) mužů, interliga žen, 1. liga starších dorostenců a dorostenek, 1. liga mladších dorostenců a dorostenek v sezónách 2002/2003 a 2012/2013. 1. liga mladších dorostenkyň se rozděluje na 2 oblasti - Čechy a Morava, ostatní soutěže jsou celostátní. Totéž platilo v sezónách 2009/2010 a 2010/2011 pro mladší dorostence, od sezóny 2011/2012 se již tato soutěž hrála také celostátně.

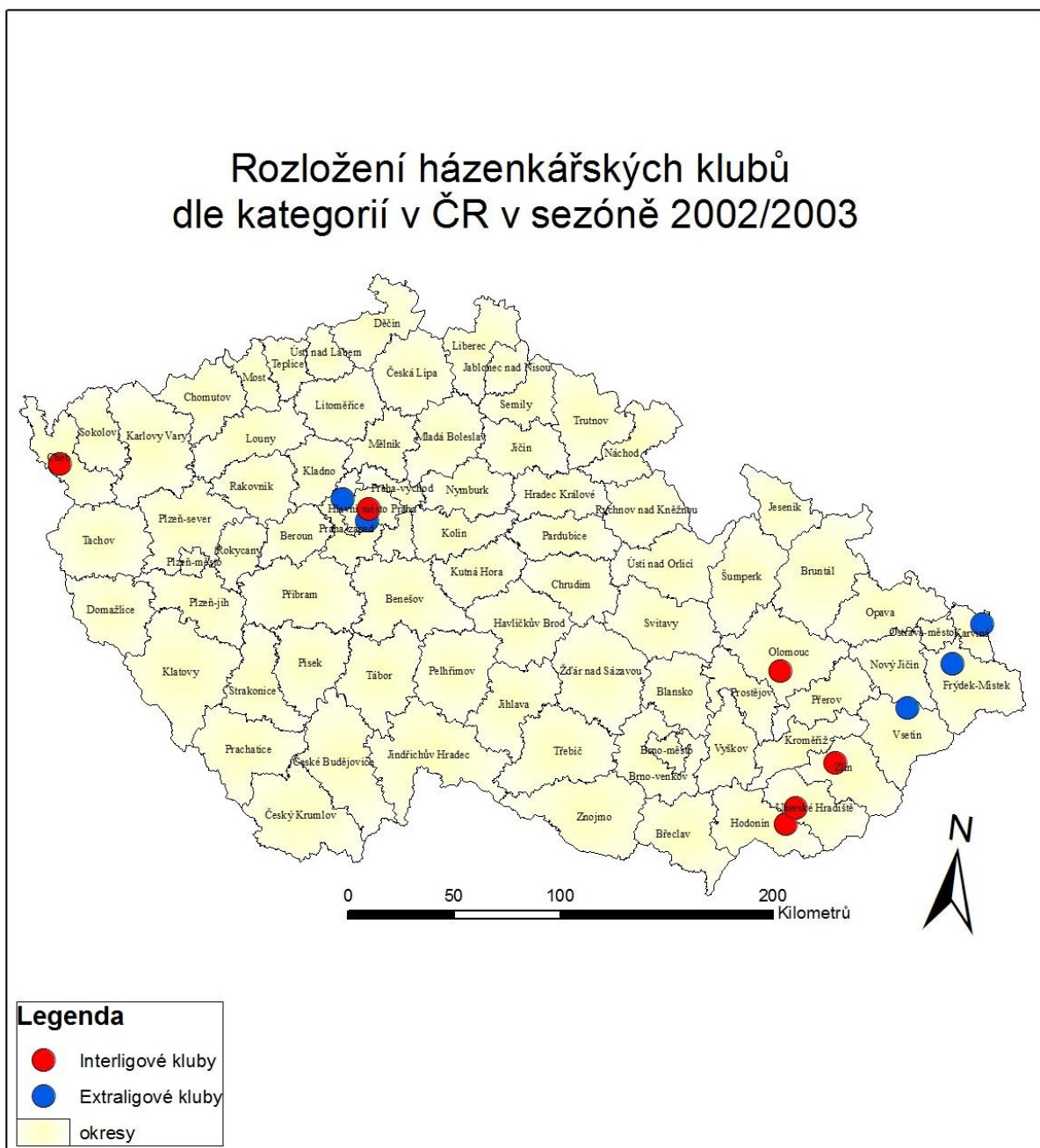
Až do sezóny 2005/2006 se hrála nejvyšší soutěž mužů za účasti slovenských i českých týmů. Bylo tomu tak kvůli nízké konkurenceschopnosti ostatních českých i slovenských týmů, ale také kvůli celkem vysoké finanční náročnosti na každou sezónu. Tím, že se soutěž hrála mezinárodně, musely kluby vydávat nemalé částky na cestování k utkáním a ne každý klub si tohle mohl dovolit. Každoročně soutěžilo v této dříve tzv. interlize mužů 10-12 mužstev. Poměr českých a slovenských týmů se každoročně měnil. Do rozboru byla započítána pouze

družstva působící na území ČR. Mapové výstupy byly tvořeny v programu ArcGIS 10.2 formou bodů pomocí funkce snapping. Pro přehlednost byly mapy rozděleny na mladší dorostence + mladší dorostenky, jejichž ligy se většinu sledovaného období hrály rozdělné na Čechy a Moravu, tudíž obsahovaly větší počty týmů a starší dorostence + starší dorostenky a nakonec muže + ženy, jejichž ligy se hrají celostátně.

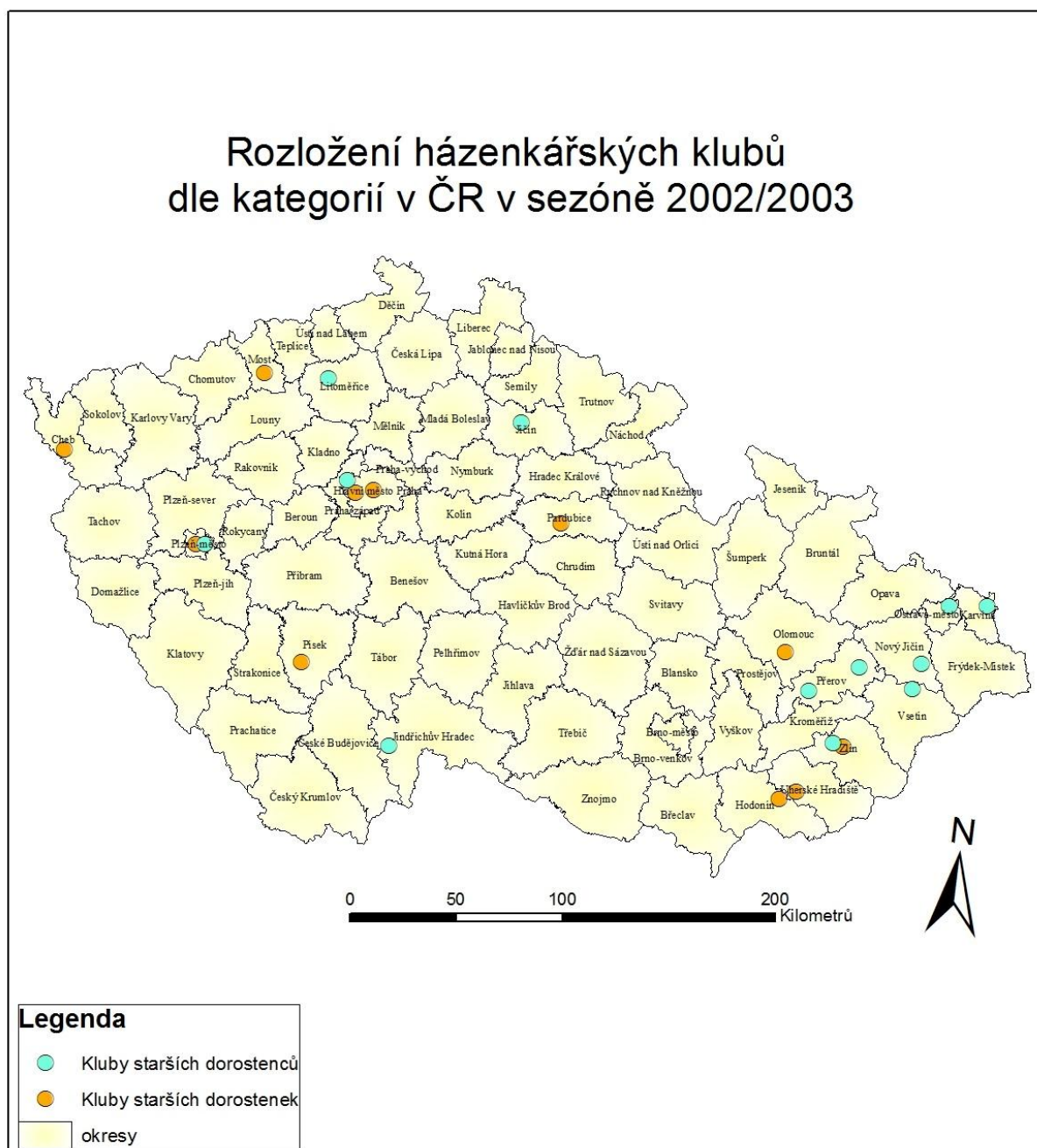
6.1.1.1 Sezóna 2002/2003

Obr. č. 3: Prostorové rozmístění házenkářských klubů mužů a žen v sezóně 2002/2003

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČHF

Obr. č. 4: Prostorové rozmístění házenkářských klubů starších dorostenců a dorostenkyň v sezóně 2002/2003

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČHF

Obr. č.5: Prostorové rozmístění házenkářských klubů mladších dorostenců a dorostenkyň v sezóně 2002/2003

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČHF

V sezóně 2002/03 se do nejvyšší soutěže mužů, která se hrála ještě mezinárodně (Česko + Slovensko), zapojilo pouze 5 českých klubů, z čehož 2 se nacházely v regionu Hlavní město Praha a ostatní 3 v Moravskoslezském či Zlínském kraji. Nejvyšší soutěž žen se v této sezóně hrála stejným systémem za účasti českých klubů z okresů Cheb, Olomouc, regionu Hlavní město Praha a dalších 3 okresů ze Zlínského kraje. Celkově byla největší koncentrace klubů

v okrese Hlavní město Praha. Mezi okresy, kde se hrála na nejvyšší úrovni hlavně mládežnická házená patřily Brno-město, Plzeň-město, Ostrava-město. Chlapecká házená pak také v okrese Přerov, dívčí naopak hlavně v okrese Cheb či Zlín.

6.1.1.2 Sezóna 2005/2006

V sezóně 2005/2006 se již hrála pouze česká extraliga házené mužů za účasti 12-ti českých týmů. Oproti pěti až šesti z předchozích sezón je to velký krok kupředu. Díky rozdělení interligy mužů se stala naše extraliga mužů kvalitnější a týmy se stávaly každým rokem konkurenceschopnější. Největší koncentrace mužských týmů se nachází na Moravě, konkrétně pak v její severní části, kde se nachází hned 5 týmů.

Týmy starších dorostenců tak tuto sezónu doplnily mužské týmy, které ještě minulou sezónu hrály povětšinou 1. ligu mužů. Z této 1. ligy však po rozpadu interligy postoupilo hned 7 českých týmů do nejvyšší ligy mužů, aby doplnily 5 celků, kterou ji hrály už v předešlých letech. Až na týmy z okresů Zlín a Brno-město měly tak všechny týmy základnu v mládeži a to jak starších dorostenců, tak většinou i mladších.

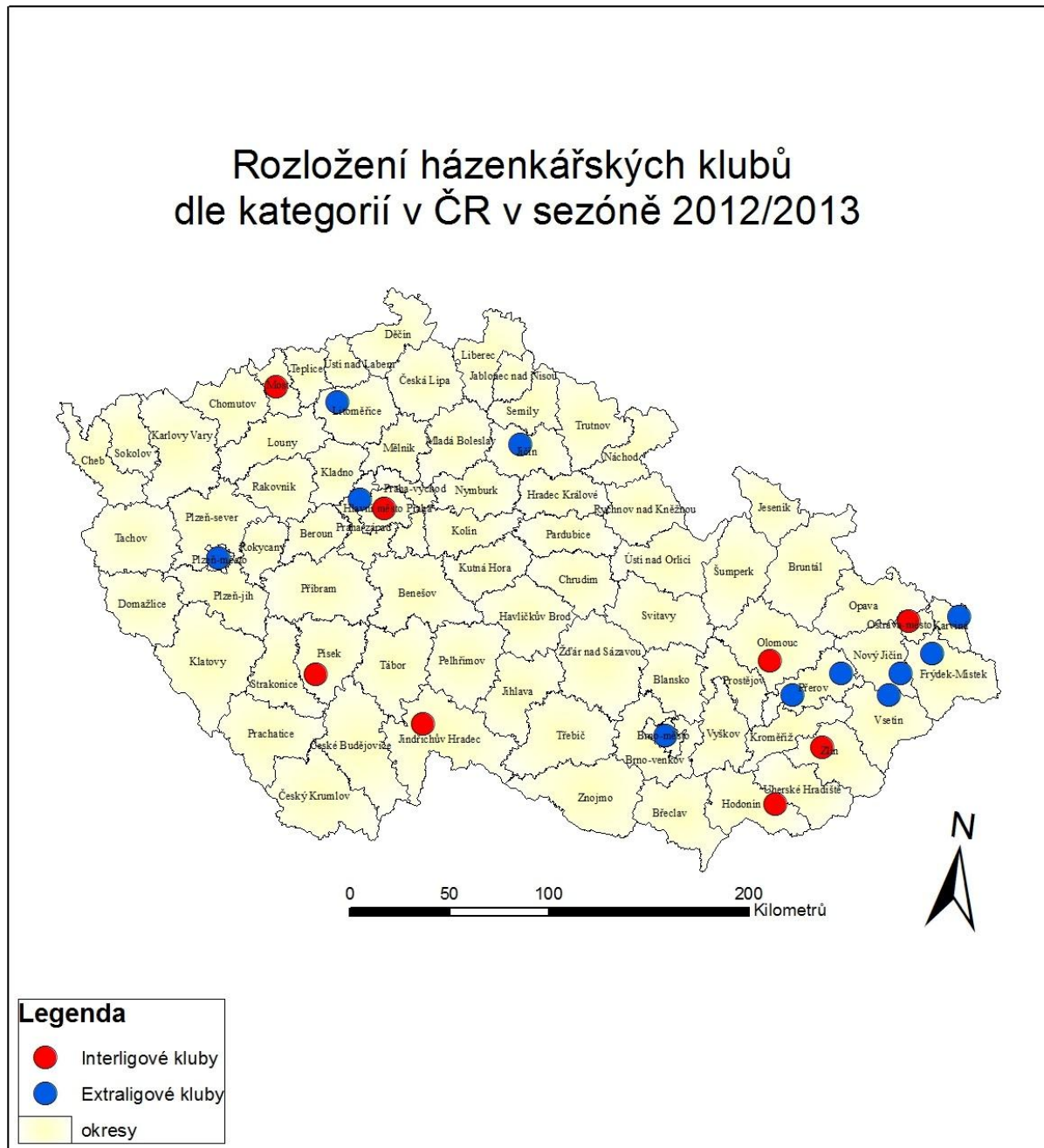
6.1.1.3 Sezóna 2008/09

V této sezóně zůstala skladba českých extraligových týmů stejná jako před 3 lety. Ta moravská část však doznala jistých změn. Do extraligy mužů postoupil tým z okresu Kroměříž - historicky jediný tým z toho okresu, který hrál kteroukoli nejvyšší ligu ve všech kategoriích. Postoupil také tým z okresu Břeclav, která také nepatří mezi tradiční házenkářské okresy. Ale vzhledem k tomu že tyto týmy nemají mládežnické základny v nejvyšších ligách neočekává se, že by v extralize zůstaly delší dobu. V mládežnických kategoriích posilují okresy Žďár nad Sázavou, Strakonice a Ostrava-město, ale nejvýrazněji okres Přerov, kde působí týmy Přerova a Hranic na Moravě.

V ženské kategorii rok od roku získávají na významu okresy Jindřichův Hradec či Most. Naopak trochu ztrácí okresy Chrudim, kde již nefiguruje žádný tým v nejvyšší soutěži, ale také Uherské Hradiště.

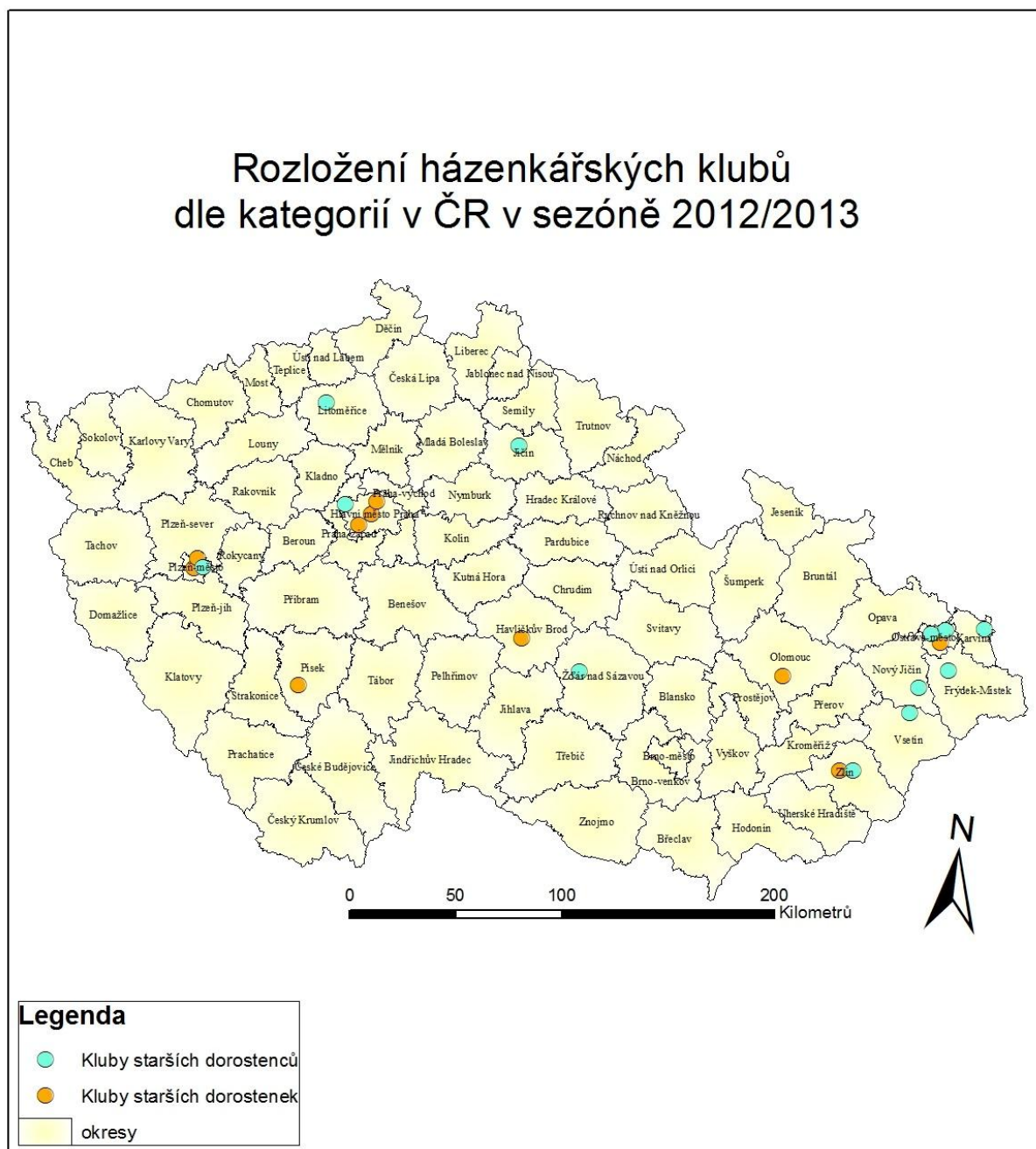
6.1.1.4 Sezóna 2012/2013

Obr. č.6: Prostorové rozmístění házenkářských klubů mužů a žen v sezóně 2012/2013

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČHF

Obr. č. 7: Prostorové rozmístění házenkářských klubů starších dorostenců a dorostenkyň v sezóně 2012/2013

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČHF

Obr. č. 8: Prostorové rozmístění házenkářských klubů mladších dorostenců a dorostenkyň v sezóně 2012/2013

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČHF

V poslední sledované sezóně úplně ztratil na významu v mužské kategorii okres Jindřichův Hradec, kde působil tým z Třeboně. Tradiční házenkářský klub zde sesadil své týmy ve všech kategoriích z nejvyšších soutěží. Důvodem k tomu byl odchod dlouholetých sponzorů po neúspěších extraligového týmu a tedy nedostatek finančních prostředků na chod klubu na nejvyšší úrovni. Dalšími změnami bylo opět extraligové působení Brna a Přerova. Na úbytku

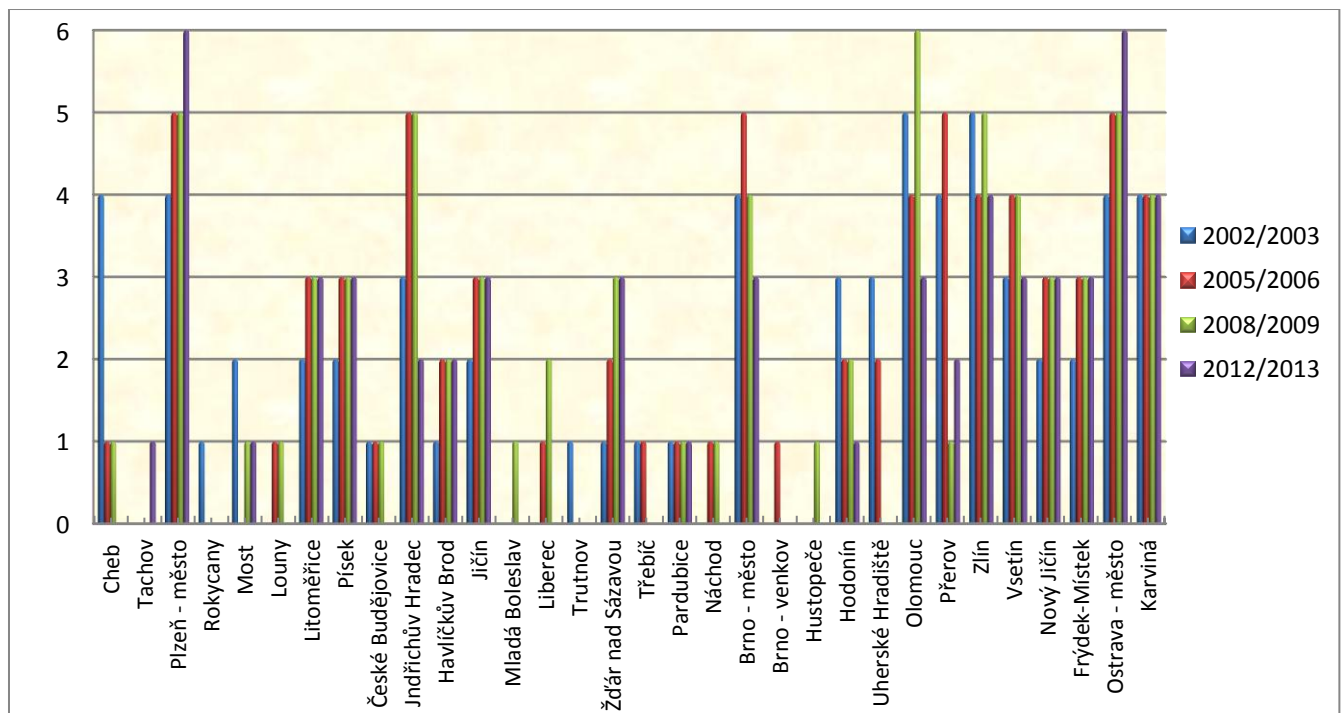
mládežnických týmu Brna a postoupení týmu mužů do extraligy je zřejmé, že dorostenci tohoto týmu dorostli a pomohli klubu k postupu mezi elitu. Zajímavá je v posledních letech absence mládežnických složek extraligového týmu z Hranic, který každoročně hraje o ty nejvyšší příčky. To se promítá především ve věkové skladbě mužského týmu Hranic, které svůj tým staví především na hráčích pokročilého věku nebo na odchovancích z jiných klubů.

V ženské házené došlo také ke změnám a to hlavně v tom, že nejvyšší ligu hrálo již osm českých týmů společně s pěti slovenskými. Výrazně tak stoupl poměr českých týmů nad slovenskými, což svědčí o zkvalitnění našich týmů. Velký krok kupředu udělal v ženské kategorii jistě okres Ostrava-město, ale nejvýrazněji nastoupil za poslední roky okres Most. Do týmu z tohoto okresu vstoupil kvalitní sponzor, nakoupil kvalitní hráčky a v podstatě z poďradného týmu udělal tým evropských kvalit.

6.1.2. Změny v počtu klubů v jednotlivých okresech

Do grafu byly započítávány pouze okresy, ve kterých se ve sledovaných sezónách nějaký tým objevil alespoň jednou. Celkový počet týmů v určité sezóně v určitém okrese je součet všech týmů, jak mládežnických tak seniorských a i mužských a ženských, které se zúčastnily některé z nejvyšších lig.

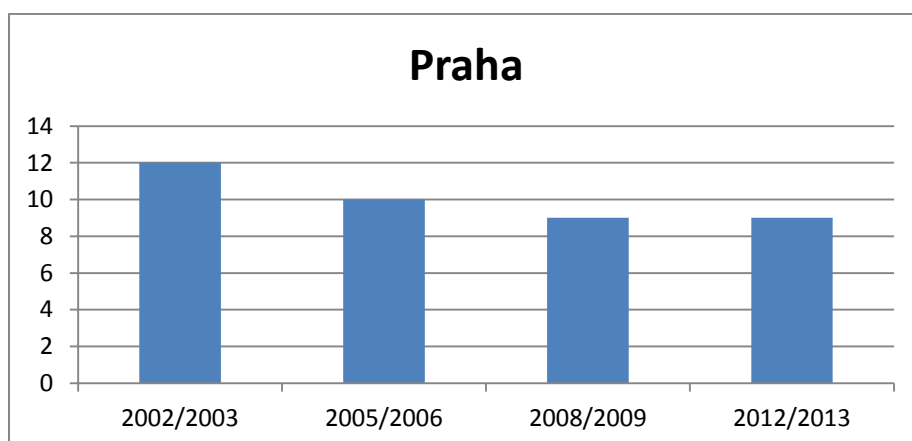
Obr. č.9: Počty týmů v nejvyšších soutěžích v jednotlivých sezónách dle okresů

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČHF

Obr. č.10: Počty týmů házené v jednotlivých sezónách v Hlavním městě Praha

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČHF

Z celkových 76 okresů, na které je Česká republika rozdělena, se nějaká nejvyšší liga, ať už v dorosteneckých či seniorských kategoriích, hrála celkem ve 33 okresech. Ač Praha se dle zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu neřadí mezi okresy ČR (Portál veřejné zprávy [online]), do této analýzy byla započítávána, protože právě v Praze je největší koncentrace házenkářských klubů, a proto bylo vhodné ji sem zařadit. Byla však sledována odděleně od ostatních okresů.

V Praze byla v každé sledované sezóně největší koncentrace házenkářských týmů hrajících nejvyšší soutěž. V sezóně 2002/2003 jich bylo dokonce dvanáct, postupně však trochu ztratila na významu. Právě v Praze je však oproti jiným významným okresům téměř stejný poměr zastoupení mužských a ženských týmů. Naopak okresy Plzeň-město a Ostrava-město zaznamenávají rostoucí tendenci v kvalitě týmů působících v těchto okresech, přičemž největší zásluhu na tom mají především mládežnické týmy, což svědčí o kvalitní práci s mládeží. To samé by se dalo říci o okrese Žďár nad Sázavou, kde působí především klub Nové Veselí.

Vývoj v čase

Před rozpadem interligy mužů byla v ČR pouze dvě házenkářská centra, a to okres Hlavní město Praha, kde působilo ve všech kategoriích celkem 5 týmů v nejvyšších soutěžích, a severovýchodní část Moravy. Další centra byla tvořena pouze mládežnickými týmy. Patřily sem okresy Plzeň-město, Brno-město a okresy Přerov, Litoměřice a Jičín. Po roce 2005 se však díky rozpadu interligy rozšířila působnost českých týmů v extralize do více center, která se postupem času stala tradičními. Patří sem hlavně okresy Plzeň-město, Litoměřice s týmem

Lovosic, Jičín, Přerov a Nový Jičín - Kopřivnice. Největší koncentrace extraligových týmů za všechny roky je však viditelná v severní části Moravy. Moravské týmy se shromažďují hlavně jakoby na ose dálnice D1 z Brna do Ostravy. Každoročně poměry týmů z Čech a Moravy vyznívá pro týmy z Moravy. Mezi nejstarší a nejtradičnější kluby u nás pak patří hlavně klub Dukla Praha, Karviná či Zubří. Nedá se tak zde s jistotou potvrdit domněnka, že vrcholové sporty se provozují hlavně ve velkých městech. Dle tabulky (viz příloha B) z dvaceti nejlidnatějších měst ČR se hraje dlouhodobě mužská vrcholová házená jen v Praze, Brně, Plzni, Karviné a Frýdku-Místku. Co se týče mládežnických týmů, tak největší rozmach zažívají okresy Strakonice, Žďár nad Sázavou - Nové Veselí, Ostrava-město a Nový Jičín, kde působí tým Kopřivnice. Vzestup těchto regionů je vidět také v počtu reprezentantů vybraných do mládežnických reprezentací.

V ženské házené jsou vidět dvě největší centra, a jsou to Hlavní město Praha, kde působí tradiční klub Slavia Praha, a region jižní Moravy společně s okresem Olomouc. Později se k nim připojily ještě okresy Písek a Jindřichův Hradec, ze kterých se později také staly stálice v interlize žen. Většina z těchto týmů má také kvalitní základnu v mládeži, tudíž se do budoucna neočekává výraznějších změn ve skladbě týmů v nejvyšších soutěžích. Celkově za poslední roky se tvář ženské házené u nás příliš nezměnila. Největší rozmach ženské házené však můžeme zaznamenat v okrese Most. Mezi regiony, kde se házená nevyskytuje nebo jen okrajově, patří určitě Karlovarský kraj, příhraniční oblasti západních Čech, oblast severních výběžků, okresy jako Bruntál, Jesenicko, Ústí nad Orlicí, Prachatice, Český Krumlov, ale také jižní část kraje Vysočina, hlavně pak pás, který vede od Znojemska přes Třebíčsko, Pelhřimovsko, Benešovsko až na Příbramsko.

Faktory rozvoje

Ke hraní házené stačí málo - je to parta lidí, potřebné vybavení a prostor, kde se sport bude provozovat. Parta lidí se najde jak ve městech, tak i v menších vesničkách, kde původně házená vznikala. Dodnes se na venkově hraje tzv. národní házená, která si v těchto sférách udržuje dlouhodobě oblibu. Sehnat potřebné vybavení také není velký problém. K provozování házené postačí halová obuv, která je dnes k dostání ve všech prodejnách sportovních potřeb a házenkářský míč, který dnes už také není problém zakoupit. Problémem rozvoje házené v házenkářsky nerozvinutých regionech však může být prostor. Na venkově při provozování národní házené hráči nemají na prostor takové nároky. Za prvé národní házená se odjakživa hraje pod širým nebem, ale především jsou hráči zvyklí na venkovní

terén, čímž je myšlena antuka, tráva a výjimečně i škvára. To mezinárodní házená se hraje zpravidla v halách a právě pro rozvoj tohoto sportu je nedostatek vyhovujících sportovních hal velkou překážkou v rozvoji.

Mezi další důležité faktory rozvoje házené v regionech je kvalitní trenérská a realizační práce. Ve spoustě regionů je potenciál k rozvoji házené, ale mnohdy ji brzdí nevzdělanost trenérů či nemohoucnost uspořádat tréninky pro děti takovou formou, aby je bavily a těšily se na další. Velkým motorem pro rozvoj nejen házené jsou správně investované finance například na propagaci tohoto sportu. Příkladem může být propagace florbalu v jednom z nejposlouchanějších rádií v ČR, kdy si funkcionáři florbalového svazu zaplatily reklamu a téměř každodenní zmínku o tomto sportu či pozvánku na zajímavá utkání. Dobrým pokusem o propagaci házené byla například utkání extraligy mužů hraná v méně házenkářsky rozvinutých regionech ČR. Jedním příkladem může být extraligové utkání mezi Talentem Plzeň a HC Zlín, které bylo odehráno v házenkářsky málo rozvinutém Chebu, kam tento zápas přilákal téměř 400 místních diváků.

Vzhledem ke klesající členské základně házené v ČR, především v mládežnických kategoriích je patrné, že Český svaz házené nevěnoval v posledních letech pozornost této nejdůležitější kategorii. Právě na mládeži je postavena budoucnost celého sportu, nejen házené. Více o tomto tématu v kapitole „Problematika mládeže“.

6.1.3. Analýza konečných umístění klubů v sezónách

Od začátku sledovaného období až do sezóny 2005/2006 se hrála nejvyšší soutěž mužů za účasti českých i slovenských týmů pod názvem Interliga mužů. Systém soutěže byl takový, že nejdříve sehrálo všech 12 nebo 11 týmů základní část systémem každý s každým a poté se tabulka rozdělila na východ (slovenské kluby) a západ (české kluby). Všechny kluby si braly získané body ze základní části s sebou do „nadstavby“, kde poté odehráli opět systémem každý s každým zápasy pouze s kluby ze stejného státu.

Po odehrání všech zápasů se vyhodnotila konečná tabulka, podle které se vytvořily dvojice pro play-off, které se hrálo vyřazovacím způsobem na tři vítězné zápasy. Play-off spolu vždy hráli pouze buď dva české nebo dva slovenské kluby. Po odehrání finálových zápasů vzešel vítěz české ligy a vítěz slovenské ligy. Oba tyto týmy pak spolu sehrály zápasy pro určení vítěze celé česko-slovenské interligy.

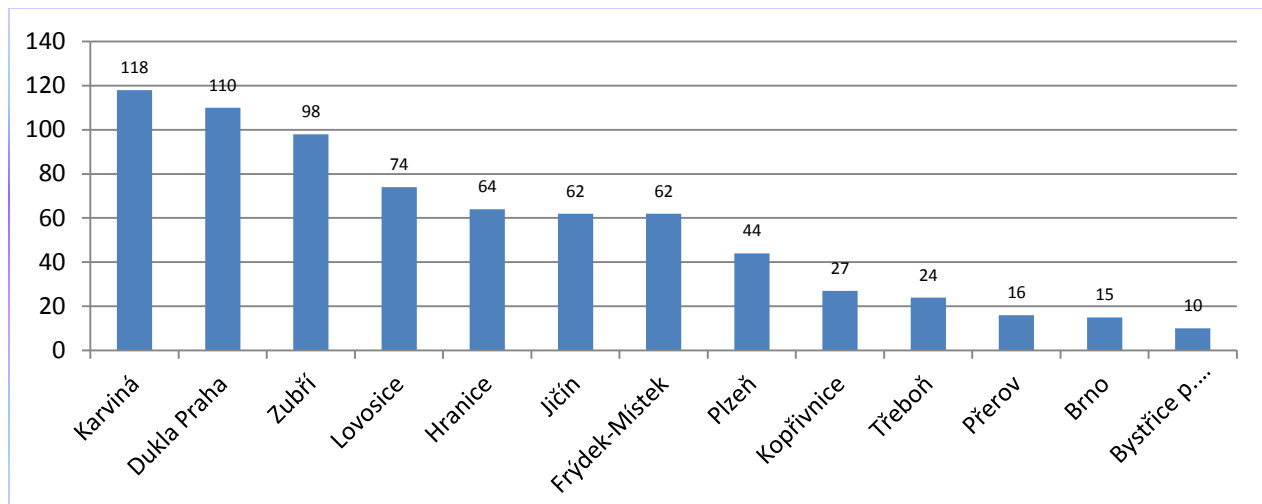
System interligy či extraligy se však téměř každoročně měnil pro jiný poměr slovenských a českých klubů. Stejně je tomu tak u interligy žen, která se hraje v celém sledovaném období také za účasti českých i slovenských týmů. Pro tuto analýzu byly však započítávány pouze konečné pořadí české části obou interlig. Z důvodu časté změny systému, kterým se soutěže hrály, byla zvolena metoda bodového hodnocení konečných umístění, která je v tomto případě pravděpodobně nejvypovídající. Jako další vhodný ukazatel by byl součet bodů, které týmy získaly na konci každé sezóny. To by však v případech, kdy se hrálo play-off bylo nemožné, respektive velmi zkreslené.

Do hodnocení byly započítávány pouze kluby, které se zúčastnily nejvyšší mužské házenkářské ligy minimálně třikrát z jedenácti sledovaných sezón, aby se eliminovaly kluby, které například postoupí z první ligy, ale nemají natolik kvalitní tým, aby se v interlige/extralige udržely a jsou tak pro tuto analýzu irelevantní. Podle počtu klubů v jednotlivých sezónách byly kluby bodovány podle umístění systémem: např. 12 klubů v sezóně - 12. místo = 1 bod, 11. místo = 2 body, ... 1. místo = 12 bodů.

V sezónách, kdy se hrála nejvyšší soutěž mužů rozdělena na Česko a Slovensko (2002/2003 - 2004/2005), byla započítávána konečná umístění pouze českých týmů. Vzhledem k tomu, že interligu hrálo každoročně pouze 5-8 českých týmů a ne každý tým měl na tuto soutěž finanční a realizační zázemí, proto byl při tomto hodnocení udílen za umístění dvojnásobný počet bodů než v předchozím hodnocení: např. 6 českých klubů v sezóně - 6. místo = 2 body, 5. místo = 4 body, ... 1. místo = 12 bodů.

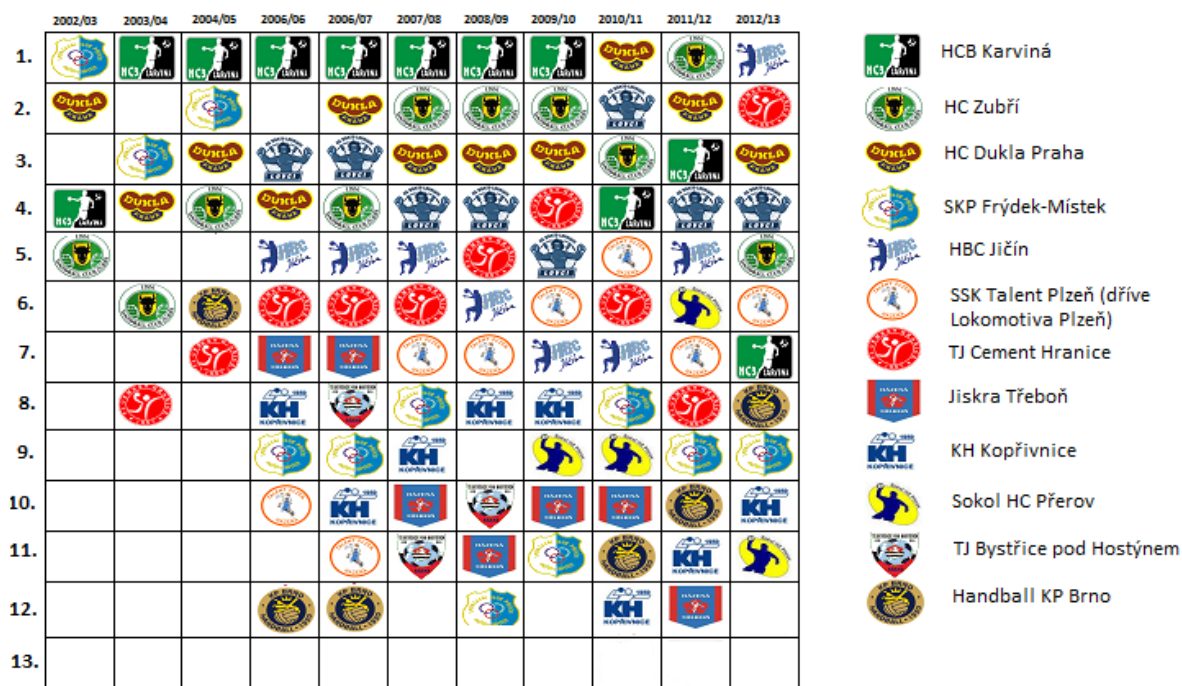
Interliga žen se hraje po celé sledované období rozdělena na Česko a Slovensko, tudíž byla bodová hodnocení udělána klasicky podle počtu českých týmů v soutěži: např. 6 týmů - 6. místo = 1 bod, 5. místo = 2 body, ... 1. místo = 6 bodů. V ženské nejvyšší soutěži není tak častá obměna týmů jako v mužské složce a počet českých týmů byl vždy mezi pěti a osmi, takže do tohoto hodnocení byly započítávány všechny kluby, které se této soutěže ve sledovaném období zúčastnily.

Obr. č.11: Bodové hodnocení umístění klubů v nejvyšší soutěži mužů v sezónách 2002/2003 až 2012/2013

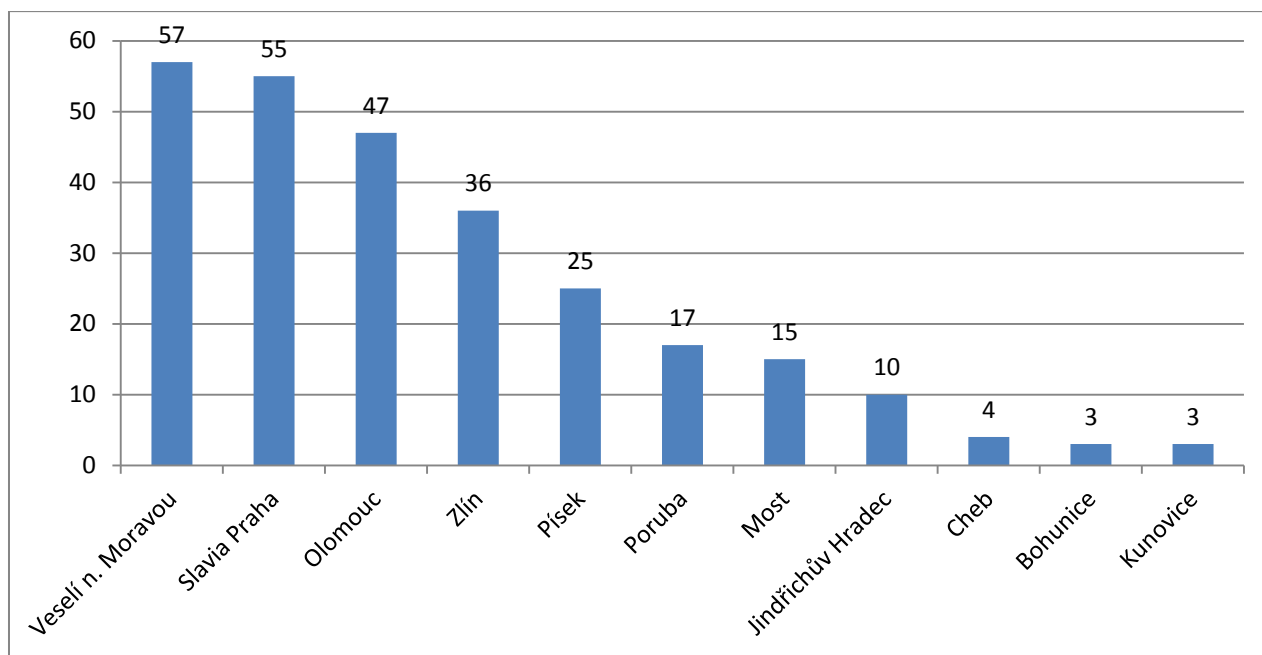
Zdroj: vlastní zpracování dle dat Liga, ČHF a MF Dnes

Obr. č.12: Vývoj umístění jednotlivých klubů v interlize/extralize mužů v jednotlivých sezónách

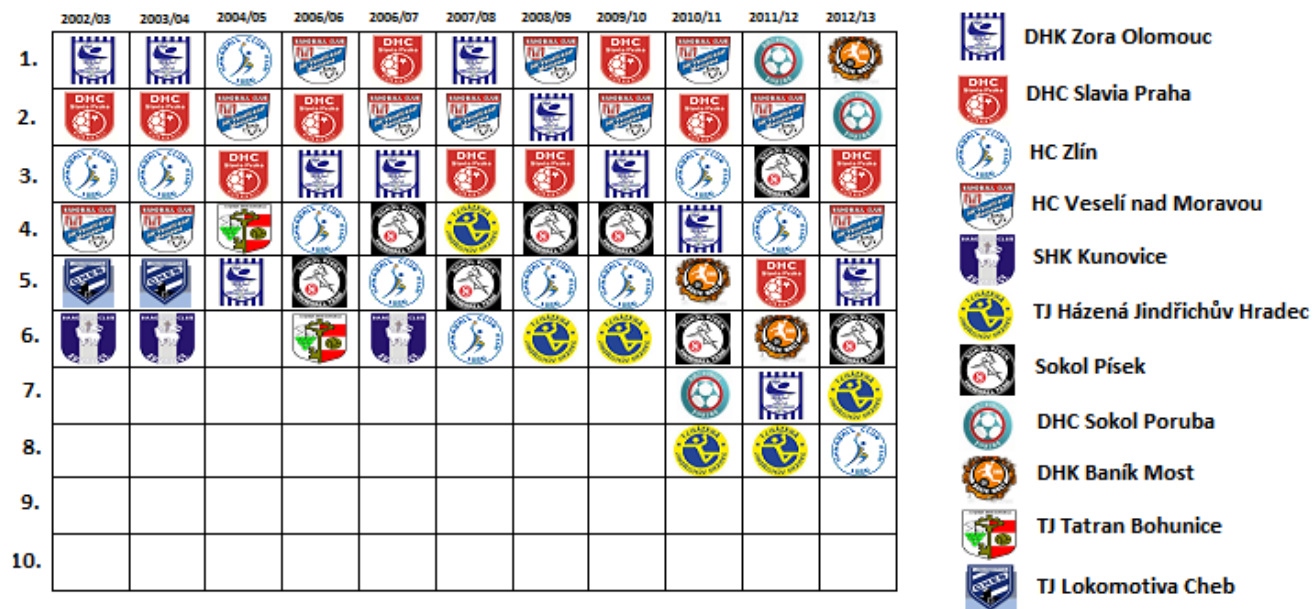
Zdroj: vlastní zpracování dle dat Liga, ČHF a MF Dnes

Obr. č.13: Bodové hodnocení umístění klubů v nejvyšší soutěži žen v sezónách 2002/2003 až 2012/2013

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Liga, ČHF a MF Dnes

Obr. č.14: Vývoj umístění jednotlivých klubů v interlize žen v jednotlivých sezónách

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Liga, ČHF a MF Dnes

Hodnocení

Nejúspěšnějším českým mužským klubem je ve sledovaném období určitě HC Baník Karviná, který dokázal z jedenácti sezón zvítězit celkem sedmkrát. Postupně však trochu ztrácel na významu, v poslední sledované sezóně se umístil dokonce až na sedmé příčce. V dobách své největší slávy si díky vítězstvím v domácí lize dokonce několikrát zahráli prestižní Ligu mistrů. Druhým nejúspěšnějším klubem v mužské složce je HC Dukla Praha. Ta sice dokázal vyhrát extraligu pouze jednou, ale za to dlouhodobě vykazuje vyrovnané výsledky v umístění.

Mezi další úspěšné kluby patří jistě HC Zubří, které má také dlouhou a úspěšnou historii. Frýdek-Místek v době, kdy se hrála mezinárodní interliga, patřil mezi nejlepší české kluby, ale po rozdělení lig šla jejich výkonnost dolů. Naopak progres v umístění vykazují v posledních letech například HBC Jičín, HK Lovosice nebo Talent Plzeň (dříve Lokomotiva Plzeň).

V ženské složce je situace zcela odlišná. Z celkem jedenácti týmů, které se zúčastnily alespoň jedné ze sledovaných sezón, vyhrálo alespoň jednou českou část interligy celkem šest týmů, přičemž klub HC Veselí nad Moravou hned třikrát. Také díky tomu je právě Veselí nad Moravou nejúspěšnějším českým ženským klubem ve sledovaném období, když získalo v tomto hodnocení celkem 57 bodů. O dva body méně získal tým DHC Slavia Praha, který opanoval českou interligu dvakrát.

V současnosti je však asi nejúspěšnějším ženským týmem DHK Baník Most. Jen pár let jim stačilo, aby se z průměrného týmu 1. ligy stal klub evropských kvalit. To potvrdily v sezóně 2012/2013, kdy vyhrály tzv. Vyzývací pohár, který hrajou týmy, které se buď nekvalifikovaly do Poháru EHF či Ligy mistrů nebo na tyto soutěže nemají finance. Ve stejné sezóně opanovaly, co jen šlo. Vyhrály českou část interligy, aby pak potvrdily svoji dominanci v česko-slovenské lize vítězstvím proti slovenským Michalovcům. Radovaly se také ze zisku Českého poháru.

6.1.4 Hodnocení vlivu výše rozpočtu na konečné umístění klubů mužů a žen

V mužské extralize se v současnosti průměrný rozpočet klubu na jednu sezónu pohybuje průměrně okolo 2-3 milionů Kč. V současnosti má vůbec nejvyšší rozpočet v mužské extralize Talent Plzeň, jehož rozpočet na sezónu činí okolo 5 milionů. Hlavními sponzory Plzně jsou železářství M.A.T., Drobil stavitelství či společnost zabývající se sběrem komunálního odpadu Eliod.

Druhý nejvyšší rozpočet má celek TJ Cement Hranice, který na webových stránkách Českého svazu házené uvedl částku okolo 3,5 milionu korun a hned v závěsu se 3 miliony je pražská Dukla. V těchto rozpočtech však nejsou započtené případné náklady na účinkování v evropských soutěžích, na které si klub vyhrazuje peníze mimořádně.

Poslední vítězové extraligy mužů, a sice HBC Jičín a HC Zubří musejí na sezónu kalkulovat přibližně s 2,5-3 milionovými náklady. Tyto náklady obsahují především platy hráčů a realizačního týmu, náklady spojené s cestováním na venkovní utkání, ale také například výdaje pro rozhodčí a případné diety v případě konání utkání v dopoledních hodinách, dále také mimořádné výkonnostní odměny pro hráče či náklady na zajištění domácích zápasů pro pořadatelskou službu, atd.

Naopak příjmy kluby získávají především od sponzorů, různých dotací, ze vstupenek z domácích utkání nebo také odměny za konečné umístění od Českého svazu házené.

V ženské extralize je situace zcela odlišná. Dva kluby nad ostatními vyčnívají a jsou to Sokol Poruba, jejichž hlavním partnerem je Město Ostrava, a DHK Baník Most, jejichž sezónní rozpočty se pohybují okolo 7-8 milionů. Mostu teče nejvíce peněz od jejich generálních partnerů, kterými jsou Statutární město Most a Vršanská uhelná. DHK Zora Olomouc počítá s ročními výdaji okolo 2,7 milionu korun a ostatní kluby se pohybují mezi 1 a 2 miliony korun na sezónu.

Nelze tak s jistotou potvrdit hypotézu, že „nejbohatší“ kluby se umísťují na předních pozicích v tabulce. Poslední vítězové extraligy HC Zubří či HBC Jičín se totiž nemohou pyšnit příliš vysokými rozpočty, avšak dokázaly vyhrát extraligu v sezóně 2011/12 respektive 2012/13. V ženské interlize však právě dva celky s nejvyššími rozpočty jsou poslední dva vítězové interligy, a sice právě Sokol Poruba a DHK Baník Most.

Nutno však podotknout, že rozpočty všech klubů se rok od roku mění a výše zmíněná data jsou z let 2012 a 2013, tudíž nelze hledět příliš do minulosti, ale spíše na nedávné úspěchy. Například v mužské extralize se v éře Baníku Karviná, který dokázal sedmkrát v řadě opanovat extraligu (před sezónou 2005/06 ještě interligu), pohybovaly rozpočty klubů v úplně jiných číslech a celkově atraktivita házené v ČR byla na jiné úrovni a výjimkou nebyly ani měsíční platy hráčů pohybujících se okolo 80 tisíc Kč či divácké návštěvnosti pohybující se průměrně okolo 1500 diváků na zápas. Zvláště v letech, kdy se hrála mezinárodní interliga mužů museli kluby vydávat nemalé částky na cestování po celé ČR i na Slovensko.

Většinou to však bývá, že s úspěchem přichází i příliv peněz a nárůst zájmu od sponzorů, tudíž po úspěších lze očekávat nárůst rozpočtu až v následující sezóně či sezónách.

6.1.5. Analýza diváckých návštěvností

Návštěvnosti zápasů extraligy házené mužů či interligy žen jsou výrazně nižší než například návštěvnosti nejvyšších soutěží fotbalu či ledního hokeje u nás. Základní části extraligy i interligy navštěvuje vždy maximálně tisícovka diváků. Výjimečně se stává, že na nějaký důležitý a atraktivní zápas přijde více než tisíc diváků. Stává se tak hlavně v nadstavbových částech soutěží (play-off), kdy je důležitost zápasů vyšší a obvykle se v těchto částech sezóny rozhoduje o titulu. Některé týmy však play-off nehrají a hrají například skupinu „o sestup“, kde se samozřejmě divácké návštěvnosti pohybují v jiných číslech než je tomu v základní části. Proto jsou do této analýzy započítávány pouze zápasy základních částí obou soutěží z důvodu možného zkreslení výsledků.

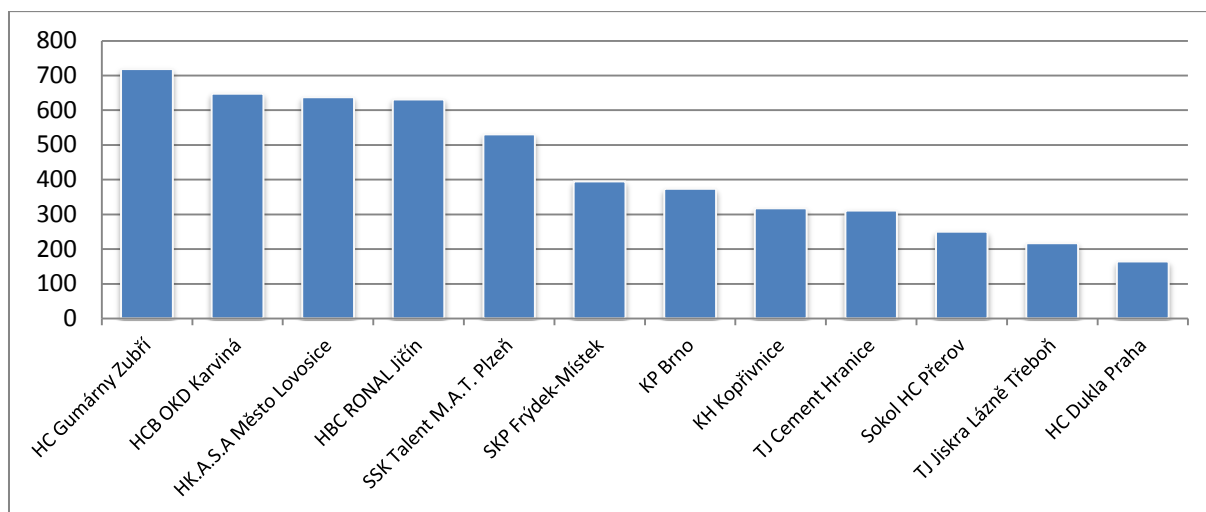
Jako zdroj byly použity výhradně internetové stránky Českého svazu házené, kde se u každého zápasu vede statistika divácké návštěvnosti. Analyzovány tedy byly zápasy ze sezón 2009/2010 až 2011/2012 extraligy mužů a interligy žen.

Tab. č.3: Průměrné návštěvnosti klubů mužské extraligy a procentuální naplnění kapacity jejich hal za sezóny 2009/10 až 2011/12

Klub	Průměrné návštěvnosti za jedn. sezóny				Kapacita haly	Procentuální naplnění kapacity hal			
	2009/10	2010/11	2011/12	Průměr		2009/10	2010/11	2011/12	Průměr
HC Gumárny Zubří	745,45	659,09	750,00	718,18	1200	62,12	54,92	62,50	59,85
HCB OKD Karviná	717,00	687,00	537,40	647,13	1037	69,14	66,25	51,82	62,40
HK.A.S.A Město Lovosice	617,27	589,18	704,44	636,97	950	64,98	62,02	74,15	67,05
HBC RONAL Jičín	595,00	610,00	688,50	631,17	700	85,00	87,14	98,36	90,17
SSK Talent M.A.T. Plzeň	599,09	427,55	564,00	530,21	950	63,06	45,00	59,37	55,81
SKP Frýdek-Místek	391,55	409,18	384,30	395,01	550	71,19	74,40	69,87	71,82
KP Brno	347,91	269,09	503,30	373,43	900	38,66	29,90	55,92	41,49
KH Kopřivnice	327,27	284,00	340,50	317,26	900	36,36	31,56	37,83	35,25
TJ Cement Hranice	370,00	235,00	328,50	311,17	500	74,00	47,00	65,70	62,23
Sokol HC Přerov	277,64	284,55	187,20	249,79	1500	18,51	18,97	12,48	16,65
TJ Jiskra Lázně Třeboň	297,27	176,36	176,36	216,67	1400	21,23	12,60	12,60	15,48
HC Dukla Praha	172,09	173,09	147,50	164,23	300	57,36	57,70	49,17	54,74
Celkem	454,80	400,34	442,67	432,60		55,13	48,95	54,15	52,75

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČHF

Obr. č.15: Průměrné návštěvnosti domácích utkání jednotlivých klubů extraligy mužů ze sezón 2009/2010 až 2011/2012

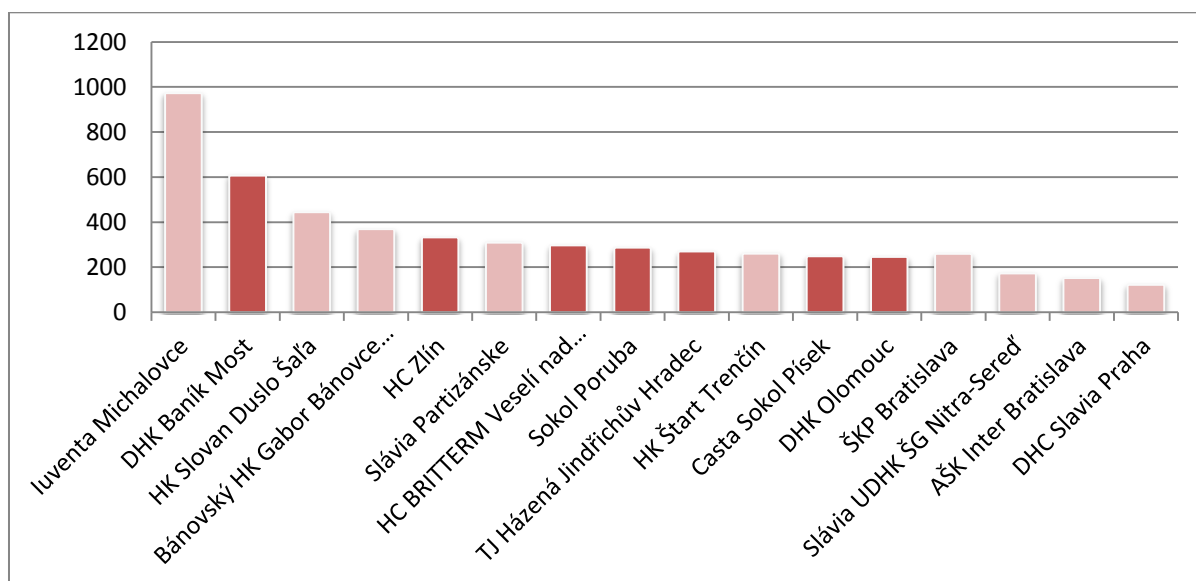
Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČHF

Tab. č.4: Průměrné návštěvnosti klubů ženské interligy a procentuální naplnění kapacity jejich hal za sezóny 2009/10 až 2011/12

Klub	Průměrné návštěvnosti za jedn. sezóny				Kapacita haly	Naplnění kapacity haly v %			
	2009/10	2010/11	2011/12	Průměr		2009/10	2010/11	2011/12	Průměr
Iuventa Michalovce	1040,91	922,50	954,55	972,65	1800	57,83	51,25	53,03	54,04
DHK Baník Most		331,83	883,33	607,58	1400		23,70	63,10	43,40
HK Slovan Duslo Šaľa	313,64	465,38	554,17	444,40	3000	10,45	15,51	18,47	14,81
Bánovský HK Gabor Bánovce nad Bebravou		369,23		369,23	2000		18,46		18,46
HC Zlín	368,91	337,69	289,67	332,09	1900	19,42	17,77	15,25	17,48
Slávia Partizánske	275,45	288,46	364,00	309,31	600	45,91	48,08	60,67	51,55
HC BRITTERM Veselí nad Moravou	277,27	262,15	351,67	297,03	400	69,32	65,54	87,92	74,26
Sokol Poruba		266,69	307,50	287,10	650		41,03	47,31	44,17
TJ Házená Jindřichův Hradec	315,00	268,08	226,67	269,91	1500	21,00	17,87	15,11	17,99
HK Štart Trenčín	232,40	288,46		260,43	1400	16,60	20,60		18,60
Castá Sokol Písek	255,55	240,31	251,17	249,01	300	85,18	80,10	83,72	83,00
DHK Olomouc	225,50	237,31	273,75	245,52	700	32,21	33,90	39,11	35,07
ŠKP Bratislava	175,00	181,62	162,73	173,11	1000	17,50	18,16	16,27	17,31
Slávia UDHK ŠG Nitra-Sereď			172,73	172,73	1500			11,52	11,52
AŠK Inter Bratislava	152,22			152,22	500	30,44			30,44
DHC Slavia Praha	113,64	133,08	119,67	122,13	1200	9,47	11,09	9,97	10,18
Celkem	312,12	328,06	377,81	329,03		34,61	33,08	40,11	35,93

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČHF

Obr. č.16: Průměrné návštěvnosti domácích utkání jednotlivých klubů interligy žen ze sezón 2009/2010 až 2011/2012 (české týmy jsou v grafu zobrazeny tmavší barvou, slovenské světlejší)

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČHF

Proměnných, které ovlivňují návštěvnost na utkáních házené je hned několik. Dle výzkumu Pokorného (2012) jsou to především dny a časy utkání, kdy se autor dostal k závěrům, že na utkání hrané o víkend je o 7% vyšší návštěvnost než na utkání hraná v pracovní dny. O téměř 14% jsou pak navštěvovanější utkání hraná v odpoledních hodinách oproti dopoledním. Rozdíly v návštěvnostech vidí autor také v atraktivitě soupeře, přičemž divák především sleduje aktuální formu domácích a dlouhodobou formu hostů. Z dalších faktorů, které snižují návštěvnost na utkání jsou například vysílání utkání televizním přenosem, vysoká cena vstupenek či kolize s utkáním jiného sportovního klubu v regionu.

Průměrné návštěvnosti na mužskou extraligu házené se ve sledovaných sezónách pohybují každoročně od 400 do 500 diváků na utkání (viz příloha C). V mužské extralize stabilně nejvíce diváků navštěvuje domácí zápasy v Zubří. Průměrná divácká návštěvnost je na tamní zápasy 718 diváků, přičemž v sezóně 2011/2012 to bylo více jak 750. V Zubří je dlouhodobě k pobytu přihlášeno okolo 5500 obyvatel (ČSÚ 2012), což znamená, že na házenou jde průměrně přibližně každý sedmý Zubřan.

Karviná po úspěších ze začátku třetího tisíciletí, kdy zaznamenávala návštěvnosti v řádech tisíců diváků, zaznamenává rok od roku pokles návštěvností. Způsobeno je to jistě snižující se

výkonností mužstva. V sezóně 2009/2010, kdy získala svůj poslední titul, byl průměr na zápas ještě přes 700 diváků, ale v sezóně 2011/2012 to bylo již pouze 537. Naopak nárůst divácké základny můžeme zaznamenat v Jičíně. Obecně samozřejmě platí, že čím více se týmu v určité sezóně daří, tím vyšší jsou návštěvnosti.

Ženská interliga není pro diváky tak atraktivní, proto se průměrné návštěvnosti pohybují okolo 300-400 diváků na utkání (viz příloha D). Výjimkou je slovenský klub Michalovce, který si dlouhodobě drží nadprůměrné návštěvy téměř tisícovky diváků. Z českých klubů zaznamenává nejvyšší čísla klub z Mostu hlavně díky sezóně 2011/2012, kdy jejich domácí zápasy navštívilo průměrně 883 diváků. První rok, kdy Most postoupil do elity (2010/2011), však byla jejich průměrná návštěvnost pouze 331 diváků. Zbytek českých týmů zaznamenává průměry okolo 200-300 diváků na zápas.

Analýza zachycovala také procentuální naplnění kapacity hal. Sportovní haly všech klubů mají samozřejmě také různé kapacity. Naplněnost kapacity haly je také důležitý faktor pro posouzení atraktivity a kvality házenářských aktivit v jednotlivých regionech. Diváky na zápasy nejvíce přitahují samozřejmě výkony jednotlivých hráčů na hřišti, ale dalšími důležitými faktory ovlivňující návštěvnosti jsou například kvalita sportovních hal jako jsou kvalita sedaček, vybavení haly či restauračních zařízení. Neméně důležitými faktory jsou pak například celková organizovanost sportovního utkání, které často doprovází kulturní či jiné vložky, zajištění pořadatelské služby pro bezpečnost diváků a další.

Kapacity jednotlivých sportovních hal zachycené v tabulce jsou kapacity pro sedícího diváka. Ve sledovaném období se ani na jednom z utkání nestalo, že by byla hala kompletně naplněna. Způsobeno je to také tím, že jsou sledována pouze utkání základní části, v nadstavbových částech, kde se hraje „o medaile“ jsou návštěvnosti většinou pochopitelně vyšší z důvodu vyšší atraktivity utkání.

Nejvyšší celkové návštěvnosti byly ve sledovaném období zaznamenávány na domácí utkání klubů HC Zubří a HK Lovosice, které však mají kapacitu haly 1200 respektive 950 diváků. Naplněnost haly těchto dvou klubů byly ve sledovaném období okolo 60-70%. Podobná nebo vyšší čísla však můžeme sledovat na domácí utkání týmů TJ Hranice a SKP Frýdek-Místek, které však mají téměř poloviční kapacity hal oproti prvním jmenovaným. Úplně nejvyšší hodnoty vykazuje klub HBC Jičín, který s kapacitou 700 sedících diváků dosahuje každoročně na hodnoty 80-90%, v sezóně 2011/12 byla dokonce průměrná naplněnost haly přes 98%. Nejen jeden házenkář hrající nejvyšší soutěž mužů by potvrdil, že fanoušci jičínského

klubu patří k nejlepším v České republice. Nejnižší čísla vykazují pochopitelně kluby hrající každoročně ve spodní části tabulky.

Zajímavý je však pohled na čísla klubu HC Dukla Praha. Jeden z nejtradičnějších házenkářských klubů v ČR hraje ve sportovní hale na Ruzyni, která má kapacitu pouhých 300 diváků a tento počet byl průměrně naplněn pouze z 50%. Je s podivem, že tak tradiční a úspěšný klub hrající každoročně o ty nejvyšší příčky nemá vybudovanou téměř žádnou fanouškovskou základnu. Způsobeno to však jistě bude tím, že klub působí na území Prahy, kde je z celé České republiky nejvyšší počet sportovních klubů a sportovních událostí a házená tam nepatří zkrátka mezi sledované sporty. Také se tam nedaří propojit házenou s ostatními sporty jako je tomu například v Plzni, kde například na fotbalovém či hokejovém utkání tamějších klubů je možné slyšet pozvánku na házenkářské utkání či se vstupenkou na jiný sport máte poté volný vstup na utkání plzeňských házenkářů.

V ženské interlize nejvyšší průměrnou naplněnost haly vykazují kluby Sokol Písek či Veselí nad Moravou, které mají však kapacitu haly 300 respektive 400 diváků. Rostoucí tendenci je možné vidět u klubu Baník Most, který s kapacitou 1400 diváků dokázal naplnit halu v sezóně 2010/11 pouze z 23%, ale v následující sezóně díky úspěchům místních házenkářek již ze 63%. Jednu z nejvyšších kapacit sportovní haly - 1800 diváků dokáže slovenský klub Iuventa Michalovce naplnit každoročně více než z 50%.

Obecně pak platí, že i menší počet diváků dokáže vytvořit v menší hale lepší atmosféru pro domácí klub než stejný počet diváků v hale větší, tudíž sledování procentuální naplněnosti hal je důležitý faktor pro přiblížení situace v diváckých návštěvnostech na sportovní utkání.

6.1.6. Analýza televizní sledovanosti utkání házené

Následující tabulky a grafy znázorňují televizní sledovanosti jednotlivých klubů extraligy mužů a interligy žen za roky 2009-2012. Data byla získána od p. Vojtěcha Nykodýma - analytika České televize. Sledovanost se týká právě pouze vysílání na veřejnoprávní televizi Česká televize, neboť pouze na tomto kanále lze sledovat nejvyšší českou házenkářskou soutěž mužů i žen. V následujících výstupech byl spočítán průměrný tzv. rating¹⁶ sledovanosti jednotlivých klubů, a sice těch utkání, do kterých zasáhly. Jedná se o rating věkové skupiny 15+.

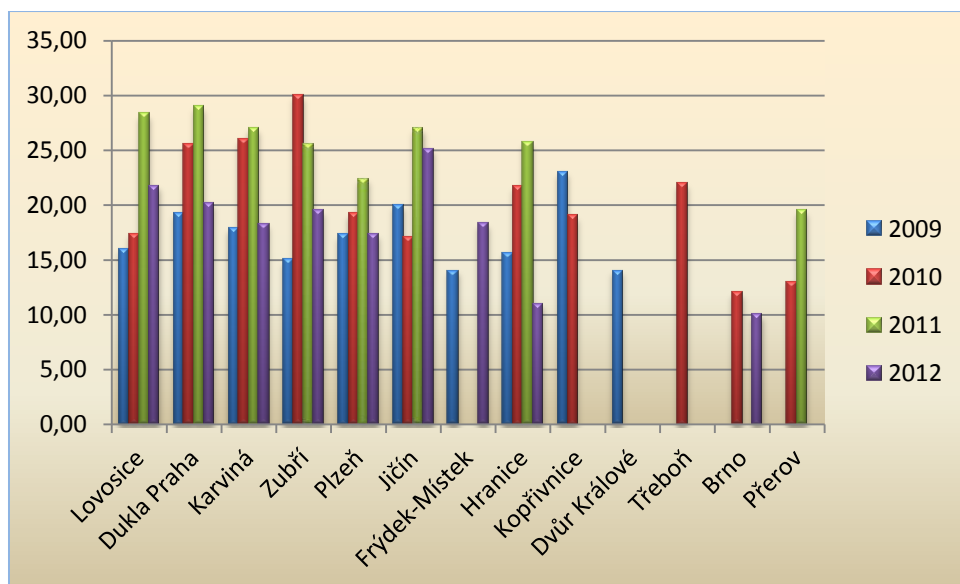
¹⁶ rating = veličina sledování televize; vypovídá o tom, kolik diváků jisté sociodemografické skupiny se v určitou dobu věnovalo sledování televize

Tab. č.5: Průměrné ratingy sledovanosti extraligy házené mužů v letech 2009-2012

Tým	Průměrný rating (v tis.)			
	2009	2010	2011	2012
Lovosice	16,00	17,40	28,29	21,75
Dukla Praha	19,20	25,50	29,00	20,20
Karviná	17,89	26,00	27,00	18,29
Zubří	15,00	30,00	25,50	19,50
Plzeň	17,25	19,25	22,40	17,33
Jičín	20,00	17,00	27,00	25,11
Frydek-Místek	14,00	0,00	0,00	18,33
Hranice	15,67	21,67	25,71	11
Kopřivnice	23,00	19,00	0,00	0,00
Dvůr Králové	14,00	0,00	0,00	0,00
Třeboň	0,00	22,00	0,00	0,00
Brno	0,00	12,00	0,00	10
Přerov	0,00	13,00	19,50	0,00
Celkem	17,20	20,26	25,55	17,95
Počet vysílaných utkání	21	22	28	25

zdroj: vlastní zpracování dle dat p. Vojtěcha Nykodýma

Obr. č.17: Průměrné ratingy sledovanosti extraligy házené mužů v letech 2009-2012

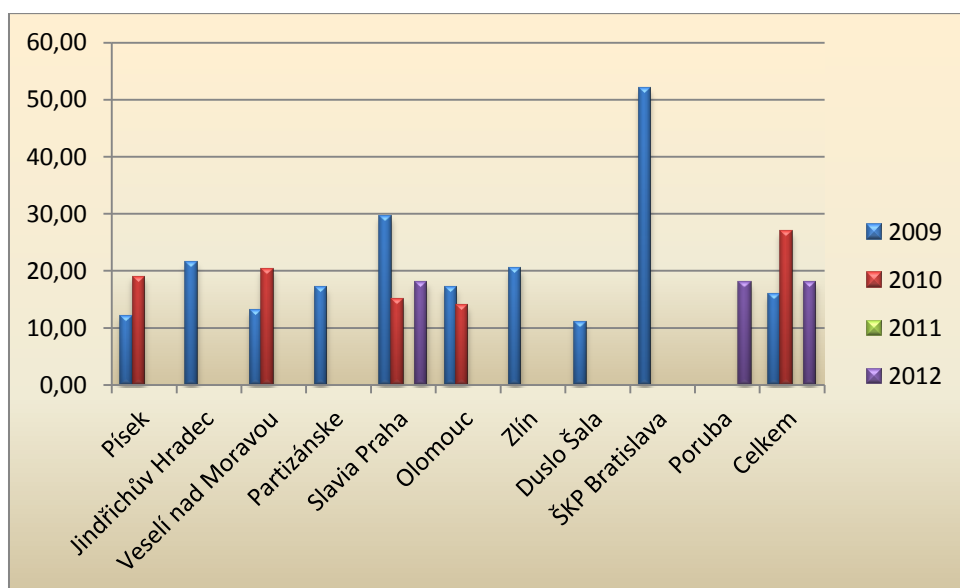
zdroj: vlastní zpracování dle dat p. Vojtěcha Nykodýma

Tab. č.6: Průměrné ratingy sledovanosti interligy házené žen v letech 2009-2012

Tým	Průměrný rating (v tis.)			
	2009	2010	2011	2012
Písek	12,00	19,00	0,00	0,00
Jindřichův Hradec	21,50	0,00	0,00	0,00
Veselí nad Moravou	13,00	20,33	0,00	0,00
Partizánske	17,00	0,00	0,00	0,00
Slavia Praha	29,50	15,00	0,00	18,00
Olomouc	17,00	14,00	0,00	0,00
Zlín	20,50	0,00	0,00	0,00
Duslo Šala	11,00	0,00	0,00	0,00
ŠKP Bratislava	0,00	52,00	0,00	0,00
Poruba	0,00	0,00	0,00	18,00
Celkem	15,88	26,97	0,00	18,00
Počet vysílaných utkání	7	5	0	1

zdroj: vlastní zpracování dle dat p. Vojtěcha Nykodýma

Obr. č.18: Průměrné ratingy sledovanosti interligy házené žen v letech 2009-2012

zdroj: vlastní zpracování dle dat p. Vojtěcha Nykodýma

Sport, televize a marketing dnes existují ve společné a navzájem se ovlivňující symbióze. Sport využívá významné události ke své medializaci. Tato skutečnost zvyšuje zájem sponzorů o něj, čímž dochází k uspokojování potřeb organizací a především zákazníků. Televize umožňuje vysokou medializaci jednotlivých sportů, ale také zvyšuje popularitu sportu a celkový zájem o něj. Sport medializovaný v televizi umožňuje růst divácké základny a zajišťuje přísun finančních prostředků pomocí marketingu. (Flemer 2010)

Dle výzkumu Čáslavové (2003) 93% populace sleduje sport v televizi. To platí zejména pro populaci ve věku 15-30 let. Téměř 78% populace pak sleduje sport na kanálech České televize. Házenou pak Čáslavová zařadila ve svém výzkumu do skupiny „budící velký zájem“, kde se objevily sporty jako atletika, tenis, basketbal či volejbal, a které získaly ze strany české veřejnosti okolo 7-10% hlasů.

Házená dostávala ve sledovaném období v České televizi prostor zpravidla v neděli ve vysílacím čase od 10:30. Výjimečné byly začátky utkání v sobotu v 18:00. Nejvíce prostoru na televizních obrazovkách dostal v celém sledovaném období klub HCB Karviná, který se objevil ve vysílání celkem 35krát. Nejčastěji byl tento klub na televizních obrazovkách na konci sezóny 2009/10, kdy úspěšně obhajoval již šestý titul v řadě. To byl také poslední rok, kdy se hrála soutěž extraligy mužů systémem play-off. Poté se systém změnil na nadstavbovou část a s tím přišel i ústup ze slávy klubu HCB Karviná.

Postupně ho nahradily na výslunní kluby jako Lovosice či Dukla Praha a podle toho se měnil i televizní program České televize. V roce 2011 se Lovosice objevily v programu celkem 14krát, což je nejvíce ze všech klubů na všechny čtyři roky. Lovosice v sezóně 2010/11 skončily na druhé pozici za Duklou Praha, která o rok později ovládla obrazovky ČT s celkem desíti vysíláními přímého přenosu z jejich utkání. Právě tyto tři zmiňované celky ještě společně se Zubřím měly nejvyšší ratingy za všech čtyř sledovaných roků. Průměrně sledovalo jejich utkání 25-30 tisíc televizních diváků starších 15 let.

Celkově ratingy sledovanosti utkání extraligy házené rostly. V roce 2009 sledovalo průměrně zápas extraligy mužů okolo 17 tisíc diváků, v roce 2010 už přes 20 tisíc a v roce 2011 dokonce přes 25 tisíc diváků. V roce 2012 však přichází pokles na necelých 18 tisíc. Způsobeno to může být změnou systému soutěže na nadstavbovou část místo tradičního play-off, které přináší pro diváky více napětí a zajímavějších okamžiků. Zároveň však bylo play-off velmi kritizováno ze strany hráčů a trenérů, neboť tento systém může být v určitých okamžicích nespravedlivý. Pokles lze ve zlomové sezóně 2010/11 zaznamenat i v divácké návštěvnosti na utkání, která klesla z průměrných 454 na cca 400. V roce 2012 byl také přerušen každoroční progres v celkovém počtu odvysílaných utkání.

Vůbec nejvyšší rating byl zaznamenán shodně v utkání Lovosice - Karviná a Hranice - Dukla Praha, a sice tyto přenosy sledovalo 45 tisíc televizních diváků.

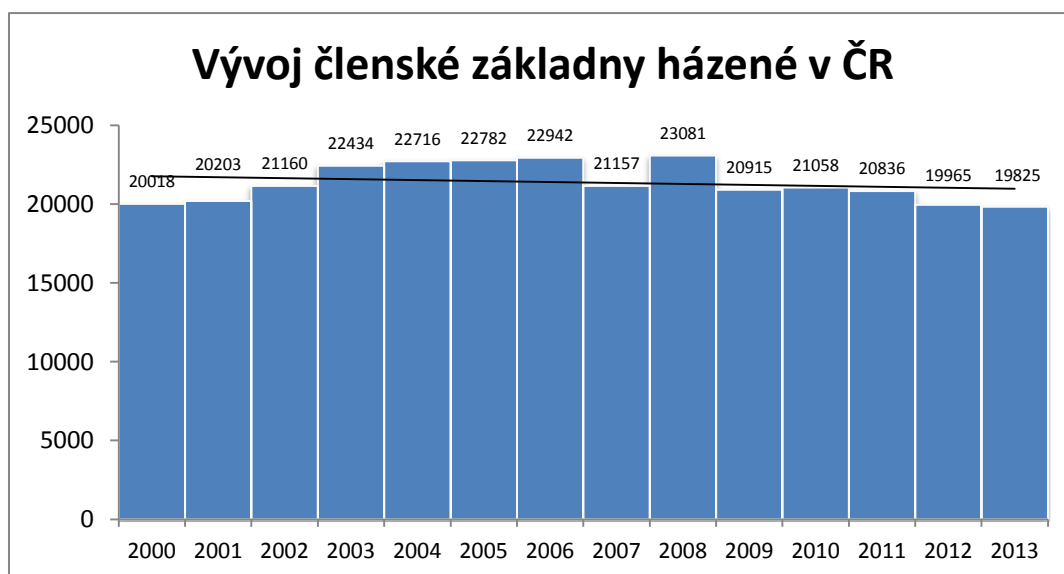
Ženská interliga dostávala na obrazovkách ČT mnohem méně prostoru než její mužská obdoba. Ve všech čtyřech letech dohromady bylo odvysíláno všehovšudy 13 utkání interligy žen. Nejčastěji pak byly vysílány utkání týmu DHC Slavia Praha, která hraje každoročně o příčky nejvyšší. Také ratingy měl tento pražský klub ze všech nejvyšší. Zajímavé je, že vůbec nejvyšší sledovanost ze všech utkání tuzemské házené měl zápas interligy žen mezi slovenskou ŠKP Bratislavou a pražskou DHC Slavií Praha, který sledovalo 52 tisíc televizních diváků starších 15 let.

6.2 Hráčské ukazatele

6.2.1. Členská základna

Jako zdroj pro zpracování členské základny házené byl použit soukromý zdroj pana Mgr. Davida Opatrného z České unie sportu, který má na starosti mj. i Informační systém ČUS, který poskytl data registrovaných členů ČUS hrajících házenou. Členem ČUS se lze stát na základě působnosti v některém sportovním klubu či tělovýchovné jednotě, která se dobrovolně přihlásila k členství v okresním sdružení ČUS. O toto členství požádal alespoň v házené prakticky každý významnější klub či oddíl. Dle slov pana Mgr. Opatrného ČUS sdružuje, a tedy vede statistiku o cca 95% všech aktivních hráčů, hráček a činnovníků házené na celém území ČR. Bohužel přesnější statistiky není možné v současné době dohledat, protože Český svaz házené je schopný poskytnout pouze data za aktuální období, nikoli za minulá.

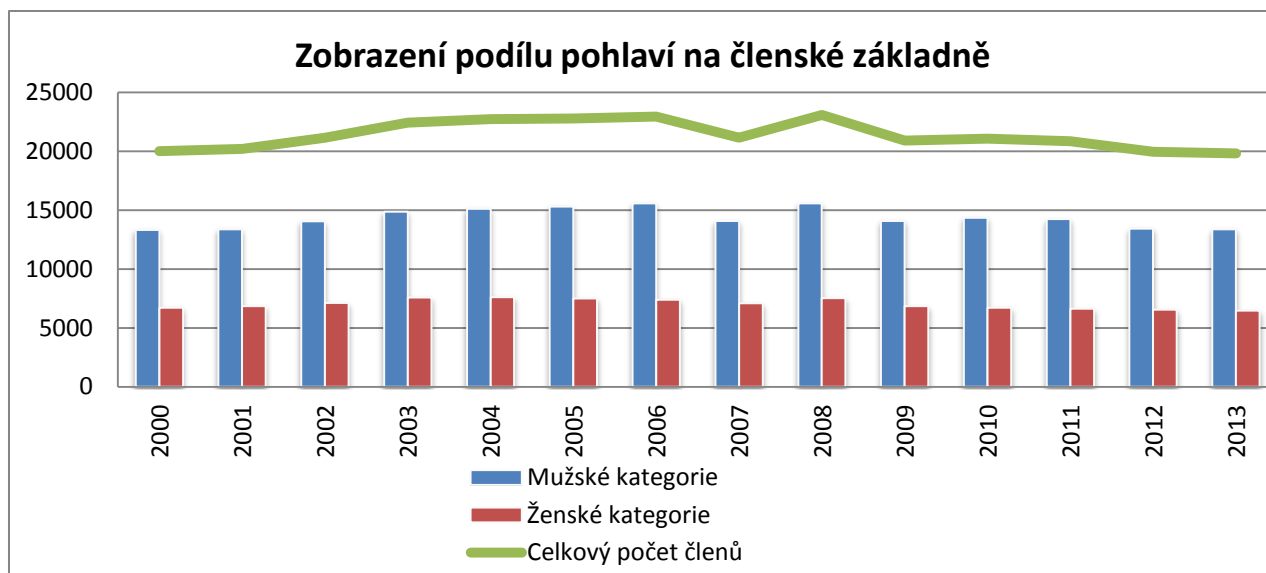
Obr. č.19: Vývoj členské základny házené dle ČUS v jednotlivých letech

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČUS

Na počátku třetího tisíciletí je vidět velký nárůst v objemu členské základny házené na území ČR. V roce 2007 však přichází propad o téměř 1800 členů. O rok později jich však opět přibýlo téměř 2000. Na tvaru lineární křivky je však zřejmé, že postupně objem členské základny klesá. V roce 2008 bylo u ČUS registrováno přes 23 tisíc házenkářů či házenkářek, v roce 2013 je to již pouze necelých 20 tisíc.

Obr. č.20: Podíl pohlaví na členské základně házené v letech 2000 až 2013

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČUS

Stejně jako většina kolektivních sportů je i házená spíše maskuliní sport. Muži spíše vynikají svými atletickými a sportovními dovednostmi, chladnokrevností a vytrvalostí než ženy. (Sekot 2008) Házená je kontaktní sport, který se vyznačuje velkým množstvím tělesných kontaktů, častých střetů s protihráčem. Proto jsou na tyto činnosti vhodnější spíše muži.

Obr. č.21: Vývoj členské základny házené v kategorii dospělí

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČUS

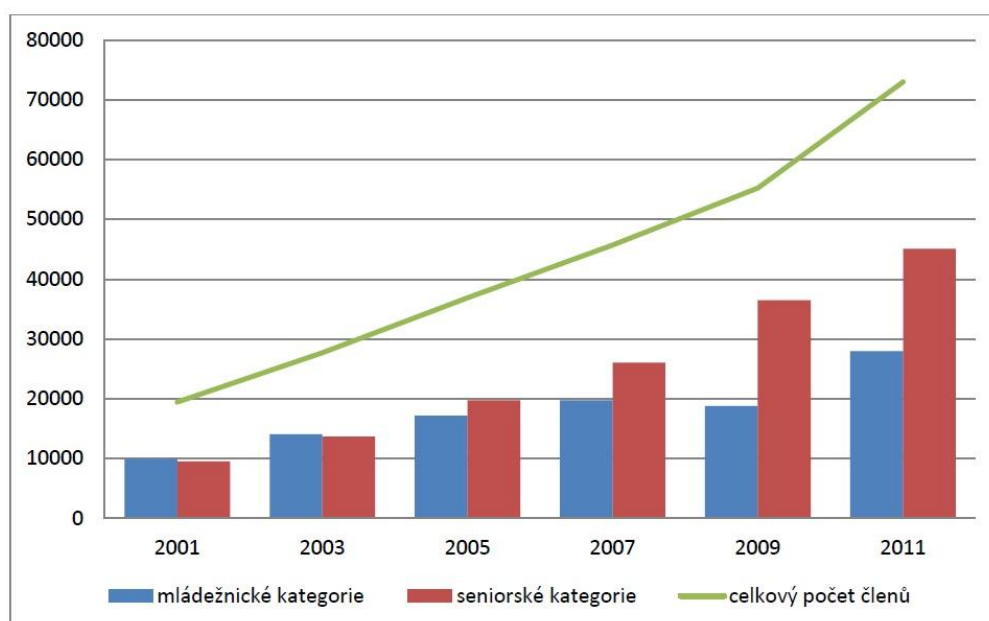
Na vývoji členské základny v kategorii dospělých nejsou viditelné výrazné změny. Oproti vývoji všech kategorií dohromady kategorie dospělých celkově spíše stoupá, což je vidět na lineární křivce. V roce 2000 neměl ČUS ani 10 tisíc dospělých členů v házené, ale v roce 2013 to bylo již přes 13 tisíc.

Obr. č.22: Vývoj členské základny házené v kategorii mládeže

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČUS

Obr. č.23: Vývoj členské základny florbalu

Zdroj: převzato z Rochovansky, 2013

Dle Příba (2013) je pokles členské základny v kategoriích mládeže obecně typický pro klasické kolektivní míčové hry jako jsou házená, basketbal, volejbal či fotbal, zatímco pro kolektivní sportovní hry hokejového typu jako jsou lední hokej, florbal hokejbal, ale také méně početné hry jako jsou pozemní hokej, inline hokej či lakros je celkově typická tendence růstu členských základen v kategoriích mládeže.

I přesto, že házená je pro rodiče celkem finančně nenáročný sport, každým rokem se na házenou hlásí méně a méně dětí. Na začátku třetího tisíciletí čítala členská základna mládeže vždy něco okolo deseti tisíc členů, v roce 2013 jich bylo již pouze necelých 6800. Do mládeže se počítají žáci a žačky (do 15 let) a dorostenci a dorostenky (15-19 let).

Výkyv v roce 2008 je způsoben změnou definice v kategorii dorostenců a dorostenek. V tento rok se prakticky posunul o jeden rok odchod dorostenců do mužů či dorostenek do žen. Tím pádem v mládežnické kategorii byl v roce 2008 o jeden ročník sportovců více.

Mladí házenkáři a házenkářky, kterých bylo po roce 2000 celkem dost, již odrostly respektive přešly do dospělých kategorií, kde se to projevuje zvyšováním objemu členské základny (viz obr. č.24). Po roce 2008 však můžeme vidět výrazný pokles členské základny v kategorii mládeže. Způsobeno je to jistě tím, že házená celkově oproti minulým letem již není tak vyhledávaný a oblíbený sport a děti raději volí jiné sporty.

V posledních letech například florbal zažívá výrazný nárůst členské základny. V roce 2000 hrálo florbal něco okolo 15 tisíc sportovců. V roce 2011 to již bylo téměř pětkrát více (Rochovansky, 2013). Florbal je však v současnosti jeden z mála sportů, ne-li jediný, který zažívá takovýto masivní nárůst členů. Způsobeno to bude jistě dobrým marketingem, dobrou propagací florbalu ve školách a také vysokou medializací.

Pokles členské základy mládeže však nezažívá pouze házená. Podobná situace je téměř ve všech kolektivních sportech, jako například volejbal, basketbal, lední hokej apod. Při pohledu na celkový počet členů ČUS mládeže ve všech sportech po roce 2008 je zřetelný celkem výrazný pokles. Každoročně se celkový stav členů ČUS pohyboval okolo 500 tisíc členů. V roce 2013 jich bylo již pouze něco přes 420 tisíc (Příb 2013).

Problematika mládeže - diskuse

Házená nezažívá v posledních letech dobré období. Rok od roku klesá členská základna. Už jen tento fakt je znepokojující, horší však je zjištění, že klesá především v mládežnických

kategoriích. Právě mládež počínaje přípravkou až po mladší žáky (do 12-ti let věku) je nejdůležitější složkou celé struktury, neboť tyto kategorie jsou budoucností tohoto sportu. Pro srovnání byl do práce vložen graf vývoje členské základny florbalu. Na počátku třetího tisíciletí byly oba sporty ve stejné situaci, co do počtu aktivních členů. Postupně se jejich cesty rozcházejí, zatímco florbal zažívá vzestup a nárůst počtu členů, u házené je tomu naopak. Zásadní rozdíl ve vývoji těchto sportů hrál a hraje fakt, že florbal je zakomponován do školní výuky již na základních školách. Tato skutečnost přiláká k tomuto sportu obrovské množství dětí, neboť se s tímto sportem setkávají každý týden při výuce tělesné výchovy. U házené toto rozšíření není zdaleka takové. Muselo by se jednat o vyloženě házenkářsky laděnou školu jako je tomu například v Karviné, Zubří či Plzni, kde žáci dostávají kvůli sportu dokonce omluvenky ze školy a házená tvoří většinu času jejich výuky tělesné výchovy nebo jsou tyto hodiny nahrazovány tréninkovými jednotkami.

Český svaz házené se s tímto problémem úbytku mládeže snaží vypořádat různými způsoby. Jedním z nich je snížení nebo naprosté odproštění od placení individuálního startového. „Individuální startovné je povinen platit každý člen Českého svazu házené (poplatník), který startuje v jakémkoliv utkání v soutěžích řízených Českým svazem házené nebo krajskými svazy házené (dále jen v soutěžích) ve vymezených funkcích.“ (ČHF 2012) Každý hráč nad 19 let je povinen platit základní sazbu startového, od 11 do 19 let mají děti sníženou sazbu a děti do 11 let jsou od placení odproštěni úplně.

Dalším nástrojem pro zkvalitňování práce s mládeží a udržení hráčů u házené bylo zřízení tzv. sportovních center mládeže v roce 2000. Systém sportovních center mládeže je vymezen vládními dokumenty: Zákon č. 115/2001 Sb. ve znění pozdějších změn a doplňků a usnesení vlády ČR č. 718 ze dne 14. července 1999 k Zásadám komplexního zabezpečení státní sportovní reprezentace, včetně systému výchovy sportovních talentů. Kluby se statutem sportovního centra mládeže (SCM) určil na základě svého rozhodnutí Výkonný výbor Českého svazu házené (VV ČSH). Jedná se o 4 kluby chlapecké (HBC Karviná, HC Zubří, Lokomotiva Plzeň a HC Dukla Praha) a 3 kluby dívčí (DHC Zora Olomouc, HC Zlín, DHC Slavia Praha). Postupně ke chlapeckým přibyl ještě klub HBC Jičín. Tyto kluby jsou povinny s ČSH uzavřít smlouvu, ve které se vymezí základní práva a povinnosti.

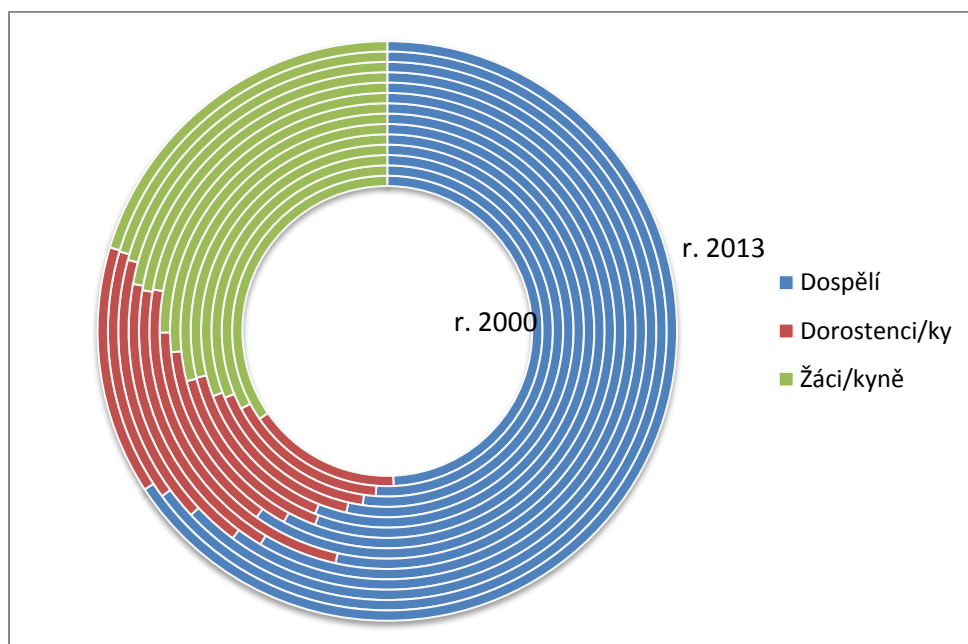
Základním smyslem činnosti klubů se statutem SCM je péče o talentované jedince. Členem SCM se může stát člen ČSH s hráčskou licenci, který provozuje výjimečné předpoklady pro

vrcholový sport. Každý klub určí 15 talentovaných hráčů za členy SCM, kteří jsou registrováni v klubu jako členové mladšího nebo staršího dorostu.

Bohužel ani jeden z výše jmenovaných nástrojů zatím nevede ke zvyšování počtu členské základy. Není to však otázka několika měsíců, ale spíše let nebo desítek let než se nějaká změna v přístupu k mládeži dokáže projevit reálně. Efektivnější by rozhodně bylo tlačit jednotlivé kluby k tomu, aby se více zaměřily jako samostatné jednotky na vyšší snahu o náborové akce ve svém regionu a lákaly děti již na základních školách právě k házené, protože jak je vidět u konkurenčního sportu házené - florbalu, tudy vede cesta. Dalším důležitým faktorem je dostatečná vzdělanost trenérů, kteří děti dokážou u házené udržet. Proto by Český svaz házené měl pořádat častěji trenérské kurzy či semináře zaměřené právě na práci s mládeží.

Velkým lákadlem pro nově začínající děti však je vidět úspěch nějakého týmu ať už na klubové či spíše reprezentační úrovni, protože právě tito úspěšní hráči se pak stanou pro děti vzorem, který se budou chtít napodobit. Tento jev můžeme nyní pozorovat u velmi rychle se v ČR rozvíjejícího biatlonu, který dosahuje v seniorské úrovni velkých mezinárodních úspěchů, které přinášejí ovoce v podobě přílivu dětí do tohoto sportu. Bohužel tento větší úspěch především seniorského házenkářského reprezentačního týmu v posledních letech zatím chybí.

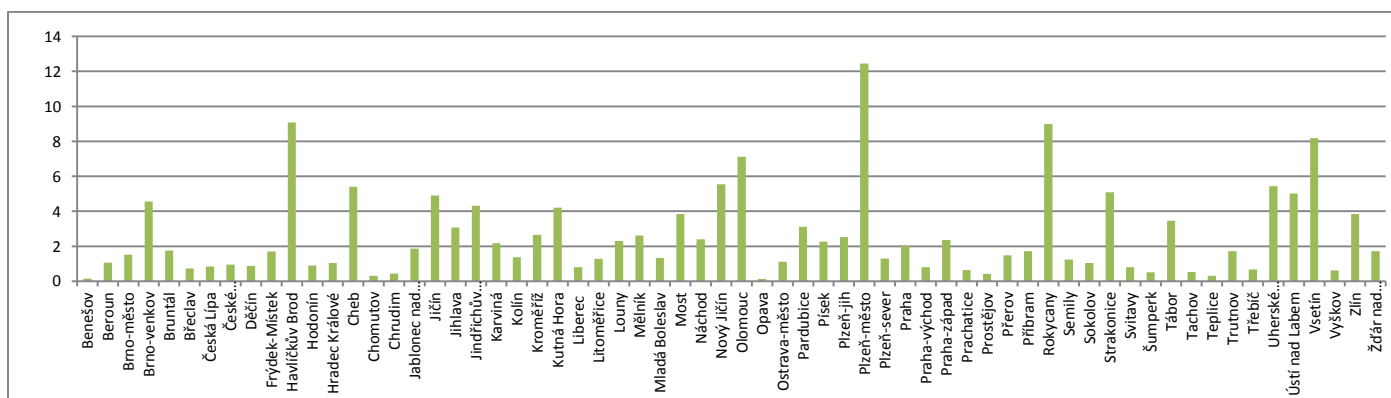
Obr. č.24: Vývoj struktury členské základy házené v letech 2000 až 2013

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČUS

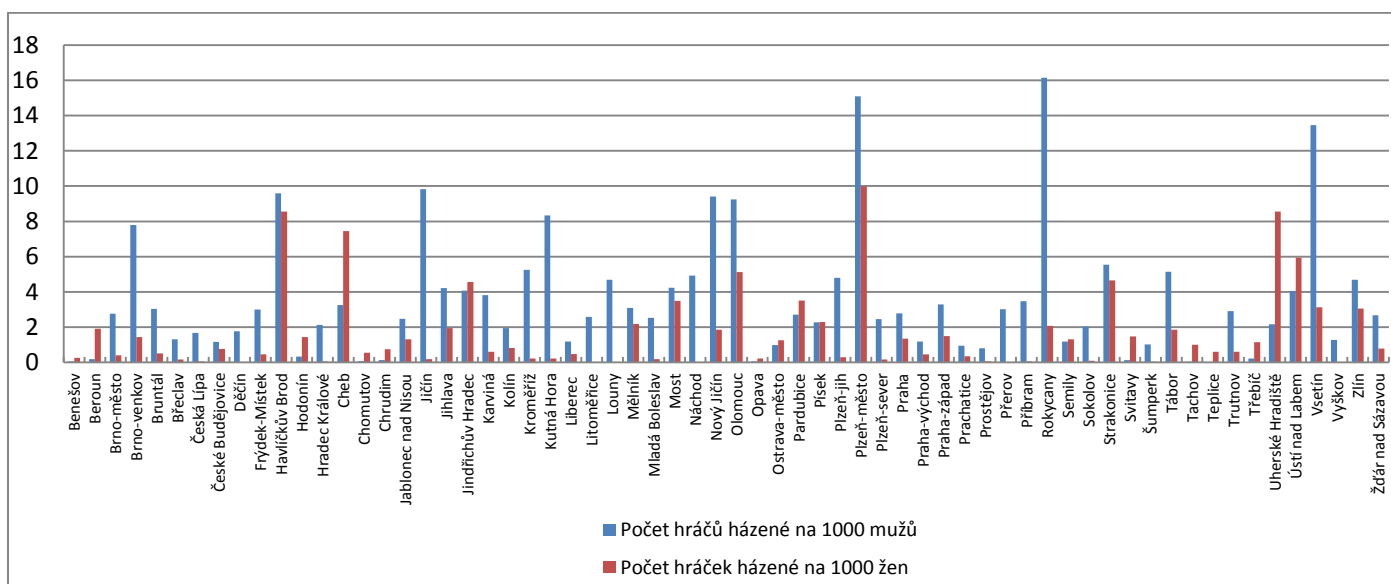
Následující grafy znázorňují počty házenkářů či házenkářek na 1000 obyvatel v jednotlivých okresech. Data o počtu házenkářů v okresech byla získána z ČUS a data o počtech obyvatel z ČSÚ. Nejprve byl znázorněn celkový počet házenkářů a házenkářek na 1000 obyvatel v okresech a poté počet házenkářů na 1000 mužů v okresech a stejně tak u žen. Ve výsledku byly získány jakési koeficienty, které můžou nastínit, ve kterých okresech hraje házenou nejvyšší podíl obyvatel.

Obr. č.25: Celkový počet házenkářů/ek na 1000 obyvatel k 31.12.2004

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČUS a ČSÚ

Obr. č.26: Počty hráčů/ek házené na 1000 mužů/žen k 31.12.2004

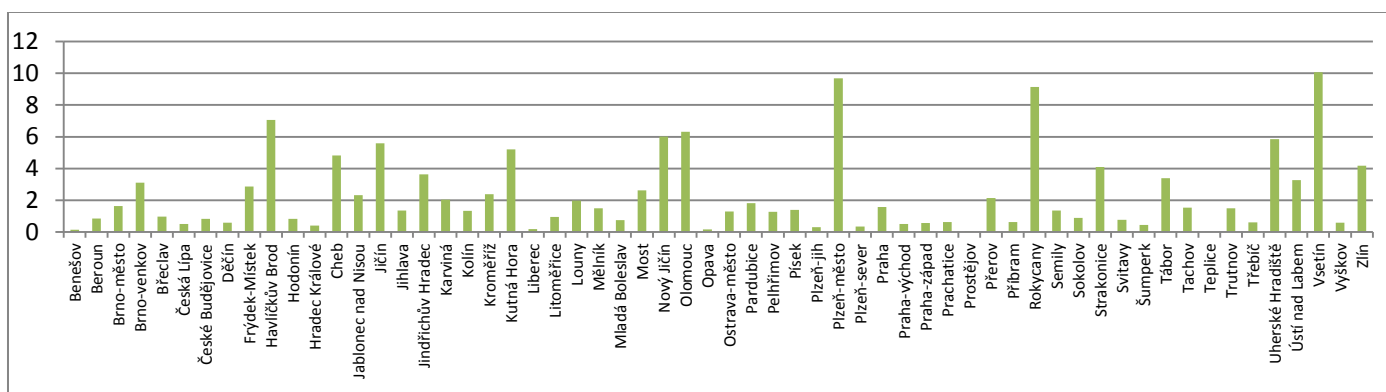
Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČUS a ČSÚ

Největší podíl házenkářů a házenkářek přepočtených na 1000 obyvatel byl v roce 2004 v okrese Plzeň-město. Jako další významné okresy v tomto ohledu byly Havlíčkův Brod a trochu překvapivě také Rokycany. V Rokycanech však bylo k 31.12.2004 přihlášeno k pobytu jen něco přes 45 tisíc obyvatel, přičemž házenou hrálo více než 400 z nich. (viz příloha E)

Dalšími významnými okresy byly Vsetín, hlavně díky klubu HC Zubří, dále například Olomouc či Uherské Hradiště. Vůbec nejvíce házenkářů a házenkářek bylo registrováno v Praze, a sice 2373. Ale po přepočtení na 1000 obyvatel, kdy Praha měla přes milion obyvatel, vycházelo, že v Praze hráli házenou v roce 2004 pouze 2,03 obyvatelé z tisíce.

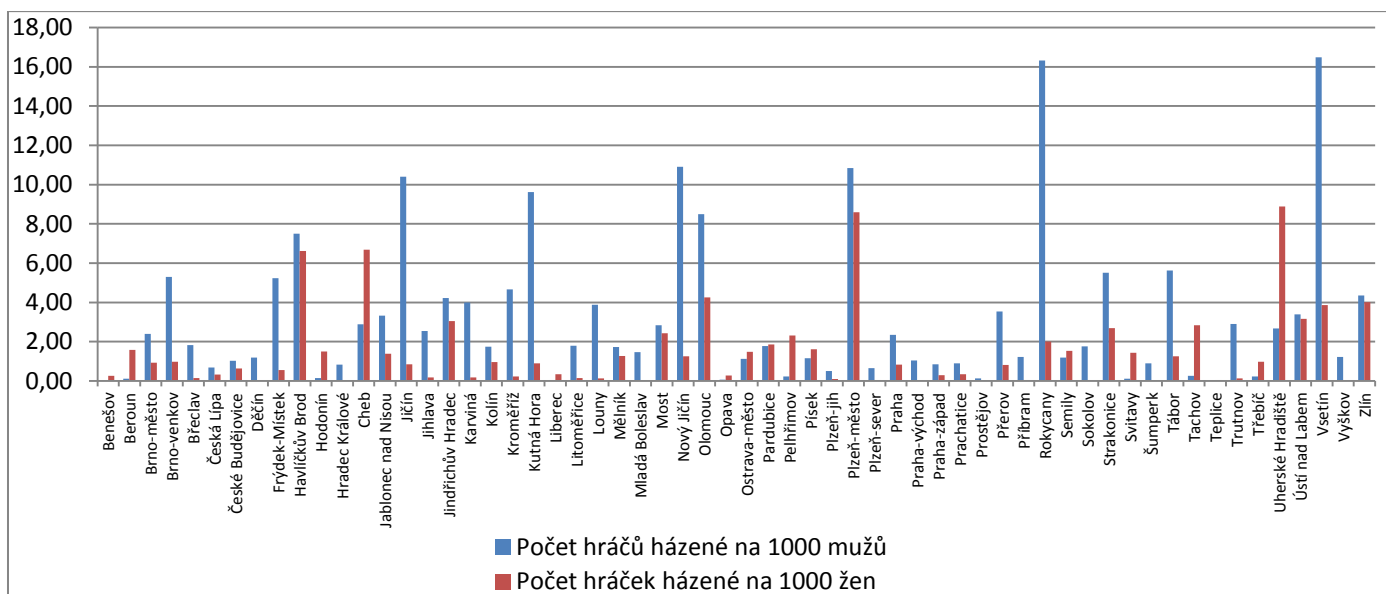
Mezi nejvýznamnější okresy, kde se hrála v roce 2004 mužská házená, patřily jistě Rokycany, Vsetín a Plzeň-město. Ženská házená se nejčastěji hrála také v okrese Plzeň-město, dále pak také Uherské Hradiště, Cheb či Olomouc. V okrese Havlíčkův Brod se muži a ženy na celkovém počtu podílejí přibližně stejným dílem (viz přílohy F a G).

Obr. č.27: Celkový počet házenkářů/ek na 1000 obyvatel k 31.12.2012

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČUS a ČSÚ

Obr. č.28: Počty hráčů/ek házené na 1000 mužů/žen k 31.12.2012

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČUS a ČSÚ

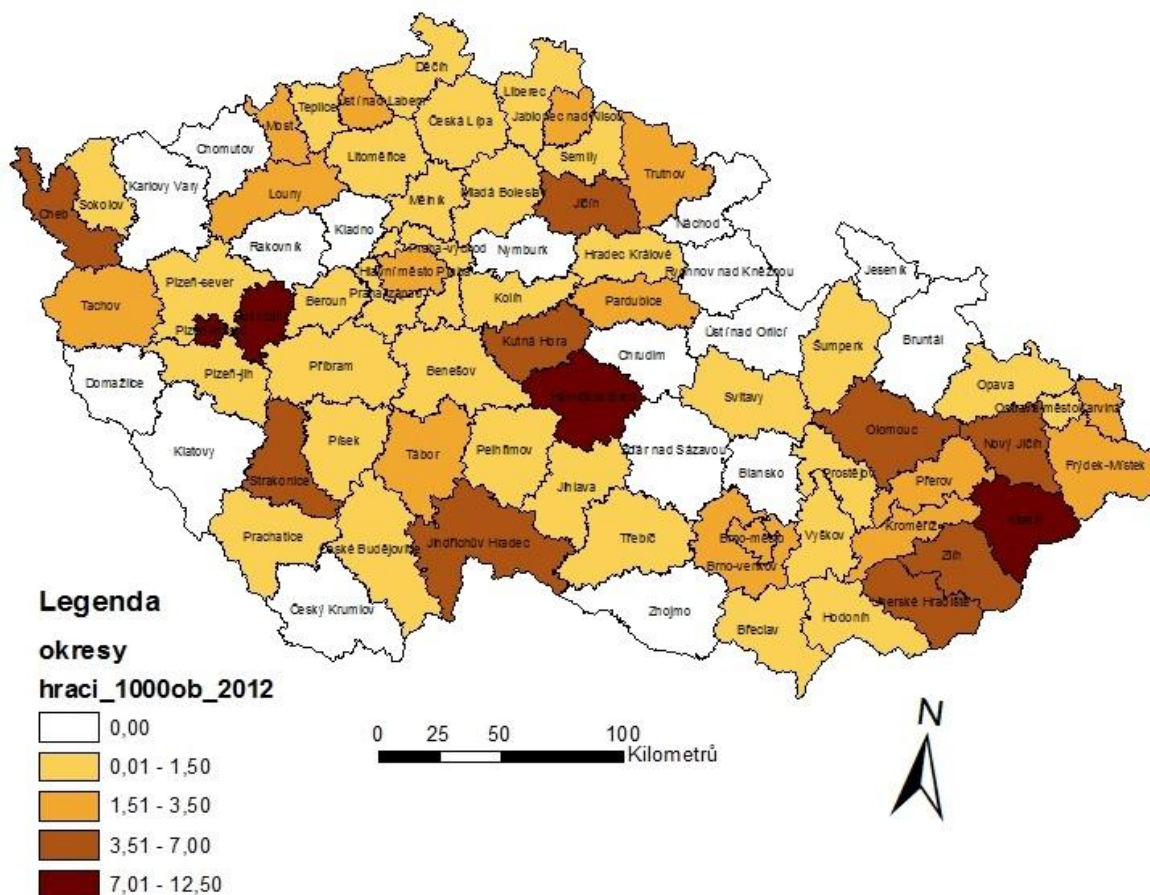

V roce 2012 se z důvodu celkového poklesu členské základny již čísla všech okresů pohybují níže než tomu bylo v roce 2004. Nadále však mezi okresy s největším podílem obyvatel hrajících házenou patří Vsetín, Plzeň-město a Rokycany. V roce 2004 měl okres Plzeň-město koeficient 12,45 hráčů na 1000 obyvatel, v roce 2012 to bylo již pouze 9,68. Naopak v okrese Vsetín to bylo v roce 2004 8,18 a v roce 2012 již 10,06 hráčů na 1000 obyvatel.

V poměru mužů a žen se nic významného nestalo. Stále mezi okresy s největším podílem mužů patří Vsetín a Rokycany. Na významu klesl nejvíce třeba okres Brno-venkov. Naopak posílil Jičín nebo Nový Jičín.

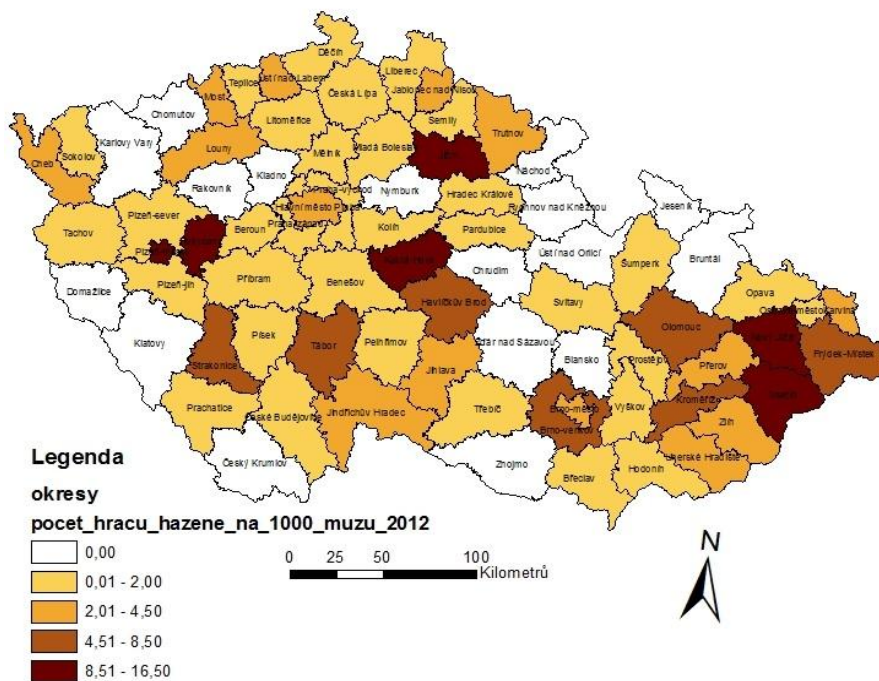
V ženské házené klesl počet házenkářek v okrese Ústí nad Labem, ale třeba i v okresech Havlíčkův Brod či Plzeň-město, které i přesto společně s Uherským Hradištěm patří mezi okresy s největším poměrem házenkářek na 1000 žen.

Obr. č. 29: Počet házenkářů/ek na 1000 obyvatel v okresech k 31.12.2012

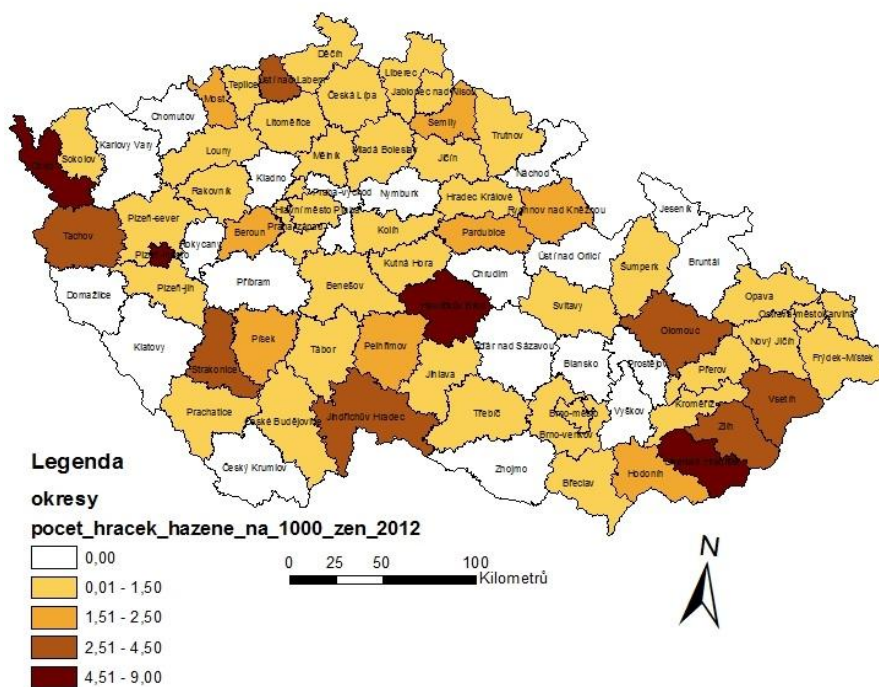
Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČUS a ČSÚ

Obr. č. 30: Počet házenkářů na 1000 mužů v okresech k 31.12.2012

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČUS a ČSÚ

Obr. č. 31: Počet házenkářek na 1000 žen v okresech k 31.12.2012

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČUS a ČSÚ

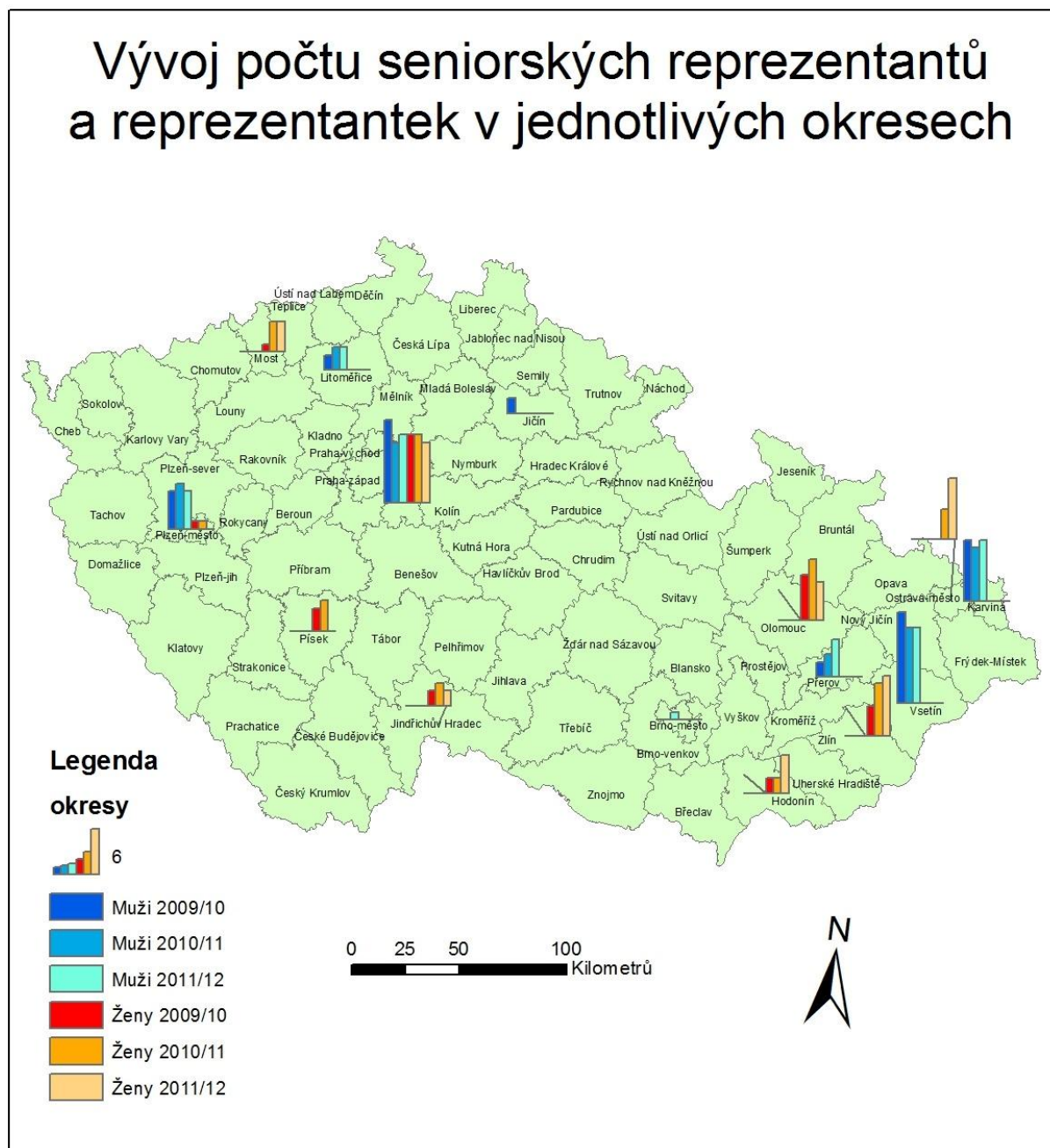
6.2.2 Počty reprezentantů a rozmístění jejich mateřských klubů

Jako zdroj k vypracování počtu reprezentantů a rozmístění jejich mateřských klubů byl použit soukromý zdroj Mgr. Jiřího Tkadlece, který má na Českém svazu házené na starosti koordinaci činností reprezentačních družstev, spolupráci při zajištění akcí reprezentačních celků na území České republiky i v zahraničí, koordinaci a kontrola činnosti sportovních center. (Český svaz házené [online]) Jednalo se o soupisky širších nominací věkových kategorií: muži, junioři, dorostenci, ženy, juniorky a dorostenky za roky 2009 až 2012.

Širší nominace znamená, že se každý reprezentant zúčastnil alespoň jedné reprezentační akce. V kategoriích muži a ženy figurují i hráči hrající v zahraničních klubech. U těchto hráčů (hráček) bylo zjištěno jejich minulé působení v českých klubech a byli přiřazeni ke klubu, ve kterém působili nejdelší časové období před odchodem do zahraničí. Dá se tedy říci, že byli těmito kluby vychováni a nejvíce se tak podílely na tom, že určití hráči (hráčky) reprezentují nebo reprezentovali Českou republiku.

Vývoj v prostoru a čase

Obr. č.32: Vývoj počtu seniorských reprezentantů a reprezentantek za roky 2009-2012

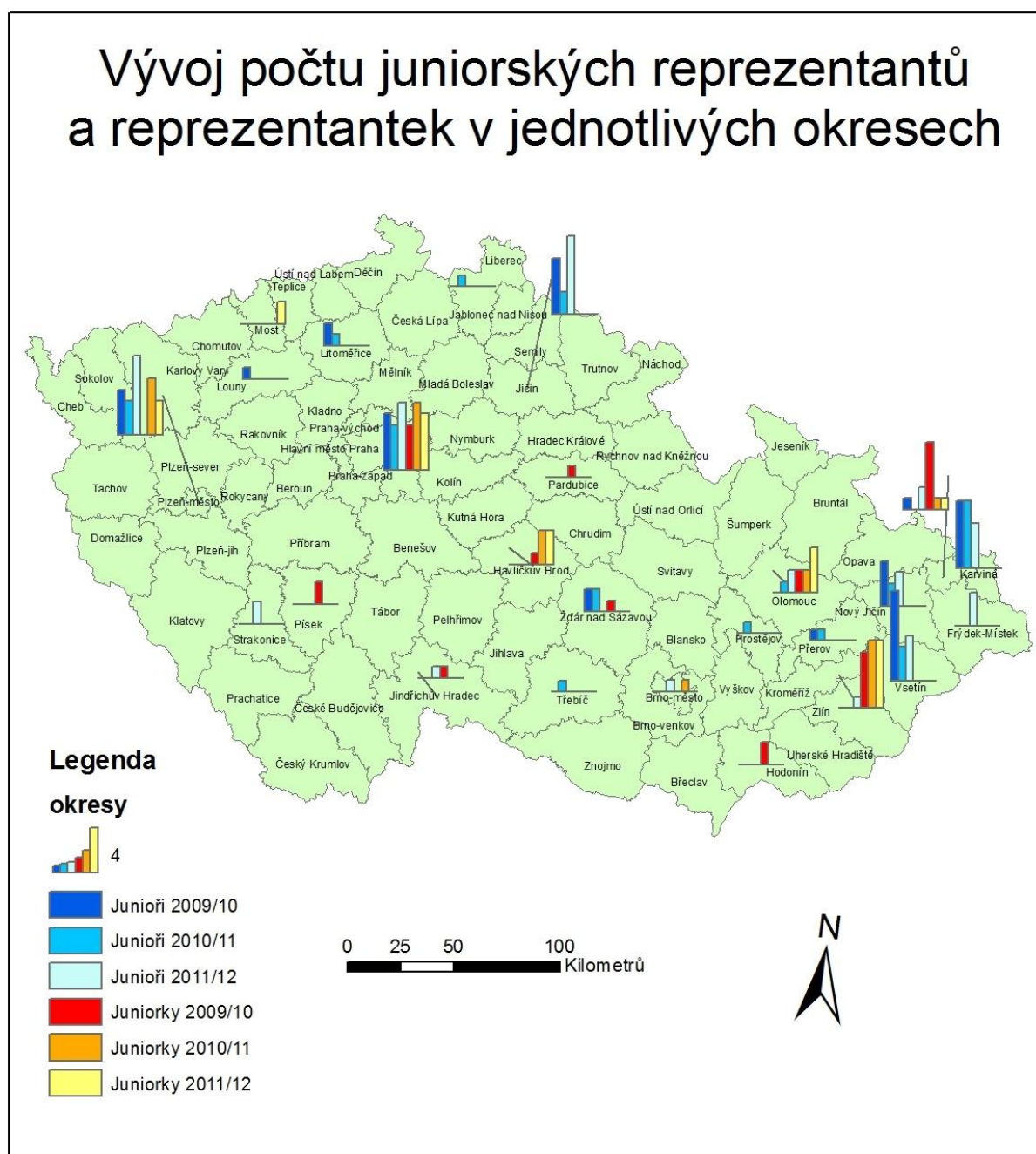

Zdroj: vlastní zpracování dle dat p. Tkadlece

Z mapového výstupu vyplývá, že neaktivnější kluby, co se týče výchovy hráčů pro seniorskou reprezentaci mužů, byly Dukla Praha patřící do okresu Hlavní město Praha, Zubří spadající pod okres Vsetín, Karviná patřící do stejnojmenného okresu a Talent Plzeň sídlící v okresu Plzeň-město. Od roku 2009 do roku 2012 se soupiska širší nominace seniorské reprezentace mužů příliš nezměnila.

V ženské kategorii je situace naprosto odlišná od mužské. Týmy zásobující reprezentace žen, juniorek a dorostenek jsou až na výjimky rozdílné od těch mužských. Na předních příčkách v ženské seniorské reprezentaci jsou týmy z okresů Zlín, Hlavní město Praha (Slavia Praha), Olomouc, Písek nebo třeba Most. V posledním sledovaném období vzrostl význam okresu Ostrava-město, a to díky týmu Sokol Poruba, který po Zlínu dodal největší počet hráček do reprezentace.

Obr. č.33: Vývoj počtu juniorských reprezentantů a reprezentantek za roky 2009-2012

Zdroj: vlastní zpracování dle dat p. Tkadlece

Jiné prostorové rozmístění už můžeme sledovat u juniorské kategorie. K tradičním zásobovatelům reprezentace zde přibyly okresy jako Jičín (se stejnojmenným klubem) nebo Nový Jičín, kde působí klub KH Kopřivnice.

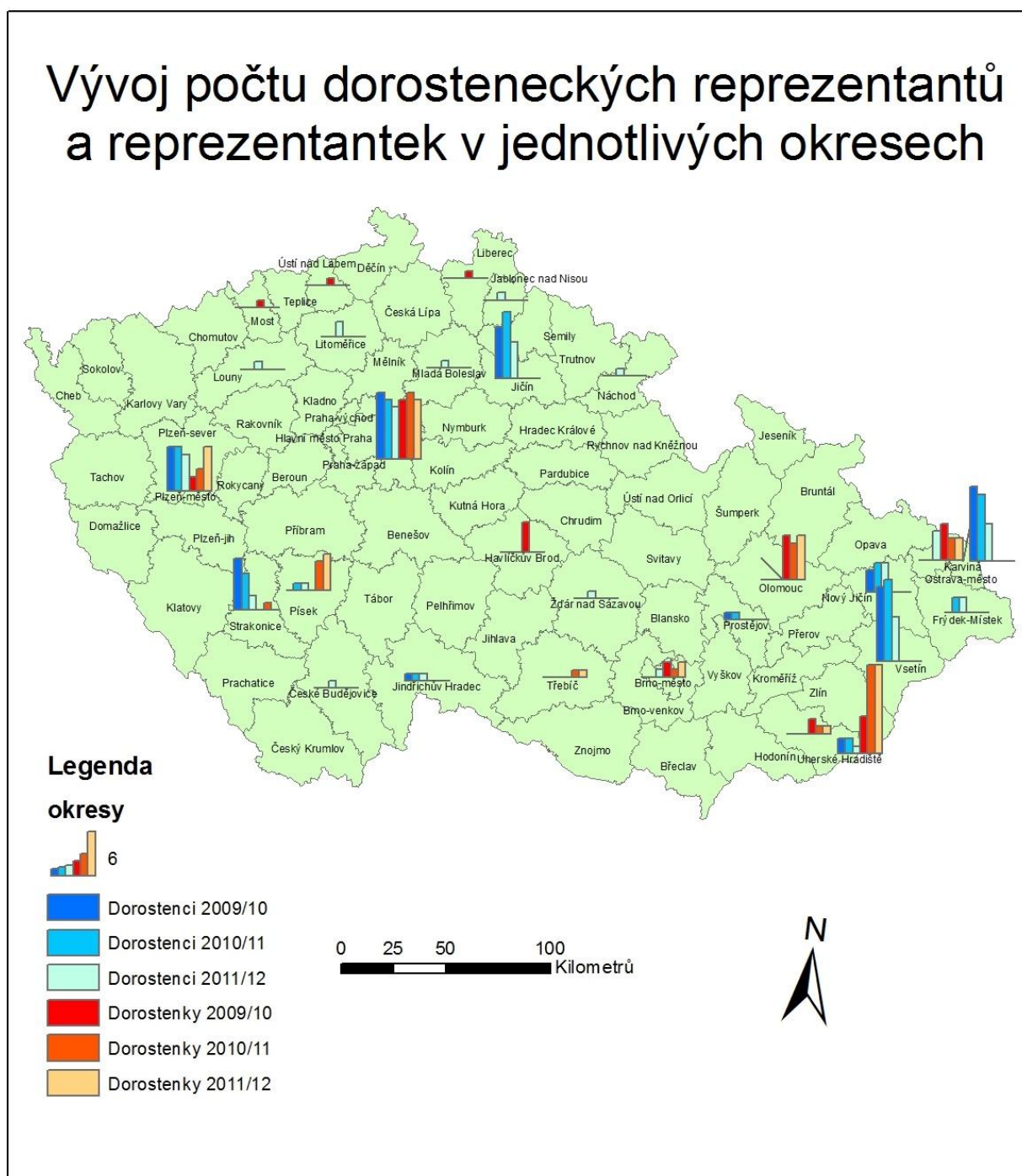
Co se týče časového vývoje, můžeme pozorovat velký rozvoj mládežnické házené v okresech Jičín, Frýdek-Místek a Strakonice. Zvláště potom Jičín se stal v sezóně 2011/2012, společně s okresem Plzeň-město, největším zásobovatelem hráčů do juniorské reprezentace. Někteří z těchto hráčů dopomohly klubu HBC Jičín k zisku historicky prvního titulu mistrů ČR v sezóně 2012/2013.

V poslední sledované sezóně můžeme vidět, že se do reprezentace dostali i hráči z méně házenkářsky rozvinutých okresu. Jedná se například o okresy Zlín, Strakonice, Brno-město (Maloměřice) nebo třeba Olomouc (Litovel).

V juniorské kategorii u dívek je situace více méně stejná jako u seniorské reprezentace žen. Je patrné, že se rok od roku snižuje rozprostřenost týmů, z čehož můžeme usoudit, že se hráčky shlukují v již známých a házenkářsky rozvinutých okresech (týmech), ke kterým přibyl tým z okresu Havlíčkův Brod a Plzeň-město.

Stále silnou pozici si udržují okresy Hlavní město Praha, Zlín a Olomouc. Naopak okres Ostrava-město oproti kvalitnímu ročníku v sezóně 2009/10 již reprezentaci svými hráčkami tolik nepodporuje.

Obr. č.34: Vývoj počtu dorosteneckých reprezentantů a reprezentantek za roky 2009-2012

Zdroj: vlastní zpracování dle dat p. Tkadlece

V dorostenecké kategorii naprosto dominuje okres Vsetín (Zubří), které každoročně vysílalo do reprezentace nejvíce hráčů. Sekunduje mu tradičně silný okres Karviná. Výbornou práci s mládeží však vykazují i další okresy jako Jičín, Plzeň-město, Nový Jičín (Kopřivnice), ale nově také třeba Strakonice. Poslední sledované období vykazuje velkou roztržitost v prostorovém rozmístění klubů, jejichž hráči reprezentovaly ČR. Můžeme zde pozorovat

nově se házenkářsky rozvíjející okresy jako Písek, České Budějovice, Jablonec nad Nisou, Zlín, Ostrava-město, kde nepatří házená k úplně tradičním sportovním odvětvím.

V ženské dorostenecké kategorii, stejně jako v mužské dorostenecké, sledujeme větší roztržitost okresů podílejících se na tvorbě ženského dorosteneckého týmu reprezentace. Opět zde dominuje okres Zlín (Zlín, Otrokovice), Hlavní město Praha, Olomouc, Ostrava-město, Plzeň-město, nově k nim však přibyly okresy Vsetín (Kunovice), Třebíč nebo třeba Uherské Hradiště (Bánov-Vlčnov).

Reprezentační výběry se však neskládají pouze z hráčů působících na území ČR. Především v seniorských reprezentačních výběrech jsou většinou nejlepšími hráči ti, co působí v zahraničních klubech, kde mohou lépe rozvíjet svůj potenciál a sbírat cenné zkušenosti, které pak například na reprezentačních srazech předávají svým spoluhráčům.

Následující tabulka zobrazuje počty reprezentantů hrajících v zahraničních klubech, kteří byli nominováni ve sledovaném období k alespoň jednomu reprezentačnímu utkání. Okresy pak představují regiony, ve kterých tito hráči působili před odchodem do zahraničí nejdelší období a dá se tak říci, že byli v těchto regionech vychováni.

Určitý hráč, který byl v každé ze sledovaných sezón nominován alespoň k jednomu zápasu pak přispěje určitému regionu, kde byl vychován, třemi body.

Tab. č.7: Počet seniorských reprezentantů a reprezentantek hrající v zahraničí za období 2009/10 až 2011/12

Muži		Ženy	
Okres	Počet reprezentantů	Okres	Počet reprezentantek
Plzeň-město	20	Zlín	9
Karviná	16	Ostrava-město	3
Vsetín	14	Olomouc	1
Hlavní město Praha	14	Hodonín	1
Přerov	8	Hlavní město Praha	1
Kolín	3		
Hradec Králové	3		
Litoměřice	2		
Jičín	2		
Brno-město	1		

Zdroj: vlastní zpracování dle dat p. Tkadlece

Největší podíl vychovaných hráčů, hrajících v zahraničí, pro reprezentaci má okres Plzeň-město. Potom následuje okres Karviná a shodně Praha a Vsetín. Nezanedbatelný význam pro výchovu seniorských reprezentantů má také okres Přerov, kde působí kluby TJ Hranice a Sokol Přerov. U žen je to pak především okres Zlín a Ostrava-město.

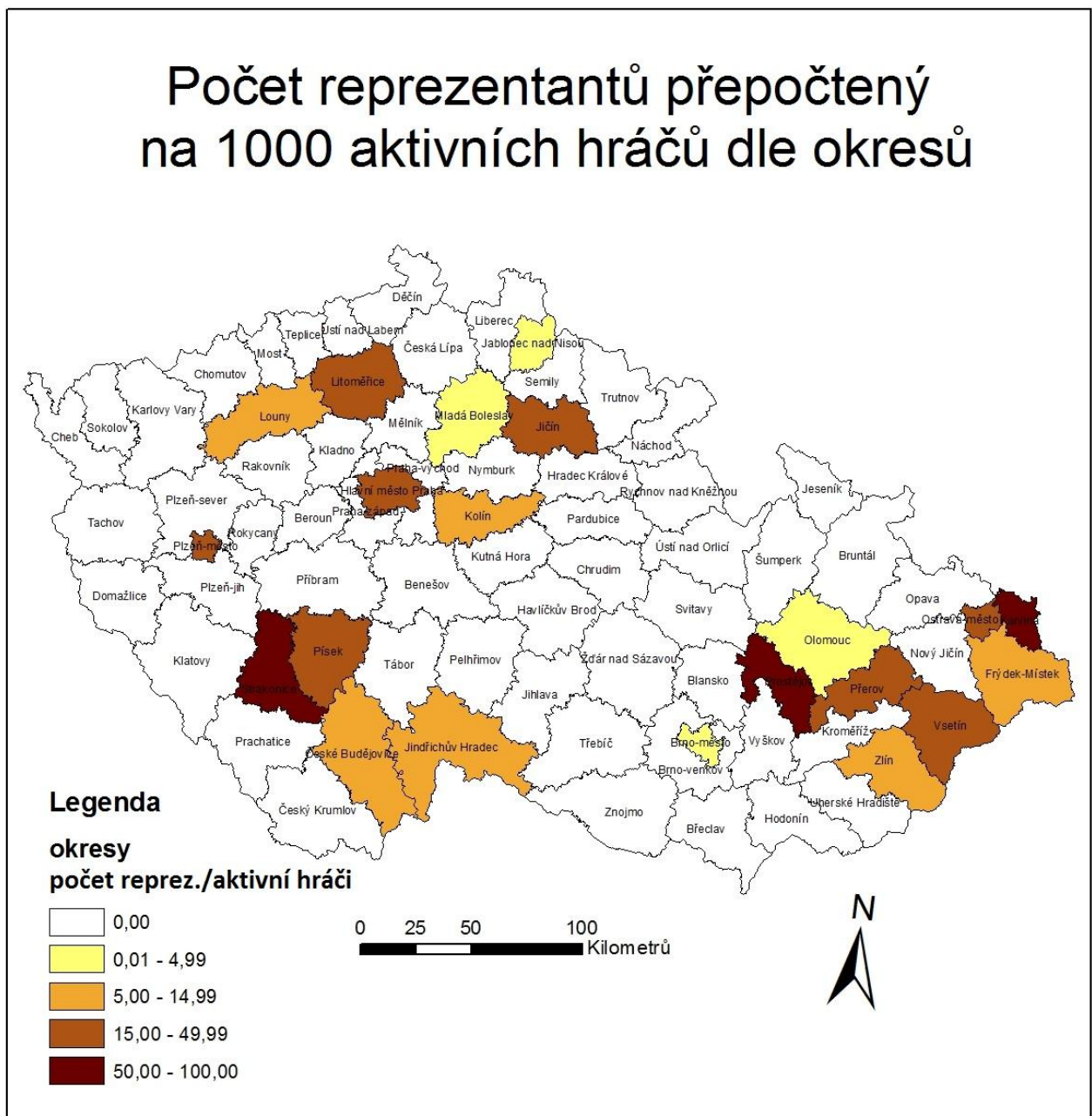
Právě v těchto okresech se dá říci, že kluby nejlepším způsobem vychovávají své hráče a připravují je k působení v kvalitnějších zahraničních klubech. Odchod každého hráče do zahraničí je pro klub ztrátou, zároveň však také dobrou vizitkou.

Nejčastějšími destinacemi pro odchod českých házenkářů jsou sousední státy Německo či Polsko, kde se házená provozuje na zcela jiných úrovních. Dobré finanční zabezpečení pak mohou nabídnout i vzdálenější země jako jsou Francie či Švýcarsko.

Následující mapy znázorňují počet reprezentantů a reprezentantek přepočtený na 1000 aktivních hráčů a hráček v období let 2009-2012. Počty reprezentantů a reprezentantek byly upraveny tak, že byly zprůměrovány počty vyslaných hráčů do reprezentace za jednotlivé roky za všechny kategorie (dorostenci, junioři, senioři). Tzn. například, když jeden klub vyšle každou sezónu po tři roky z každé kategorie jednoho hráče, okres v němž působí onen klub tedy vyslal do reprezentace každý rok průměrně tři hráče.

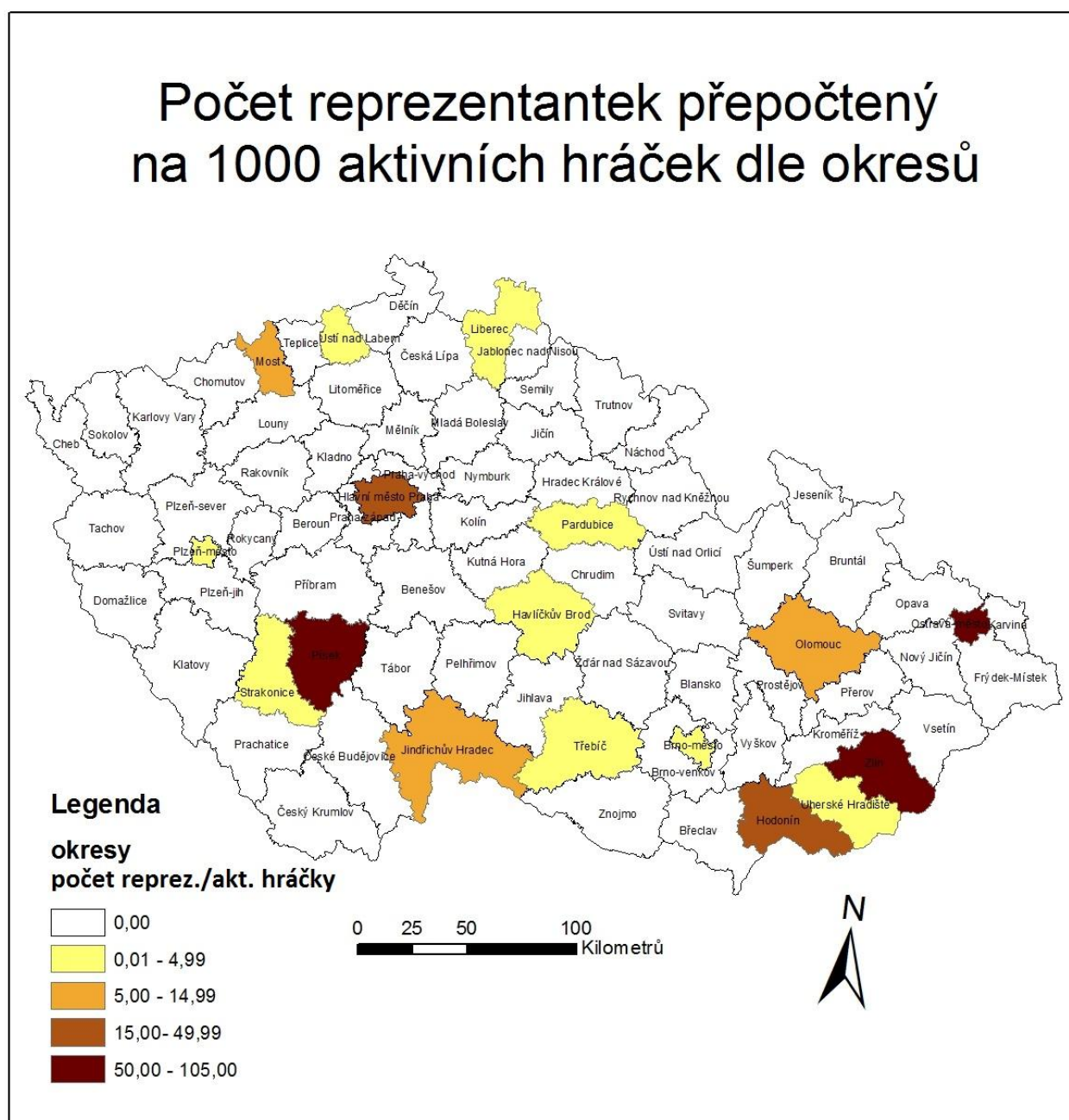
Počty aktivních hráčů byly také upraveny tak, že počty aktivních hráčů za jednotlivé roky 2009-2012 v okresech byly spočítány aritmetickým průměrem. Započítávány byly pak pouze kategorie mladších a starších dorostenců a mužů. Právě pouze z těchto kategorií se tvoří reprezentační výběry.

Obr. č. 35: Prostorové rozmístění okresů nejlépe vychovávajících hráče do reprezentace

Zdroj: vlastní zpracování dle dat p. Tkadlece a ČUS

Obr. č. 36: Prostorové rozmístění okresů nejlépe vychovávajících hráčky do reprezentace

Zdroj: vlastní zpracování dle dat p. Tkadlece a ČÚS

Shrnutí

Do mužské složky reprezentace přispělo v letech 2009-2012 celkem 22 různých okresů. Jako nejlépe vychovávající hráče do reprezentace se jeví okresy Vsetín, kde působí klub HC Zubří, Karviná a Hlavní město Praha, kde se o to nejvíce zasloužil klub Dukla Praha. Důležitým okresem je také Plzeň-město, kde mimojiné vyrostlo nejvíce reprezentantů hrajících

v zahraničních klubech. V mládežnických kategoriích se mimo tyto tradiční okresy řadí dále například okresy Nový Jičín, kde působí klub KH Kopřivnice a také okres Jičín.

V ženské složce jsou to pak také okres Hlavní město Praha, kde však působí klub Slavia Praha, dále je to okres Zlín, který vychoval nejvíce mládežnických reprezentantek a také vychoval nejvíce reprezentantek hrajících nyní v zahraničí, ale také Olomouc nebo Ostrava-město.

Týmy zásobující mužskou i ženskou seniorskou reprezentaci se většinou nacházejí v okresech s dlouhou házenkářskou historií, naproti tomu v mládežnických kategoriích je značná rozstříštenost. Dáno je to jistě tím, že mladí sportovci na začátku své kariéry volí pro své působení kluby v blízkosti svého bydliště. Důvody jsou pro to zřejmé: blízkost rodiny, školní povinnosti, atd. Naopak s přibývajícím věkem přestávají být na tyto faktory vázáni a mohou se bez problému migrovat do klubů, kde je zajištěn kvalitnější sportovní růst.

Větší házenkářské týmy mívají kvalitnější podmínky pro sportování např. ve formě sportovní infrastruktury (haly, posilovny, regenerační centra), kvalitnější trenérské práce nebo také vyšších finančních odměn. Ve většině případů má také klub snahu o zajištění bydlení či práce pro sportovce, což usnadňuje sportovci rozhodování při změně působení. Všechny tyto faktory způsobují v pozdějším věku přemísťování sportovců do kvalitnějších házenkářských regionů, z nichž jsou poté, na základě zvýšení výkonnosti, vybíráni do reprezentací.

I po přepočtení reprezentantů na 1000 aktivních hráčů se jako nejvíce zásobující okres reprezentanty jeví u mužské složky okresy Vsetín, Jičín, Karviná, ale také Strakonice či Litoměřice. Okres Prostějov je v této mapě dosti zkreslený, neboť u ČUS je v tomto okrese registrováno pouze sedm házenkářů, z čehož právě jeden z nich byl vybrán do dorostenecké reprezentace. Okres, který vůbec nejkvalitněji vychovává své hráče, je okres Karviná. Tento okres se může pyšnit statistikou, že každý šestnáctý házenkář dorosteneckého či seniorského věku, byl v letech 2009-2012 alespoň jednou vybrán do reprezentačního výběru.

Kvalitní čísla vykazuje nově se házenkářsky rozvíjející okres Strakonice, kde z průměrného počtu 91 aktivních hráčů v období 2009-2012, bylo průměrně více jak 5 hráčů vybráno alespoň jednou do reprezentace.

V ženské kategorii je nejkvalitněji vychovávající své hráčky okres Zlín, ve kterém každá desátá hráčka dorosteneckého či seniorského věku byla v letech 2009-2012 alespoň jednou vybrána do reprezentace. Podobná čísla však vykazují také okresy Písek či Ostrava-město.

Region Hlavní město Praha, který jsem také do této analýzy započítal ač se nejedná o okres, po Zlínu zásobil reprezentaci nejvíce hráčkami, průměrně však v něm v letech 2009-2012 bylo registrováno 337 házenkářek, proto v mapě nijak nevyniká. Přesto v tomto regionu každá patnáctá hráčka byla ve sledovaném období alespoň jednou vybrána do reprezentace.

Závěr

Tato bakalářská práce dokazuje, že pozice geografie sportu v systému geografických věd je v jisté interakci téměř se všemi disciplínami především socioekonomické geografie, do které mimojiné také spadá. Co se týče obsahu práce, jedná se pravděpodobně o první práci geografického typu zaměřenou na zkoumání házenkářských aktivit v České republice a jejich rozložení. Způsobeno je to bohužel asi tím, že jednak házená asi úplně není v povědomí lidí, jednak není dostatek zainteresovaných lidí, které by podobné výzkumy zajímaly, ale jednak také chybí ochota kompetentních lidí sdílet data potřebná pro podobné výzkumy. Nicméně tato práce alespoň poodhalila jisté rozložení házenkářských aktivit v České republice. Házenkářské kluby hrající nejvyšší soutěže ať už na profesionální či poloprofesionální úrovni, ale i amatérské, se nejčastěji koncentrují v regionu Jižní a Východní Morava, Střední Čechy, především pak v regionu Hlavní město Praha, ale také částečně v Severních Čechách v okresech Jičín, Litoměřice či Liberec, kde má házená dlouholetou tradici. Zajímavé je, že příhraniční regiony na západě Čech podél hranic s Německem, kde je házená po fotbale sport číslo jedna, se házená prakticky téměř nevyskytuje. Výjimkou je okres Cheb, kde má házená tradici hlavně u žen. Naprostou absencí házenkářských aktivit na vrcholové úrovni pak lze sledovat také ve Slezsku.

Co se týče úspěšnosti klubů, tak vůbec nejúspěšnější mužský klub je HC Baník Karviná, další úspěšné kluby jsou pak Dukla Praha či Zubří. V ženské házené jsou to pak Veselí nad Moravou, Slavia Praha a Olomouc. Na vrcholové úrovni prakticky neexistuje klub, který by měl úspěšné týmy jak v mužské tak ženské házené. Celková distribuce klubů obou kategorií je naprosto rozlišná. S úspěšností klubů souvisí i návštěvnosti na domácí utkání. Nejvyšší návštěvnosti lze zaznamenat na domácí utkání právě výše zmíněných klubů, ke kterým se v ženské kategorii díky nedávným úspěchům přidal klub Baník Most a v mužské kategorii Lovosice a Plzeň.

Členská základna házené v posledních letech, stejně jako téměř ve všech jiných kolektivních sportech, klesá. Klesá však především počet mládežnických hráčů házené, naopak počet dospělých stoupá. Kvalitativně se házená nejlépe provozuje v okresech Jičín, Strakonice, Karviná, Vsetín a Litoměřice v mužské kategorii, v ženské pak v Písku, Zlíně či Ostravě. Usuzováno tak bylo na základě počtu reprezentantů, kteří pocházejí právě z těchto regionů.

Summary

Handball clubs playing in the top leagues, whether for professional or semi-professional level, but also amateur, are mostly concentrated in the Southern and Eastern Moravia, Central Bohemia, especially in the region of Prague, but also partly in Northern Bohemia vicinity in the regions Litomerice or Liberec, which has a long tradition of handball. Interestingly, the border regions in Western Bohemia along the border with Germany, where is handball after football the number one sport, handball is practically absent. The exception is a district of Cheb, where handball has a tradition, especially in women. Total absence of handball activities at the highest level, can also be viewed in region of Slezsko.

The most successful men club is Banik Karvina, more successful clubs are then Dukla Praha or Zubri. In women's handball are then Veseli nad Moravia, Slavia Prague and Olomouc. At the top level there is practically no club, which had a successful teams in both the men's and women's handball. The overall distribution of clubs both categories is quite different. With the success of clubs related to attendance at home games. The highest attendance can be recorded on a home game of the above mentioned clubs, which in the female category thanks to recent successes joined the club Banik Most and in the male category Lovosice and Plzen.

Members of handball in recent years, as well as almost all other team sports, falls. But fall primarily in the numbers of youth handball players, while the numbers of adults are rising. Qualitatively, the best handball activities are operated in the regions Strakonice, Karvina, Vsetin and Litomerice in the male category, the female then in Pisek, Zlin and Ostrava. I assume so based on the numbers of representatives who come from these regions.

Seznam tabulek

Tab. č. 1 : Členská základna házené dvaceti největších evropských členů IHF k 31.12.2012

Tab. č. 2 : Počty všech (profesionálních i amatérských) klubů¹⁷ a týmů¹⁸ dle kategorií dvaceti největších evropských členů IHF k 31.12.2012

Tab. č.3: Průměrné návštěvnosti klubů mužské extraligy a procentuální naplnění kapacity jejich hal za sezóny 2009/10 až 2011/12

Tab. č.4: Průměrné návštěvnosti klubů ženské interligy a procentuální naplnění kapacity jejich hal za sezóny 2009/10 až 2011/12

Tab. č.5: Průměrné ratingy sledovanosti extraligy házené mužů v letech 2009-2012

Tab. č.6: Průměrné ratingy sledovanosti interligy házené žen v letech 2009-2012

Tab. č.7: Počet seniorských reprezentantů a reprezentantek hrajících v zahraničí za období 2009/10 až 2011/12

Seznam obrázků

Obr.č.1: Schéma hřiště na národní házenou

Obr.č.2: Schéma hřiště na házenou

Obr. č. 3: Prostorové rozmístění házenkářských klubů mužů a žen v sezóně 2002/2003

Obr. č. 4: Prostorové rozmístění házenkářských klubů starších dorostenců a dorostenkyň v sezóně 2002/2003

Obr. č.5: Prostorové rozmístění házenkářských klubů mladších dorostenců a dorostenkyň v sezóně 2002/2003

Obr. č.6: Prostorové rozmístění házenkářských klubů mužů a žen v sezóně 2012/2013

Obr. č. 7: Prostorové rozmístění házenkářských klubů starších dorostenců a dorostenkyň v sezóně 2012/2013

---

¹⁷ Klub = základní jednotka, na jejíž úrovni dochází k provozování sportu (házené)

¹⁸ Tým = podkategorie klubu, v jednom klubu může působit více týmů (např. mužské, dorostenecké, žákovské,...)

Obr. č. 8: Prostorové rozmístění házenkářských klubů mladších dorostenců a dorostenkyň v sezóně 2012/2013

Obr. č.9: Počty týmů v nejvyšších soutěžích v jednotlivých sezónách dle okresů

Obr. č.10: Počty týmů házené v jednotlivých sezónách v Hlavním městě Praha

Obr. č.11: Bodové hodnocení umístění klubů v nejvyšší soutěži mužů v sezónách 2002/2003 až 2012/2013

Obr. č.12: Vývoj umístění jednotlivých klubů v interlize/extralize mužů v jednotlivých sezónách

Obr. č.13: Bodové hodnocení umístění klubů v nejvyšší soutěži žen v sezónách 2002/2003 až 2012/2013

Obr. č.14: Vývoj umístění jednotlivých klubů v interlize žen v jednotlivých sezónách

Obr. č.15: Průměrné návštěvnosti domácích utkání jednotlivých klubů extraligy mužů ze sezón 2009/2010 až 2011/2012

Obr. č.16: Průměrné návštěvnosti domácích utkání jednotlivých klubů interligy žen ze sezón 2009/2010 až 2011/2012

Obr. č.17: Průměrné ratingy sledovanosti extraligy házené mužů v letech 2009-2012

Obr. č.18: Průměrné ratingy sledovanosti interligy házené žen v letech 2009-2012

Obr. č.19: Vývoj členské základny házené dle ČUS v jednotlivých letech

Obr. č.20: Podíl pohlaví na členské základně házené v letech 2000 až 2013

Obr. č.21: Vývoj členské základny házené v kategorii dospělí

Obr. č.22: Vývoj členské základny házené v kategorii mládeže

Obr. č.23: Vývoj členské základny florbalu

Obr. č.24: Vývoj struktury členské základny házené v letech 2000 až 2013

Obr. č.25: Celkový počet házenkářů/ek na 1000 obyvatel k 31.12.2004

Obr. č.26: Počty hráčů/ek házené na 1000 mužů/žen k 31.12.2004

- Obr. č.27: Celkový počet házenkářů/ek na 1000 obyvatel k 31.12.2012
- Obr. č.28: Počty hráčů/ek házené na 1000 mužů/žen k 31.12.2012
- Obr. č. 29: Počet házenkářů/ek na 1000 obyvatel v okresech k 31.12.2012
- Obr. č. 30: Počet házenkářů na 1000 mužů v okresech k 31.12.2012
- Obr. č. 31: Počet házenkářek na 1000 žen v okresech k 31.12.2012
- Obr. č.32: Vývoj počtu seniorských reprezentantů a reprezentantek za roky 2009-2012
- Obr. č.33: Vývoj počtu juniorských reprezentantů a reprezentantek za roky 2009-2012
- Obr. č.34: Vývoj počtu dorosteneckých reprezentantů a reprezentantek za roky 2009-2012
- Obr. č. 35: Prostorové rozmístění okresů nejlépe vychovávajících hráče do reprezentace
- Obr. č. 36: Prostorové rozmístění okresů nejlépe vychovávajících hráčky do reprezentace

7. Seznam použitých zdrojů

7.1. Tištěné dokumenty

BALE, John. 2003. Sports geography. London and New York, Routledge. ISBN 9780419252306

JANČÁLEK, Svatopluk a kol. 1989. Házená. Teorie a didaktika. druhé. Praha: SPN, 1989. 182 s.

PŘIB, Jan. 2013. Informace o vývoji členské základny dospělých a mládeže v letech 1995 - 2012. Český volejbalový svaz.

ROCHOVANSKÝ, Pavel. 2013. Florbal v České republice: geografické aspekty. Bakalářská práce. Univerzita Palackého, Olomouc.

SEKOT, Aleš. 2008. Sociologické problémy sportu. Grada Publishing, 2008. ISBN 9788024725628. 223 s.

SLEPIČKOVÁ, Irena. SLEPIČKA, Pavel. 2012. Geografické rozhledy 4. Kde hledat počátky moderního sportu, s. 2-5. Praha: ČGS. ISSN 1210-3004.

TÁBORSKÝ, František. 1998. 50 let házené v České republice. Praha. Český svaz házené. 80 s.

TOMEŠ, Jiří. 2012. Geografické rozhledy 4. Sport a geografie I, s. 6-9. Praha: ČGS. ISSN 1210-3004.

TÁBORSKÝ, František. 1982. *Kapitoly z teorie a didaktiky házené. III.*, s. 22-23. Vyd. 1. Praha: Státní pedagogické nakl., 1982. 169 s.

TÁBORSKÝ, František. ŠAFAŘÍKOVÁ, Jana. 1982. Kapitoly z teorie a didaktiky házené III: Určeno pro posl. fak. tělesné výchovy a sportu. SPN, 1982. 169 s.

TOMEŠ, Jiří. 2012. Geografické rozhledy 4. Sport a geografie II, s. 18-20. Praha: ČGS. ISSN 1210-3004.

TŮMA, Martin. TKADLEC, Jiří. 2002. Házená. Praha: Grada Publishing 2002. ISBN 978-80-247-0219-3

7.2. Elektronické dokumenty

BALE, John, DEJONGHE, Trudo. 2008. Editorial. Sports Geography : an overview. s.157-166. [online]. [cit.2015-10-05]. Dostupný z: <https://belgeo.revues.org/10253?lang=de>

ČÁSLAVOVÁ, Eva. 2003. Popularita sportů u české veřejnosti versus jejich prezentace v masmédiích. [cit.2015-11-15]. Dostupný z: <http://web.ftvs.cuni.cz/eknihy/sborniky/2003-11-20/rtf/04-011%20-%20Caslavovva4-e.doc.rtf>

ČESKÝ SVAZ HÁZENÉ. 2010. Stanovy a pravidla. [online]. [cit. 2014-10-02]. Dostupný z: http://www.svaz.chf.cz/download_dated.aspx?catid=284

ČESKÝ SVAZ HÁZENÉ. 2010. Rada Českého svazu házené. [online]. [cit. 2014-10-11]. Dostupný z: <http://www.svaz.chf.cz/content.aspx?contentid=1294&scat=83>

ČESKÝ SVAZ HÁZENÉ. 2010. Exekutiva Českého svazu házené. [online]. [cit. 2014-10-11]. Dostupný z: <http://www.svaz.chf.cz/content.aspx?contentid=1295&scat=83>

ČHF. 2010. Představujeme týmy extraligy. [online]. [cit. 2015-02-20]. Dostupný z: <http://www.muzi.chf.cz/index.aspx?newscat=1141&snewscat=0&off=-3&page=9>

ČHF. 2010. Archiv. Sezóny 2002/2003 až 2008/2009. [cit. 2014-10-12]. Dostupný z: <http://www.old.chf.cz/>

ČSÚ. 2014. [online]. Počet obyvatel ve dvaceti největších městech ČR. [cit. 2014-10-09]. Dostupný z: <https://www.czso.cz/csu/czso/katalog-produktu>

ČSÚ. 2014. [online]. Počet obyvatel v okresech. [cit. 2014-10-09]. Dostupný z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?vua=tabulka&cislatab=DEMPU001_OK&&kapitola_id=368

EHF. 2015. [online]. About the EHF. [cit. 2015-03-21]. Dostupný z: <http://www.eurohandball.com/ehf/about>

FLEMR, L., VALJENT, Z. 2010. Socializace sportem. Psychosociální laboratoř; Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze. [cit.2015-11-15]. Dostupný z: http://www.utvs.cvut.cz/lectors/zv_socializace_sportem.pdf

HOLÝ, Jaroslav. 2013. Princip hry a základní pravidla. Svaz národní házené. [online]. [cit. 2015-02-10]. Dostupný z: <http://svaznarodnihazene.cz/20-princip-hry-a-zakladni-pravidla>

PAVLÍK, Marek. 2012. Tělesná kultura (EVSE-sport). [online]. [cit. 2015-03-15]. Dostupný z: http://is.muni.cz/el/1456/podzim2012/BPV_EVSE/um

PORTÁL VEŘEJNÉ SPRÁVY. 2015. [online]. O územním členění státu. [cit. 2015-01-12]. Dostupný z:

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=36~2F1960&rpp=15#seznam>

VAN BOTTENBURG, Marten, RIJNEN, B, VAN STERKENBURG, J. 2005. Sport participation in the EU: Trends and differences. Amsterdam: Mulier Institute. [online]. [cit. 2015-01-12]. Dostupný z:

http://www.eph.org/IMG/pdf/SANCO_Sports_participation_in_the_EU.pdf

ŽÁK, Lukáš. 2014. Fotbalové MS: rekordní sledovanost, přetížení sociální sítě. [online]. [cit. 2014-11-25]. Dostupný z: <http://www.newtonmedia.cz/cs/mediainfoc/z/komentare/fotbalove-ms-rekordni-sledovanost-pretizene-socialni-site/detail>

7.3. Speciální zdroje

Korespondence s pracovníky ČUS, konkrétně p. Davidem Opatrným, dále s generálním sekretářem IHF p. Elodie Vitalisem a se svazovým trenérem p. Jiřím Tkadlecem z Českého svazu házené.

Házenkářský časopis Handball Plus.

8. Seznam příloh

Příloha A: Členové EHF k 1.1.2014

Příloha B: Počet obyvatel dvaceti nejlidnatějších měst ČR k 1.1.2013

Příloha C: Průměrné návštěvnosti všech zápasů extraligy mužů v jednotlivých sezónách

Příloha D.: Průměrné návštěvnosti všech zápasů interligy žen v jednotlivých sezónách

Příloha E: Počet házenkářů/ek na 1000 obyvatel v okresech k 31.12.2004

Příloha F: Počet házenkářů na 1000 mužů v okresech k 31.12.2004

Příloha G: Počet házenkářek na 1000 žen v okresech k 31.12.2004

Přílohy

Příloha A: Členové EHF k 1.1.2014

Albania (ALB)	France (FRA)	Montenegro (MNE)
Andorra (AND)	Great Britain (GBR)	Monaco (MON)
Armenia (ARM)	Georgia (GEO)	Netherlands (NED)
Austria (AUT)	Germany (GER)	Norway (NOR)
Azerbaijan (AZE)	Greece (GRE)	Poland (POL)
Belgium (BEL)	Hungary (HUN)	Portugal (POR)
Bosnia Herzegovina (BIH)	Ireland (IRL)	Romania (ROU)
Belarus (BLR)	Iceland (ISL)	Russia (RUS)
Bulgaria (BUL)	Israel (ISR)	Slovenia (SLO)
Croatia (CRO)	Italy (ITA)	Serbia (SRB)
Cyprus (CYP)	Latvia (LAT)	Switzerland (SUI)
Czech Republic (CZE)	Liechtenstein (LIE)	Slovakia (SVK)
Denmark (DEN)	Lithuania (LTU)	Sweden (SWE)
Spain (ESP)	Luxembourg (LUX)	Turkey (TUR)
Estonia (EST)	Moldova (MDA)	Ukraine (UKR)
Faroe Islands (FAR)	FYR Macedonia (MKD)	England (ENG)
Finland (FIN)	Malta (MLT)	Kosovo (KOS)
		Scotland (SCO)

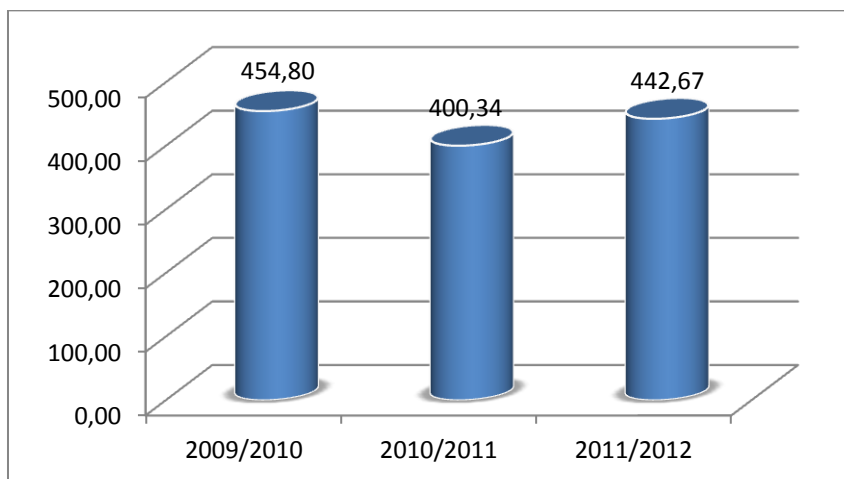
Zdroj: vlastní zpracování dle EHF [online]

Příloha B: Počet obyvatel dvaceti nejlidnatějších měst ČR k 1.1.2013

Město	Počet obyv.
1.Praha	1246780
2.Brno	378327
3.Ostrava	297421
4.Plzeň	167472
5.Liberec	102113
6.Olomouc	99471
7.Ústí nad Labem	93747
8.České Budějovice	93467
9.Hradec Králové	93035
10.Pardubice	89467
11.Havířov	77371
12.Zlín	75555
13.Kladno	68551
14.Most	67490
15.Opava	58054
16.Karviná	57842
17.Frýdek-Místek	57523
18.Jihlava	50598
19.Teplice	50330
20.Děčín	50289

Zdroj: ČSÚ, 2013

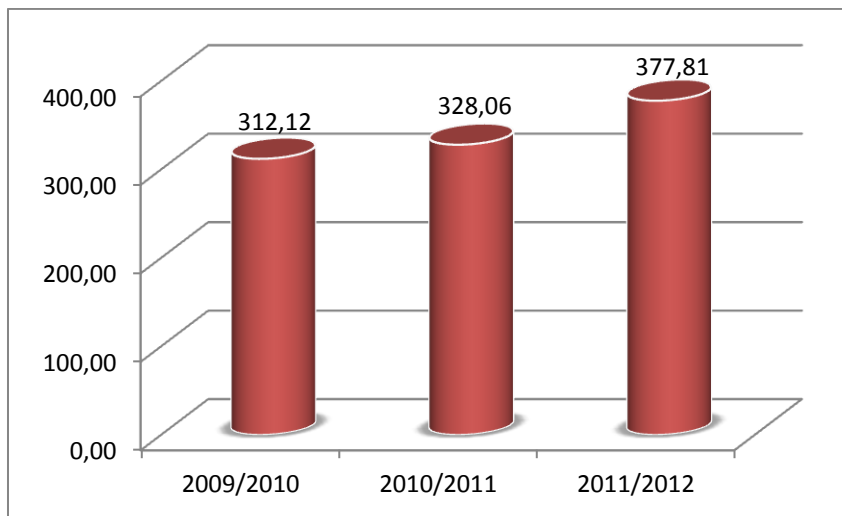
Příloha C: Průměrné návštěvnosti všech zápasů extraligy mužů v jednotlivých sezónách

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČHF

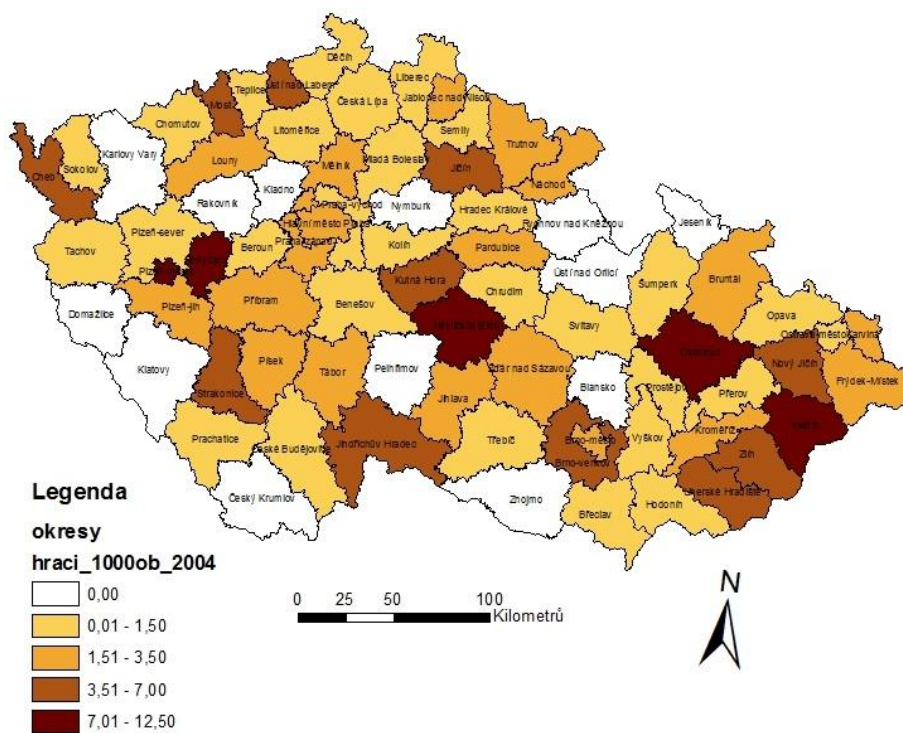

Příloha D.: Průměrné návštěvnosti všech zápasů interligy žen v jednotlivých sezónách

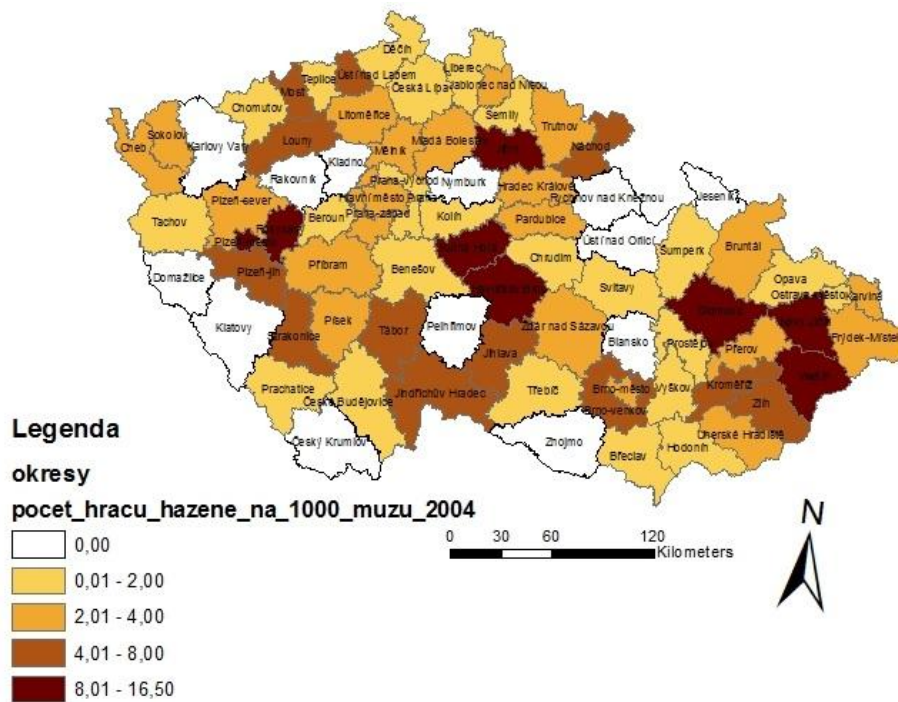
Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČHF

Příloha E: Počet házenkářů/ek na 1000 obyvatel v okresech k 31.12.2004

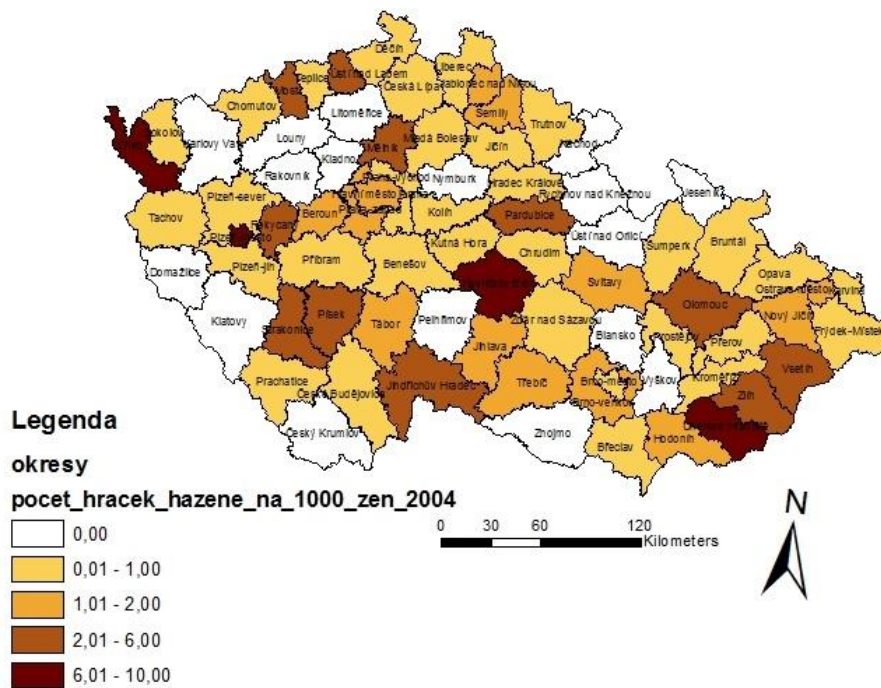
Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČUS ČSÚ

Příloha F: Počet házenkářů na 1000 mužů v okresech k 31.12.2004

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČUS a ČSÚ

Příloha G: Počet házenkářek na 1000 žen v okresech k 31.12.2004

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČUS a ČSÚ

Abstrakt

MISAŘ, Jan. *Geografie házené - prostorová analýza rozmístění házenkářských aktivit v ČR v letech 2009-2012*. Plzeň, 2015. 84s. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta ekonomická.

Klíčová slova: sportovní geografie, házená, analýza, házenkářské aktivity, rozložení házené

Sport je nejčastěji provozovanou lidskou aktivitou vůbec. Své místo si postupně získává i ve vědecké sféře, protože se tento fenomén začal zkoumat v prostoru a čase. Tato práce má navazovat na předchozí vědecké práce z tohoto oboru neboť je v práci zkoumána intenzita provozování sportovní činností a jejich vývoj v prostoru a čase se zaměřením na házenou. Práce by měla pomocí především mapových a grafických výstupů znázornit rozložení různých házenkářských aktivit na území ČR. Toto téma bylo zvoleno z důvodu, že podobná v práci v ČR nemá obdoby a z házenkářských kruhů o něco podobného byl zájem. Práce je také příspěvkem do dynamicky se rozvíjejícího oboru sportovní geografie, o níž je stále větší zájem.

Abstract

MISAŘ, Jan. *Geography of handball: Spatial analysis of handball activities in the Czech Republic in 2009/2012*. Plzeň, 2015. 84 p. Bachelor Thesis. University of West Bohemia. Faculty of Economics.

Key words: sport geography, handball, analysis, handball activities, distribution of handball

Sport is the most often operated activity by human at all. Its place gradually gains in scientific sphere, since the phenomenon began to explore in space and time. This work aims to build on previous research work in this field as it is at work investigated the intensity of the pursuit of sporting activities and their evolution in space and time with a focus on handball. The work should help especially mapping and graphical outputs represent the distribution of different handball activities in the Czech Republic. This theme was chosen because similar work in the Czech labor is unprecedented and handball circles about something similar was interested. The work is also a contribution to the rapidly developing field of sports geography, which is a growing interest.